

Et fravalg eller en mulighed?

En undersøgelse af, hvordan regnskabsbrugerne sikrer sig det retvisende billede af en virksomhed, når revision eller udvidet gennemgang er fravalgt.

Titel

Et fravalg eller en mulighed? – En undersøgelse af, hvordan regnskabsbrugerne sikrer sig det retvisende billede af en virksomhed, når revision eller udvidet gennemgang er fravalgt.

Kandidatspeciale af

Eva Nygaard Bang Jensen

Vejleder

Hans Henrik Berhting

Studie

Cand.merc.aud.

Periode

23. maj 2017 – 23. november 2017

Antal sider

153.453 antal tegn = 64 normalsider

AALBORG UNIVERSITET

FORORD

Kandidatspecialet er afslutningen på min 2-årige uddannelse, cand.merc.aud. ved Aalborg universitet 2017. Det har været min interesse for revisionsbranchens udvikling, som har været udgangspunktet for specialet og især den udvikling der har været i virksomheder, som har fravalgt revision og andre erklæringstyper med sikkerhed. Her har jeg ønsket at undersøge, regnskabsbrugernes håndtering af den udvikling og hvilken betydning det kan have på et samfundsmæssigt niveau. Emnet har været meget interessant og lærerigt at arbejde med.

I forbindelse med dette, vil jeg gerne sige en stor tak til Hans Henrik Berthing for hans vejledning. Hans tilgang til emnet og konkrete vejledning har være til stor motivation.

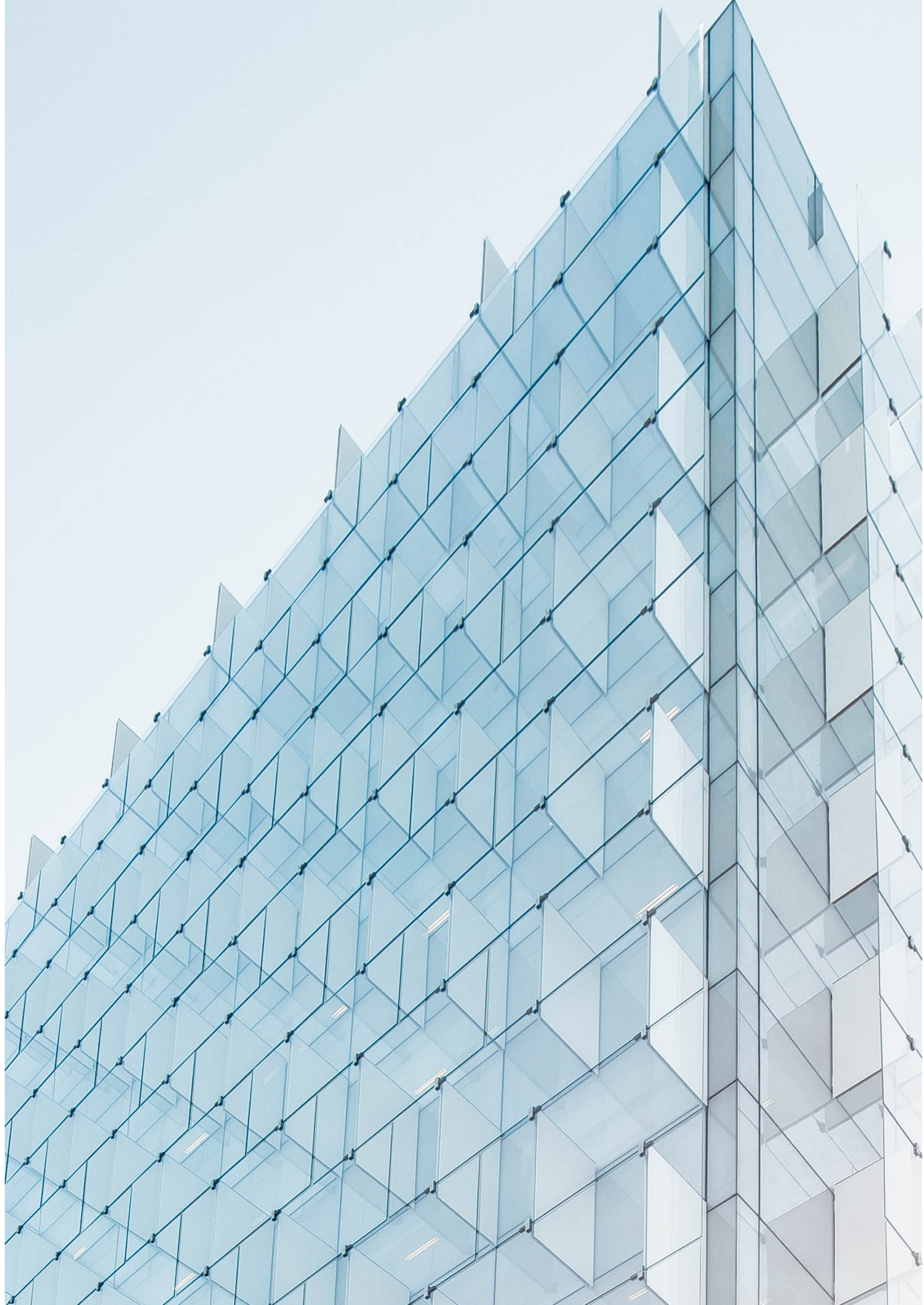
Der skal også lyde en stor tak til Sparekassen Kronjylland, og især en tak til Anders Skovgaard Juel, for en god og konstruktiv feedback, som testpilot.

Derudover skal der lyde en stor tak til alle de erhvervsrådgivere og ansatte i bankerne, som tog sig tid til at besvare spørgeskemaet og sende yderligere mails, med uddybende kommentarer, hvilket jeg er meget taknemlig for.

Jeg har selv stået for den grafiske opsætning af specialet. Alle billeder, som er anvendt er hentet fra www.pexels.com, som gratis stiller billeder til rådighed. Derfor kan jeg uden tilladelse fra siden, ændre, kopiere og distribuere billederne.

Rigtig god læselyst!

Eva Nygaard Bang Jensen – studienr. 20123797

ABSTRACT

This master's thesis discusses the subject of audit exemption, and how the information in the annual report is correct, when the company is audit exempt. The annual report is still the most important source of information about companies, for accounting users. Therefore, it is important that the information contained in the annual report is correct and gives a true and fair view of the company. However, there has been a significant development in the number of companies that have opted for audit, extended review and partly review over the last 10 years. This led to the title of the thesis – "How can account users receive a true and fair view of a company that has opted for audit or expanded review and what is the role of the auditor?"

To answer the question, a hypothesis was issued that assumes that banks discriminate companies without audit or extended review. In order to confirm or reject the hypothesis, empirical gathering was obtained, in the form of a questionnaire survey. The questionnaire survey showed that the banks themselves do not think they discriminate against companies that have opted for audit or expanded review. However, the questionnaire survey shows that if companies are to borrow money, there must be audit on the annual report. Thus, there is discrimination. The auditor's role varies from being the public trust representative to being an economic adviser for the company. However, there is still a requirement for the auditor to maintain a professional conduct and care with his work.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. EN EKSPLOSIV UDVIKLING	1
1.1 ET REELT FRAVALG?.....	1
1.1.2 Årsrapportens vigtighed.....	1
1.1.3 Har virksomhederne et valg?.....	4
2. HVORFOR FRAVALG AF REVISION?	7
2.1 PROBLEMFORMULERING.....	7
2.2 AFGRÆNSNING	8
2.3 METODE OG EMNE	9
2.3.1 Kildekritik.....	10
3. DET RETVISENDE BILLEDE	13
3.1 KOALITIONSMODELLEN	14
3.1.1 Sekundære interessegrupper.....	15
3.2 AGENT-PRINCIPAL TEORIEN.....	16
4. REVISIONSPLIGT I DANMARK	19
4.1 ÅRSREGNSKABSLOVEN.....	19
4.1.1 Små og mellemstore virksomheder	21
4.2 ERKLÆRINGSOPGAVER	22
4.2.1 Generelt for erklæringstyper	22
4.2.2 Review	23
4.2.3 Assistance med opstilling	26
4.2.4 Aftalte arbejdshandlinger.....	27
5. STORBRITANNIEN VERSUS DANMARK.....	30
5.1 REVISIONSPLIGTEN I STORBRITANNIEN	30
5.2 LIGHEDER MELLEML STORBRITANNIEN OG DANMARK.....	31
5.3 FORSKELLE MELLEML STORBRITANNIEN OG DANMARK.....	31
6. REVISORENS ROLLE NÅR DER ER FRAVALGT REVISION OG UDVIDET GENNEMGANG	35
6.1 OFFENTLIGHEDENS TILLIDSREPRÆSENTANT	35
6.2 VIRKSOMHEDERS ØKONOMISKE SPARRINGSPARTNER.....	36
7. METODISKE OVERVEJELSER OMK. SPØRGESKEMA	41
7.1 STIKPRØVEUDVÆLGELSE OG DESIGN	41
7.1.1 Stikprøveudvælgelse og operationel gennemgang	41
7.1.2 Design af spørgeskema	42
7.2 INDHENTNING AF DATA	42
7.2.1 Rammefejl og frafald.....	43
7.3 SVARPROCENT OG BORTFALD.....	44
7.4 VURDERING AF SPØRGESKEMAETS RELIABILITET OG VALIDITET	44
7.4.1 Problematikkerne ved anvendelsen af et spørgeskema	45
8. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSESES RESULTATER	46

8.1 BESVARELSER – ERHVERVSRÅDGIVERE OG INTERN KREDIT	46
8.1.1 Indledende spørgsmål	46
8.1.2 Udviklingen	49
8.1.3 Hvad gør bankerne?	51
8.1.4 Hvad mener I?	58
8.2 EKSEMPEL PÅ EN MULIG FORSKELSBEHANDLING	60
9. HYPOTESEN BE- ELLER AFKRÆFTET?	62
9.1 RELEVANSEN AF EN MULIG FORSKELSBEHANDLING	62
9.2 HYPOTESEN: BANKERNE FORSKELSBEHANDLER VIRKSOMHEDER DER HAR FRAVALGT REVISION ELLER UDVIDET GENNEMGANG	62
9.2.1 Konkrete krav og muligheder	62
10. FRAVALG AF REVISION OG UDVIDET GENNEMGANG I EN SAMFUNDSMÆSSIG BETYDNING	67
10.1 GODE INTENTIONER	67
10.2 ET MULIGT TAB AF INFORMATIONER	68
10.2.1 Going Concern	71
10.2.2 Anmærkninger om ulovlige lån	72
10.3 ADGANG TIL FINANSIERING	74
10.3.1 Finansieringssituationen for små og mellemstore virksomheder	74
11. KONKLUSION	79
12. PERSPEKTIVERING	81
13. LITTERATURLISTE	82
BILLAG 1 - SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	86

**“Time is Money” –
Benjamin Franklin
(1748), (Archives, 2017)**

1. EN EKSPLOSIV UDVIKLING

Det er nu over 10 år siden muligheden for at fravælge revision blev aktuelt. Baggrunden for at afskaffe revision for de helt små selskaber var et ønske om at lempe de administrative byrder. (Langsted, 2016) Tanken med at give de små virksomheder muligheden for, at fravælge revision var dermed at give et mere nuanceret forhold mellem virksomhedens størrelse og de administrative byrder, altså en positiv lempelse. Ideen var så god, at regeringen i 2010 hævede den revisionsfri bundgrænse. (Langsted, 2016) Den revisionsfrie bundgrænse var frem til 2010, en balance på 1,5 mio. DKK, en nettoomsætning på 3 mio. DKK og et maksimum på 12 ansatte, (Langsted, et al., 2013). Det blev dermed muligt for flere virksomheder at fravælge revision og den mulighed, har virksomhederne gjort brug af. Der er sket en massiv forøgelse af virksomheder, som har valgt ikke at få revision eller udvidet gennemgang, fra 12 i 2006 til 93.456 i 2015. (FSR - danske revisorer, 2016a) Selvom det for virksomhederne kan virke som en god ide at fravælge revision eller udvidet gennemgang, så øges risikoen for at regnskabsbrugerne ikke får det fulde regnskabsmæssige billede af virksomheden. Derved kan der opstå misforhold mellem virksomheden og dens regnskabsbrugere. (FSR - danske revisorer, 2016a)

1.1 ET REELT FRAVALG?

Det kan diskuteres, om der reelt set er tale om en mulighed for virksomheder, at fravælge revision og udvidet gennemgang. Som beskrevet i ovenstående, så benytter mange virksomheder sig af muligheden for at fravælge revision og udvidet gennemgang. Følgende afsnit, vil omhandle vigtigheden af årsrapporten og om virksomhederne reelt set har et valg i forhold til hvilken erklæring, de vælger at få på årsrapporten.

1.1.2 ÅRSRAPPORTENS VIGTIGHED

Flere undersøgelser viser, at årsrapporten er den vigtigste kilde til information vedrørende virksomheder. Det er gældende for både store og små virksomheder. En undersøgelse udarbejdet i 2011 viser, at 82 % af regnskabsbrugerne anvender årsrapporten i høj eller meget høj grad, når der er tale om børsnoterede virksomheder. Den samme undersøgelse viser at 99 % af regnskabsbrugerne anvender årsrapporten i høj eller meget høj grad for unoterede virksomheder. (Johansen, et al., 2011) Undersøgelsen omhandler, vigtigheden af årsrapporten for store virksomheder, der enten er børsnoterede eller unoterede. (Johansen, et al., 2011) Undersøgelsen viser også, at virksomheder og regnskabsbrugerne har samme opfattelse af, at årsrapporten er en vigtig del af virksomhedens omdømme og har en betydning i forhold til om virksomheden kan opfattes, som troværdig, (Johansen, et al., 2011). Regnskabsbrugerne anvender i høj eller meget høj grad den information de får ud fra ledelsesberetningen og noterne, og i forhold til noterne, så undervurderer virksomhederne regnskabsbrugernes interesse i dem, (Johansen, et al., 2011). Undersøgelsen viser, at virksomhederne undervurderer årsrapportens strategiske kommunikationspotentiale i forhold til at sætte forretningsstrategiske emner på dagsordenen. Samtidig viser undersøgelsen, at CSR ikke vægter højt hos regnskabsbrugerne, men at virksomhederne bruger

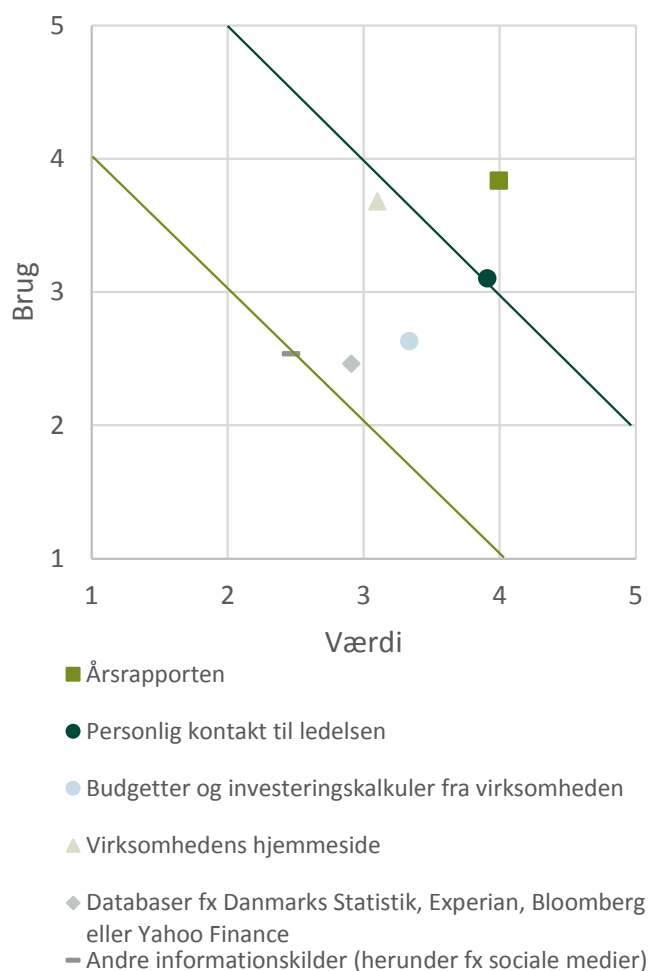
Det retvisende billede

mange ressourcer på netop CSR, (Johansen, et al., 2011). Regnskabsbrugerne anvender dermed de information, som årsrapporten giver, når der er tale om store virksomheder. Det understreges også i en analyse udarbejdet i 2014 af analyse- og konsulentfirmaet Damvad, som slår fast, at årsrapporten er den allervigtigste kilde til informationer om virksomheder, også for mindre og mikrovirksomheder, (FSR - danske revisorer, 2014c).

”Formålet med analysen er at skabe et veldokumenteret grundlag for at vurdere lempelsesmuligheder i forbindelse med regnskabsaflæggelse set fra et brugerperspektiv” (Damvad, 2014)

Rapporten blev udarbejdet, som et led i forberedelserne til de ændringer der kom af årsregnskabsloven (ÅRL) i 2015, for at vurdere værdien og brugen af regnskabsoplysninger fra især mindre virksomheder, (Damvad, 2014). Undersøgelsens resultater viser, at årsrapporten fra mikro- og små virksomheder, er den kilde til information, som er mest betydningsfuld, i forhold til at vurdere virksomhederne, jf. nedenstående Figur 1: Brugernes vurdering af brug og værdi af forskellige kilder til information i forbindelse med vurdering og analyse af specifikke virksomheder, (Damvad, 2014).

FIGUR 1: BRUGERNES VURDERING AF BRUG OG VÆRDI AF FORSKELLIGE KILDER TIL INFORMATION I FORBINDELSE MED VURDERING OG ANALYSE AF SPECIFIKKE VIRKSOMHEDER

KILDE: (DAMVAD, 2014)

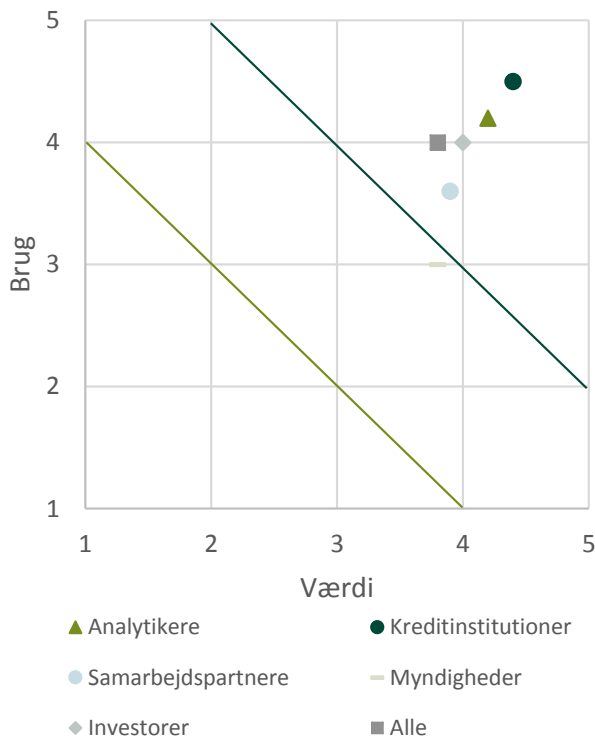
Foruden årsrapporten, så vurderes det i undersøgelsen, at personlig kontakt med virksomhedens ledelse og virksomhedens hjemmeside, har stor betydning, jf. Figur 1: Brugernes vurdering af brug og værdi af forskellige kilder til information i forbindelse med vurdering og analyse af specifikke virksomheder, (Damvad, 2014). Undersøgelsens fem brugergrupper peger på at årsrapporten er den grundlæggende informationskilde, når de skal vurdere virksomheder og den information, som er i årsrapporterne opfattes, som meget troværdigt og af høj kvalitet, (Damvad, 2014). Det er især årsrapporter, som har en revisorpåtegning, brugerne tillægger autoritet og blåstemplingsværdi. Baggrunden for det er, at de informationer og data, som er i årsrapporterne, er udarbejdet udfra formelle regler og derfor fremstår ensartet og struktureret. Dermed er det muligt at sammenligne informationerne fra årsrapporterne, på tværs af virksomhederne, hvilket for brugerne tillægges stor værdi. (Damvad, 2014)

Det er dog sjældent, at en årsrapport kan stå alene som informationskilde, og især når der er tale om avancerede brugere, så som kreditinstitutioner og investorer, som kan have behov for mere dybdegående informationer (Damvad, 2014). Derfor indhenter de ofte supplerende viden gennem personlig kontakt med ledelsen i virksomheden, oplysninger fra RKI, erfaringer fra samarbejdspartnere og kreditforsikringsoplysninger mv. (Damvad, 2014)

Undersøgelsens forskellige brugergrupper vurderer, at årsrapporten har en stor betydning som informationskilde. Det er dog kun myndighederne, som vurderer at årsrapporten, hverken har stor eller lille betydning, jf. nedenstående Figur 2: Brugernes vurdering af deres brug og værdien af årsrapporten som informationskilde, (Damvad, 2014).

Det retvisende billede

FIGUR 2: BRUGERNES VURDERING AF DERES BRUG OG VÆRDIEN AF ÅRSRAPPORTEN SOM INFORMATIONSKILDE

KILDE: (DAMVAD, 2014)

Årsrapporten har dermed en stor betydning for brugerne, det er især de specifikke elementer i årsrapporten, så som resultatopgørelsen, balancen, egenkapitalopgørelsen og pengestrømsopgørelsen der har stor betydning for brugerne, (Damvad, 2014). Undersøgelsen viser også, at der er en tendens til, at jo større en virksomhed er, jo højere betydning har årsrapportens specifikke elementer, for brugerne, (Damvad, 2014). Grunden til, at de specifikke elementer i årsrapporten, så som resultatopgørelsen og egenkapitalopgørelsen, har stor betydning er, at det giver detaljerede oplysninger vedrørende virksomhedernes udvikling og økonomiske situation og formåen, (Damvad, 2014). I undersøgelsen påpeges det endvidere, at hvis der sker en reducere af kravene til virksomhederne, så vil byrden i stedet for flyttes over på brugerne af årsrapporterne, da de stadig skal bruge oplysningerne og dermed skal finde dem andre steder, (Damvad, 2014). F.eks. banker, andre kreditinstitutioner og investorer vil formentlig bede virksomhederne om at fremskaffe tilsvarende oplysninger under alle omstændigheder, (Damvad, 2014).

I forhold til noterne viser undersøgelsen fra Damvad, at de af brugerne, tillægges stor betydning, især af de mere avancerede brugere af årsrapporterne, (Damvad, 2014). Grunden til det er, at de er med til at give et mere nuanceret billede af virksomheden, når der skal foretages virksomhedsanalyser. Brugeren der primært tillægger noterne stor betydning, er investorer, banker og andre kreditvurderingsbureauer. (Damvad, 2014) Hvilke noteoplysninger, som brugerne anvender, har meget at gøre med, hvilke formål virksomhedsanalysen har og hvilken virksomhedstype det er, altså størrelsen, branchen og forretningsaktiviteter mv., (Damvad, 2014).

1.1.3 HAR VIRKSOMHEDERNE ET VALG?

Årsrapporten og noteoplysningerne, har en stor betydning for brugerne, jf. ovenstående. Det er især de årsrapporter med en revisorpåtegning, som tillægges stor værdi for brugerne, (Damvad, 2014). Derfor kan det diskuteres om virksomhederne reelt set har muligheden for at fravælge revision eller udvidet gennemgang. Når en virksomhed, har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, så flyttes byrden over på brugerne af årsrapporten, men ofte skal virksomhederne selv betale for at stille de ekstra oplysninger til rådighed. De har dermed stadig en udgift ved at få lavet årsrapporten og eventuelle ekstra information til brugerne. Det kan også være et problem i forhold til at fremskaffe investorer til virksomheden, når der ikke er revision eller udvidet gennemgang, da der så ikke er en blåstempling af de informationer, som investorerne skal bruge i årsrapporten og noterne, (Thielst, 2014). Derfor kan det være svært at udvikle sin virksomhed, da der kan være problemer i forhold til at fremskaffe fremmedkapital og dermed kan udviklingen i erhvervslivet være mindre produktiv. For nogen virksomheder, er det ikke en dårlig ting, at muligheden for fravalg af revision eller udvidet gennemgang blev en mulighed. Hvis virksomheden ikke har behov for at låne penge, eller finde finansiering andre steder og har en fin vækst, med overskud, så er den besparelse, der opnås ved ikke at have revision eller udvidet gennemgang stor. (FSR - danske revisorer, 2016c)

1

Kapitel 1

Kapitlet vil introducere speciallets problemfelt samt problemformulering. Heri opstilles der en hypotese, afgrænsningen præsenteres og speciallets metode beskrives.

2. HVORFOR FRAVALG AF REVISION?

Selvom flere og flere virksomheder fravælger revision og udvidet gennemgang, så består revisorerens opgaver af mere end revision. Af revisorerens opgaver består en stor del af rådgivning og en del af denne rådgivning består også af om der er behov for revision, udvidet gennemgang eller noget helt tredje i forhold til virksomhedens årsrapport.

Der er mange lag til revisorerens arbejde – et er det lovgivningsmæssige grundlag, et andet er revisorbranchens egen udvikling, den teknologiske udvikling og så samfundet holdning. På det lovgivningsmæssige område er der igennem de sidste 10 år sket mange ændringer og der er flere på vej, hvilket har resulteret i en udvikling i revisionsbranchen og revisors arbejde i forhold til virksomhederne. Rådgivning fylder mere og mere og det er her der kan opstå en forventningskløft mellem revisorerne, virksomhederne og deres regnskabsbrugere. Lovgivningen giver mulighed for at revisorerens opgaver består af mere rådgivning og revisionsbranchen har taget det til sig og tilbyder mere rådgivning til virksomhederne, som benytter sig af det. Problemet kan opstå når samfundet og regnskabsbrugere ikke har samme forventning til revisorerens arbejde, som virksomhederne har. Hvis regnskabsbrugere og samfundet fortsat har den opfattelse at revisorerens arbejde består i kun at lave revision eller udvidet gennemgang af virksomheder, så kan der opstå forskellige problematikker.

Når revisor agerer som rådgiver til en virksomhed, som har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, har revisoren så stadig rollen som offentlighedens tillidsrepræsentant eller agerer revisoren kun som erhvervsrådgiver for virksomheden? Hvad driver den udvikling der er for fravalg af revision og andre erklæringsopgaver fra revisor? Hvordan har virksomhedens regnskabsbruger det med fravalget af revision eller udvidet gennemgang? Hvilken værdi tillægger regnskabsbrugere, revisorens rolle som økonomisk sparringspartner, for virksomheder, som har fravalgt revision eller udvidet gennemgang?

På baggrund af overstående tanker og spørgsmål er jeg nået frem til følgende problemformulering.

2.1 PROBLEMMFORMULERING

Hvordan kan regnskabsbrugere få et retvisende billede af en virksomhed der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, og hvad er revisorens rolle?

Udledt af problemformuleringen er specialet bygget op om følgende hypotese, dels for at besvare og konkretisere problemformuleringen, men også for at være rettesnoeren i selve analyse-processen.

Hypotese:

Bankerne forskelsbehandler virksomheder der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang.

Hypotese er baseret på en undersøgelse lavet af FSR – danske revisorer, som omhandler selskabers risiko og kreditværdighed. Analysen ser på A/S'ers og ApS'ers reviderede og ikke-reviderede årsregnskaber. Hovedkonklusionerne på analysen er følgende:

- Reviderede selskaber har i gennemsnittet højere kreditrating ift. Ikke-reviderede selskaber. Selskaber med en revisionsanmærkning har den laveste gennemsnitlige kreditrating.
- Ikke-reviderede selskaber vurderes at være mere risikofyldte og dermed dårligere stillet med hensyn til at forhandle betalingsbetingelser.
- Reviderede selskaber modtager betaling fra deres kunder næsten en måned hurtigere end ikke-reviderede selskaber.
- Ikke-reviderede selskaber er længere tid om at betale deres leverandører end reviderede selskaber.

Når ikke-revideret selskaber har en lavere kreditrating, har de måske også mindre fordelagtige renter i bankerne og er ikke lige så gode til at forhandle gode aftaler. De vurderes også til at være mere risikofyldte og derfor kan bankerne bruge højere rente til at få større sikkerhed. (FSR - danske revisorer, 2016a)

2.2 AFGRÆNSNING

For at besvare problemformuleringen vil specialet have fokus på danske revisorer og deres virke i forbindelse med opstillingen af regnskaber for danske virksomheder i Danmark. Der vil også blive set på, hvordan revision og revisorers arbejde fungerer i Storbritannien, med fokus på fravalg af revision, for at give et indblik i, hvordan revisorers virke er i udlandet og hvilke ligheder og forskelle der er mellem Danmark og Storbritannien.

Foruden dette vil revisorers rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant også blive belyst i specialet, med fokus på om revisorer beholder sin rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant ved andre opgaver end revision og udvidet gennemgang. For at belyse revisorers virke, vil Revisorloven(RL), Årsregnskabsloven(ÅRL) og relevante internationale standarder også udgøre en del af specialet.

Der vil kun blive fokuseret på de konsekvenser der er for virksomhederne ved fravalg af revision og udvidet gennemgang, og ikke det kriminelle aspekt, så som hvidvaskning af penge. Specialet vil kun have fokus på de små virksomheder der er i virksomhedsklasse B, da det er dem der har muligheden for at fravælge revision og udvidet gennemgang.

Specialet vil også være bygget op af undersøgelser udført af FSR – danske revisorer, samt relevante artikler vedrørende fravalg af revision og udvidet gennemgang. Foruden det ovenstående, så vil der blive udført en spørgeskemaundersøgelse vedrørende bankernes syn på de virksomheder der har fravalgt revision og udvidet gennemgang.

Specialet vil have fokus på de virksomheder, som fravælger revision og udvidet gennemgang, men ikke fravælger revisor. Der er altså tale om virksomheder, der bruger revisor til andre opgaver end revision og udvidet gennemgang.

2.3 METODE OG EMNE

Følgende afsnit vil belyse valg af emne for specialet og de metodiske overvejelser, der er blevet gjort i forbindelse med udarbejdelsen af specialet.

I forhold til emne, så er det især udviklingen i, hvor mange virksomheder der har fravalgt revision og udvidet gennemgang igennem de sidste 10 år, og den relevans det har for revisorbranchen, som ligger til grund for valg af emne.

Der vil i specialet blive arbejdet deduktivt, ved at opstille en hypotese og derefter afprøve den i praksis. Dette vil gøres gennem en spørgeskemaundersøgelse og derved vil hypotesen enten blive accepteret eller forkastet. Foruden den deduktive arbejdsgang, vil specialet primært bygge på kvantitative data, hovedsageligt fra spørgeskemaundersøgelsen.

I kapitel 2 vil der blive gennemgået relevant revisionsteori, herunder agent-principal teorien og koalitionsmodellen. Formålet med kapitlet er, at beskrive det generelle behov der er for revision, hvilken rolle revisor har i forhold til regnskabsbrugerne og virksomheden og hvem regnskabsbrugerne til en virksomhed kan være. Efterfølgende vil revisionspligten i Danmark kort beskrives og der vil være en uddybende redegørelse af de forskellige erklæringsmuligheder, som en virksomhed kan vælge på sit årsregnskab og hvordan revisionspligten er i Danmark sammenlignet med Storbritannien. Baggrunden for det er at give læseren en forståelse af, hvilke ydelser revisorer kan tilbyde en virksomhed og give et indblik i de forskelle og ligheder der er mellem Danmark og Storbritannien ift. revisionspligt. Herefter vil der i kapitel 3 blive gennemgået hvilken rolle revisorer har ved fravalg af revision og udvidet gennemgang. Det skal være med til at belyse revisorerens rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant, som økonomisk sparringspartner for virksomheder og hvilken betydning det har ift. regnskabsbrugerne. Kapitel 4 vil indeholde en beskrivelse af spørgeskemaet og hypotesen vil blive be- eller afkræftet. Kapitel 5 vil belyse de samfundsmæssige konsekvenser der kan være ved et fravalg af revision og udvidet gennemgang. Formålet er at give læseren et indblik i, hvilke mulige samfundsmæssige konsekvenser der kan være når virksomheder fravælger revision eller udvidet gennemgang. I kapitel 6 bliver specialets konklusionen præcenteret, samt en perspektivering, som skal belyse hvilke andre vinkler på opgaven der kunne være interessant at se på.

Metoden for selve spørgeskemaundersøgelserne vil blive beskrevet i kapitel 4, afsnit 7.

2.3.1 KILDEKRITIK

En del af specialet er skrevet ud fra oplysninger givet af FSR – danske revisorer. Derfor skal det her siges, at brancheorganisationer ikke kan anses som værende fuldstændig objektive. Selvom FSR – danske revisorer ikke er fuldstændig objektiv, så er der ofte lighedstegn mellem, hvad der er en fordel for revisorbranchen og offentligheden.

2

Kapitel 2

Dette kapitel vil introducere teorien bag behovet for revisor. Derudover gennemgås revisionspligten i Danmark og Storbritannien.

3. DET RETVISENDE BILLEDE

Det følgende afsnit vil præsentere, hvorfor årsrapporten skal give et retvisende billede, i forhold til Årsregnskabsloven. Hvorfor det retvisende billede? Det kan der være mange svar til, men et af dem findes i årsregnskabslovens § 11 og § 12. § 11 i ÅRL fortæller, at et årsregnskab skal give et retvisende billede af virksomheden.

”Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomheden og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat. Ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.” (ÅRL, §11)

Årsregnskabet skal dermed give et retvisende billede af virksomheden og ansvaret for at det lykkes ligger hos ledelsen. Det giver dog ikke svaret på hvorfor et årsregnskab skal give et retvisende billede, men det giver § 12 stk. 2 og stk. 3 i ÅRL.

”Stk. 2. Årsrapporten skal udarbejdes således, at den støtter regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger. De omhandlede regnskabsbrugere er personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder m.v., hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport, herunder nuværende og mulige virksomhedsdeltagere, kreditorer, medarbejdere, kunder, alliancepartnere, lokalsamfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder.” (ÅRL, § 12 stk. 2)

Årsregnskabet skal være retvisende for at give regnskabsbrugerne et korrekt billede af virksomheden. Der skal være et korrekt billede af virksomheden, fordi regnskabsbrugerne, skal kunne træffe deres beslutninger vedrørende virksomheden, på et oplyst grundlag. I forhold til hvad et oplyst grundlag er, så uddybes det yderligere i ÅRL § 12, stk. 3.

”Stk. 3. Årsrapporten skal udarbejdes således, at den oplyser om forhold, der normalt er relevante for regnskabsbrugerne, jf. stk. 2. Oplysningerne skal desuden være pålidelige i forhold til, hvad regnskabsbrugerne normalt forventer.” (ÅRL, § 12 stk. 3)

Oplysningerne skal altså have relevans for regnskabsbrugerne og opfylde de forventninger regnskabsbrugerne har til årsregnskabet i forhold til informationerne der fremlægges. Derfor skal det klarlægges, hvilke informationer de enkelte regnskabsbrugere har behov for og validiteten af de oplysninger, som virksomheden fremlægger i årsrapporten.

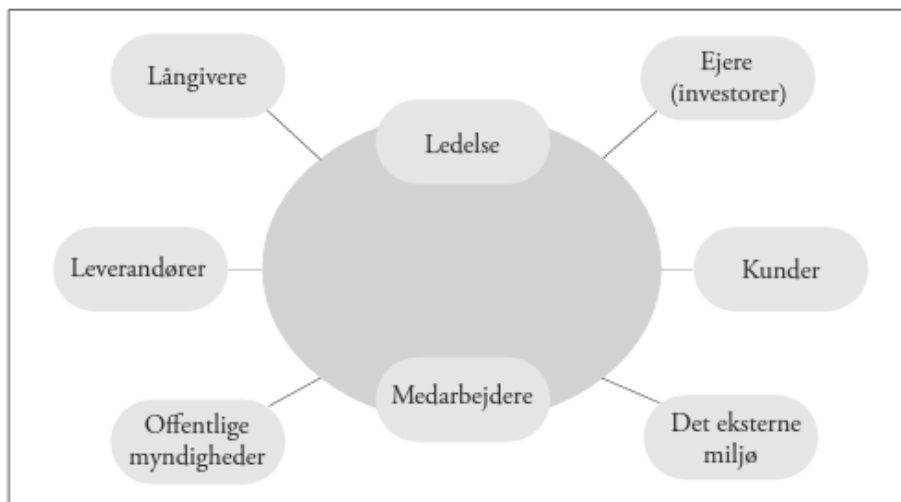
3.1 KOALITIONSMODELLEN

Som beskrevet ovenfor, så skal årsregnskabet give et retvisende billede af virksomheden i forhold til regnskabsbrugerne. Hvem er regnskabsbrugerne og hvorfor er der et behov for revisor? Følgende teori forsøger at give svaret på hvem regnskabsbrugerne er og hvorfor der er et behov for revisor.

I forhold til hvem regnskabsbrugerne er, så er koalitionsmodellen en model, der giver en forklaring på hvad en virksomhed er og hvorfor det er relevant, at få informationer vedrørende virksomheden. En virksomhed beskrives ud fra koalitionsmodellen, som et netværk af socio-økonomiske sammenhænge mellem interessegrupper, (Elling, 2014). Det er regnskabsbrugerne der udgør virksomheden og de har alle det tilfælles at de er ressourceejere. Det vil sige de stiller ressourcer til rådighed for produktion og salg, for så at få en modydelse i form af den frembragte værditilvækst. (Elling, 2014) Derfor opstår der et behov for at få korrekt information vedrørende virksomhedens virke, da interessegrupperne eller de potentielle regnskabsbrugere, bliver påvirket af virksomhedens virke. (Elling, 2014)

I koalitionsmodellen opstilles interessegrupperne i to grupper, de primære og sekundære. Den primære interessegruppe består af ledelsen og medarbejderne, ejerne, långivere, leverandører, kunder og offentlige myndigheder. Opstillingen af de primære interessegrupper kan ses i nedenstående Figur 3: Virksomheden som koalitionsmodel af primære interessegrupper. (Elling, 2014)

FIGUR 3: VIRKSOMHEDEN SOM KOALITIONSMODEL AF PRIMÆRE INTERESSEGRUPPER

KILDE: (ELLING, 2014)

Som det kan ses i ovenstående figur, så udskiller ledelsen og medarbejderne sig fra de resterende interessegrupper. Det gør de, fordi de er de interne beslutningstagere i virksomheden. De leverer deres arbejdsindsats og får som modydelse løn eller gage. Det er her, hos ledelsen, beslutning i udgangspunktet tages i forhold til hvilken erklæring der skal være på årsregnskabet, eller om der slet ingen skal være. Ledelsens egeninteresse i

forhold til, at informere om virksomhedens virke, kan være med til at afgøre hvilken erklæring der vælges. (Elling, 2014)

Ejerne eller investorerne står som ekstern beslutningstager i koalitionsmodellen. De indskyder kapital i virksomheden og får som modydelse udbytte. De kan dog også deltage i bestyrelses- og/eller ledelses arbejde og får dermed tantieme(løn), som modydelse. Som investorer, kan der eventuelt stilles et krav til hvilken form for erklæring virksomheden skal have på årsregnskabet, for at de vil investere i virksomheden. Der kan også opstå konflikter mellem ledelsen og ejerne i forhold til hvilken information der skal være i årsregnskabet, det vil blive uddybet i agent-principal teorien i næste afsnit. (Elling, 2014)

Den næste eksterne beslutningstager i koalitionsmodellen er långiverne. De stiller lånekapital til rådighed for virksomheden og får som modydelse renter, samtidig med at lånet afdrages. (Elling 2014) Der kan her ligesom ved investorerne være krav til hvilken erklæring virksomheden skal have på årsregnskabet, for at de vil låne virksomheden penge. (Elling, 2014)

Leverandørerne levere råmaterialer, halvfabrikata, maskiner mv. og får belønning i form af produktionsfaktorens priser, der indeholder en avance. Kunderne får virksomhedens produkter og betaler produktets pris, som modydelse. Det offentlige bidrager med en række faciliteter, som virksomheden kan drage nytte af. Her er der tale om uddannet arbejdskraft, infrastruktur, transportfaciliteter osv. Modydelsen til det offentlige er den skat virksomheden betaler. (Elling, 2014)

Alle de ovenstående interessegrupper er nødvendige for at koalitionen kan overleve. Der er altså ingen virksomhed, hvis der ingen medarbejdere, forretningsforbindelser osv. er. Hver interessents deltagelse er afhængig af dennes personlige målopfyldelse og deltagelsen er frivillig. (Elling, 2014)

Der er altså to sider til beslutningen om hvilken erklæring der skal være på årsregnskabet. Der er ledelsen egeninteresse i forhold til åbenhed om virksomhedens virke og så de eksterne beslutningstagers behov og krav i forhold til information. For hvis långivere og investorer vil have mere information omkring virksomheden, end ledelsens egeninteresse vil give, så kan der opstå problemer i forhold til at opretholde koalitionen, som helhed. Dermed kan virksomheden få problemer enten med at låne penge eller finde investorer og dermed kan udviklingen af virksomheden gå i stå. (Elling, 2014)

3.1.1 SEKUNDÆRE INTERESSEGRUPPER

Foruden de primære interessegrupper, som er beskrevet ovenfor, så har en virksomhed også sekundære interessegrupper. Disse favner bredt og omfatter alle grupper i samfundet, som indirekte påvirkes af virksomhedens virke. Der er her tale om lokalsamfundet, konkurrenter, fagforeninger, forbrugergrupper, miljøgrupper, erhvervsorganisationer, presse osv. (Elling, 2014)

Nogle af disse interessegrupper inddrages indirekte ved rapportering om miljømæssig og social ansvar (bæredygtighed) også kaldt CSR. (Elling, 2014)

Der er også fra de sekundære interessegrupper et informationsbehov omkring virksomheden. De udgør sammen med de primære interessegrupper potentielle regnskabsbrugere. De har et informationsbehov, der skal dækkes af årsregnskabet, som ud over lovgivningens minimumskrav er afhængig af ledelsens egeninteresse i at informere eller af pres og krav fra de øvrige interessegruppers side om større åbenhed. (Elling, 2014)

Det er her revisor kommer ind i billedet. Revisor skal verificere den information ledelsen giver, så regnskabsbrugernes informationsbehov bliver dækket på bedst mulig måde. Udføre revisor revision, udvidet gennemgang eller review, så står revisor uden for koalitionen, som en uafhængig part. Er der derimod tale om at revisor udføre assistance med opstilling eller aftalte arbejdshandlinger, så bevæger revisor sig ind i koalitionen. Revisor er i det tilfælde en regnskabskyndig, der leverer en ydelse til sin klient og udfører ikke kontrollerende opgaver i forhold til regnskabsmaterialet og konkludere derfor ikke i en eventuel erklæring, (Langsted, et al., 2013). Der er dog her bygget en form for fail-safe ind, for at sikre sig at revisor ikke handler uetisk og det er hvis revisor får mistanke om at regnskabsgrundlaget er fejlbehæftet, og ledelsen i virksomheden(klienten) ikke vil rette op på det, så skal revisor afstå fra opgaven. (Langsted, et al., 2013)

3.2 AGENT-PRINCIPAL TEORIEN

Teorien blev udviklet i 1970'erne, hvor virksomhederne var relativt små og der ikke var den store forskel på ledelsen og ejerne. Det er dog med tiden ændret. Virksomheder er gået fra små selskaber til store kapital-selskaber og dermed er der kommet flere aktionærer/anpartshavere til. Ejerne og aktionærerne/anpartshaverne er i dag typisk ikke involveret i den daglige drift, men har ansat en ledelse til at varetage disse opgaver. (Eilifsen, et al., 2014)

Problematikkerne vedrørende agent-principal forholdet er voksende af flere årsager. Det første er, at en mindre del af befolkningen er selvstændige og der kommer flere funktionærer i virksomhederne. For det andet, så er der på baggrund af størrelsen af virksomhederne ikke muligt, for ejerne ved deres tilstedeværelse at kontrollere, at medarbejderne udfører det arbejde, som de bliver betalt for. (Elm-Larsen, 2007) Derfor ansættes der en ledelse til at kontrollere medarbejderne. Det tredje element er produktionsprocessen i dag er og bliver mere kompliceret. Det er med til at gøre det vanskeligt at bedømme den enkeltes arbejdsindsats og marginale produktivitet. (Elm-Larsen, 2007)

I agent-principal teorien, så er principalen ejerne. Det er dem, som træffer beslutningerne på generalforsamlingen og ledelsen af virksomheden, altså direktionen og bestyrelsen, er agenten. Det er en forudsætning i

teorien, at principalen, altså ejerne, uddelegerer ansvaret for den daglige drift af virksomheden til agenten, som dermed skal levere et tilfredsstillende resultat. (Eilifsen, et al., 2014)

Rolf Elm-Larsen (2007), definerer en agent – principal relation, som værende tilstede, når følgende er opfyldt:

- Der er minimum to individer med en økonomisk relation.
- Det er agenten, der vælger mellem de eksisterende økonomiske alternativer.
- Agentens valg af handlingsalternativer påvirker både agentens og principalens velfærd.
- Belønningsstrukturen bliver fastsat af principalen, før agentforholdet påbegyndes, men under påvirkning af agentens almindelige markedsmuligheder.

Når ovenstående er opfyldt, så er det her der kan opstå problemer, i forhold til hvad et tilfredsstillende resultat er. Der skal ske en aflønning og belønning af agenten, men er der ikke en ens forståelse mellem agenten og principalen, af hvad et tilfredsstillende resultat er, opstår der problemer. (Eilifsen, et al., 2014) Ofte vil forholdet mellem ejeren og ledelsen lede til asymmetrisk information, da ledelsen ofte har mere information omkring den ”konkrete” finansielle position og resultater af virksomheden end den fraværende ejer. Dette sker hvis der ikke tages højde for den conflict of interest, som er mellem ejeren og ledelsen. Begge parter vil handle på en måde der øger deres egen interesse, derved kan der opstå situationer hvor ledelsens beslutninger modarbejder ejerne. (Eilifsen, et al., 2014)

Derfor skal være et økonomisk styringssystem, så principalen kan kontrollere agenten. I forhold til hvilket system der er bedst, afhænger ifølge Rolf Elm-Larsen (2007), af følgende:

- Hvilke muligheder og med hvilke omkostninger kan principalen sikre sig, at agenten varetager hans/hendes interesser (principalens kontrolmuligheder)?
- Agentens effektivitet afhænger af, om incitamentsstrukturen indbyder til at arbejde effektivt, eller om den kun tvinger agenten til en minimal indsats.
- Usikkerheden i omgivelserne påvirker også det økonomiske resultat på samme måde som agentens arbejdsindsats.
- Risikofordelingen mellem principalen og agenten afhænger af, i hvilket omfang agenten kan og vil acceptere at påtage sig en risiko i forhold til principalen. Risikoprofilen kan enten være neutral eller risiko-avers.

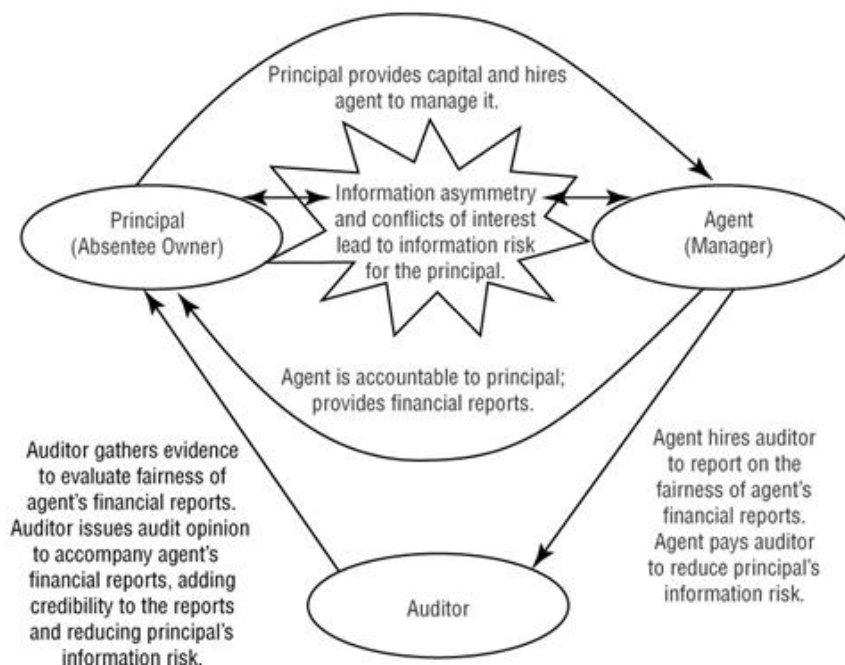
Der er derfor to måder hvorpå principalen kan få agenten til at handle i overensstemmelse med principalens intentioner. Den første måde er, at indføre en kraftig overvågning eller kontrol af agenten fra principalens side. Det er dog en meget omkostningstung måde, hvis det skal være effektivt. (Elm-Larsen, 2007) Derfor kan der i stedet for etableres en incitamentsstruktur, der gør, at agenten ved at arbejde ud fra egen interesse, også arbejde i principalens interesse. (Elm-Larsen, 2007) Derved bliver der etableret en målekongruens mellem principalen og agenten, (Elm-Larsen, 2007).

Det retvisende billede

Foruden den interne incitamentsstruktur, så er der et behov for ejeren, at få verificeret, at det ledelsen laver er rigtigt. Det er her revisorens rolle, at verificere virksomhedens resultater og arbejdsgange, så ejeren kan opnå større sikkerhed omkring at ledelsen ikke manipulere med finansielle rapporter til ejerne. Dermed reduceres informationsrisikoen, som er den risiko der er vedrørende den information ledelsen giver, er falsk eller misvisende. (Eilifsen, et al., 2014)

Nedenstående Figur 4: Agent-principal forholdet, viser forholdet mellem ledelsen og ejerne og hvorfor der er et behov for revisor.

FIGUR 4: AGENT-PRINCIPAL FORHOLDET

KILDE: (EILIFSEN, ET AL., 2014)

Agenten hyrer revisor til at verificere informationen fra ledelsen og dermed mindske informationsrisikoen. Hvis virksomheden så fravælger revision, udvidet gennemgang og review så vil informationsrisikoen stige, da der stadig vil være asymmetrisk information og conflict of interest. Den kan dog indirekte mindskes hvis revisor hyres til at udføre assistance med opstilling af årsregnskabet, da revisor ikke må påtage sig opgaven hvis der er mistanke om at regnskabsgrundlaget er fejlbehæftet og ledelsen ikke vil rette op på det.

(Langsted, et al., 2013)

4. REVISIONSPLIGT I DANMARK

Dette kapitel omhandler revisionspligten i Danmark. Der vil blive gennemgået hvad Årsregnskabsloven siger om revisionspligten og derefter vil de forskellige erklæringstyper blive gennemgået. Grunden til det er, at give et indblik i hvordan ÅRL definerer revisionspligten i Danmark og hvilke andre mulige erklæringsopgaver ud over revision eller udvidet gennemgang, en virksomhed kan vælge.

4.1 ÅRSREGNSKABSLOVEN

Alle erhvervsdrivende virksomheder skal aflægge årsrapport efter Årsregnskabsloven, med enkelte undtagelser, jf. §§ 1-6. Årsregnskabsloven opdeler de erhvervsdrivende virksomheder op i fire overordnet regnskabsklasser, jf. § 7. Hvilken regnskabsklasse en given virksomhed falder ind under kan ses i nedenstående Tabel 1. Der skal skiftes regnskabsklasse, hvis en virksomhed overskrider to af de tre kriterier (balance, omsætning, ansatte) i to på hinanden følgende år. (ÅRL, 2016)

TABEL 1

Klasse D Børsnoterede og statslige aktieselskaber	Børsnoterede og statslige aktieselskaber uanset størrelse.
Klasse C Store og mellemstore virksomheder	Store virksomheder: Balance > 156 mio. kr. Omsætning > 313 mio. kr. Ansatte > 250 Mellemstore virksomheder: Balance 44-156 mio. kr. Omsætning 89-313 mio. kr. Ansatte 50-250

Det retvisende billede

Klasse B Små virksomheder og mikrovirksomheder	Små virksomheder: Balance 0-44 mio. kr. Omsætning 0-89 mio. kr. Ansatte 0-50 Mikrovirksomheder: Balance 0-2,7 mio. kr. Omsætning 0-5,4 mio. kr. Ansatte 0-10
Klasse A Meget små virksomheder omfattet af LEV og personlige virksomheder	Meget små virksomheder omfattet af LEV og personlige virksomheder uanset størrelse.

KILDE: EGEN TILVIRKNING UD FRA ÅRL OG EY.

Revisionspligten i Danmark gælder for virksomheder, som skal udarbejde deres årsrapport ud fra reglerne for regnskabsklasserne B, C eller D. Der er dog en undtagelse til dette for virksomheder der er i regnskabsklasse B, jf. § 135 ÅRL.

”En virksomhed, der har pligt til at udarbejde årsrapport efter reglerne for regnskabsklasserne B, C eller D, skal lade sit årsregnskab og et eventuelt koncernregnskab revidere af en eller flere revisorer... En virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse B, kan undlade at lade årsregnskabet revidere, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser...”, (ÅRL, § 135)

Kriterierne for at en virksomhed i regnskabsklasse B, kan fravælge revision og udvidet gennemgang af deres årsregnskab er følgende, balance på 4 mio. kr., nettoomsætning på 8 mio. kr. og en gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 12, (ÅRL § 135).

4.1.1 SMÅ OG MELLEMLISTE VIRKSOMHEDER

Størstedelen af det danske erhvervsliv, består af små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Danmarks statistik lavede i 2016 en analyse, der viste at 99 % af virksomhederne i Danmark, falder ind under kategorien SMV. (dts - Danmarks Statistik, 2016) Der er forskellige definitioner, på hvornår en virksomhed er i SMV kategorien. Danmarks Statistik definerer SMV'er, følgende:

"Danmarks Statistik definerer små og mellemstore virksomheder, som virksomheder med op til 249 ansatte. Små virksomheder er defineret som virksomheder med mindre end 50 ansatte, mens virksomheder med under 10 ansatte kaldes for mikro-virksomheder." (FSR - danske revisorer, 2017)

Dermed bruger Danmarks Statistik, nogle af de samme kriterier, som ÅRL gør, nemlig antallet af ansatte. De ser dog ikke på omsætning og balance, som der bliver gjort i ÅRL, (FSR - danske revisorer, 2017).

Da SMV'erne udgør en stor del af det danske erhvervsliv, er det vigtigt at se på, om de nu også er SMV'er og ikke indgår i en koncern, (dts - Danmarks Statistik, 2016) Det er hvad analysen fra Danmarks Statistik undersøgte. Baggrunden for undersøgelsen, var at SMV'er, som er en del af en koncern ofte har bedre adgang til finansiering, forskning, specialviden eller eksportmarkeder. (dts - Danmarks Statistik, 2016)

Analysens hovedkonklusioner var følgende: *"75 pct. af de danske SMV'er er uafhængige i den forstand, at de ikke indgår i en koncernrelation med én eller flere andre virksomheder i Danmark. De uafhængige SMV'ere står for en tredjedel af den samlede beskæftigelse blandt SMV'erne."* (dts - Danmarks Statistik, 2016)

"Koncerntilknyttede SMV'er, inklusiv de udenlandsk ejede, er mere internationalt orienterede, idet de står for 88 pct. af den samlede vareeksport fra SMV'er i industrien." (dts - Danmarks Statistik, 2016)

"723 SMV'er indgår i koncerner med 250 eller flere fuldtidsansatte. Dette svarer til ca. 2 pct. af samtlige SMV'er. Til gengæld står disse virksomheder for næsten halvdelen af den samlede vareeksport fra SMV'er i industrien." (dts - Danmarks Statistik, 2016)

"Der er en betydelig økonomisk aktivitet og især eksport, som ikke nødvendigvis burde kategoriseres som en del af SMV'ernes aktivitet eller eksport, da en gruppe af disse virksomheder reelt ikke er små virksomheder, men knyttet til store koncerner med mulighed for at nyde stordriftsfordele i form af lettere adgang til finansiering, viden og eksportmarkeder." (dts - Danmarks Statistik, 2016)

Selvom analysen viser, at største delen af SMV'erne står uden for et koncernforhold, så når de frem til, at definitionen af SMV'erne, måske skal nuanceres mere, (dts - Danmarks Statistik, 2016). Det gør de på baggrund af, at især de SMV'er, som står for en stor del af eksporten, reelt set ikke er små virksomheder, men er en del af en større koncern og derfor kan gøre brug af nogle andre elementer, end de SMV'er, som står uden for et koncern forhold, (dts - Danmarks Statistik, 2016).

Hvis en virksomhed falder indenfor de krav der i ÅRL og dermed også er en SMV, kan virksomheden fravælge revision eller udvidet gennemgang. Der er andre erklæringer, som revisor udfører for virksomheder, ud over revision eller udvidet gennemgang. Følgende afsnit vil beskrive hvad de forskellige erklæringer indeholder og hvordan revisor skal udføre dem.

4.2 ERKLÆRINGSOPGAVER

Der er tre andre erklæringsopgaver end revision og udvidet gennemgang. Der er et review, assistance med opstilling og aftalte arbejdshandlinger. I følgende afsnit vil disse tre blive beskrevet og hvilken informationsværdi de hver især giver regnskabsbrugerne.

4.2.1 GENERELT FOR ERKLÆRINGSTYPERNER

Der er nogle generelle elementer i forhold til review og assistance med opstilling, som vil blive beskrevet i følgende afsnit. Hvis en virksomhed vælger et review eller assistance med opstilling, fremfor revision eller udvidet gennemgang, så skal virksomheden være i regnskabsklasse B og må i to på hinanden følgende år, på balancedagen, ikke have en balancesum på mere end 4 mio. kr., en nettoomsætning på mere end 8 mio. kr. eller over 12 ansatte. (ÅRL, §135)

Foruden det ovenstående, så skal revisor ved udførelsen af et review, assistance med opstilling og aftalte arbejdshandlinger overholde de samme etiske krav, som der er når revisor udfører revision. De etiske krav omfatter Del A og Del B af International Ethics Standards Bord for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA's etiske regler), og nationale krav som er strengere. (FSR - danske revisorer, 2012a) Del A indeholder følgende grundlæggende principper, som revisor skal overholde: Integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd. (FSR - danske revisorer, 2012a) Del B illustrerer hvordan begrebsrammen skal anvendes i specifikke situationer, og de trusler der er mod revisorens overholdelse af relevante etiske krav, skal identificeres og behandles på en passende vis. (FSR - danske revisorer, 2012a)

Dermed er der nogle ens retningslinjer i forhold til erklæringsopgaverne, men der er også nogle markante forskelle, som vil blive specificeret i de følgende afsnit.

4.2.2 REVIEW

Der skal skelnes mellem om det er tale om en revisionsklient eller ej, i forhold til hvilken ISRE standard der skal anvendes. Hvis der er tale om en ikke-revisionsklient, så skal reviewet aflægges efter ISRE 2400, men er der tale om en revisionsklient, så skal det aflægges efter ISRE 2410. (Langsted, et al., 2013)

I dette tilfælde er der tale om en ikke revisionsklient, da virksomheden har fravalgt revision. Derfor skal reviewet aflægges efter ISRE 2400. I ISRE 2400, beskrives et review af historiske regnskaber, som en erklæringsopgave med begrænset sikkerhed. (FSR - danske revisorer, 2012a) Hvad det vil sige, at det er en erklæringsopgave med begrænset sikkerhed, er beskrevet i ISRE 3000 og er følgende:

”erklæringsopgave med begrænset sikkerhed – en erklæringsopgave, hvor revisor reducerer opgaverisikoen til et niveau, der er acceptabelt efter opgavens omstændigheder, men hvor denne risiko er højere end ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed, som grundlag for at udtrykke en konklusion, der formidler hvorvidt revisor på grundlag af det udførte arbejde og opnået bevis er blevet opmærksom på forhold, der har givet revisor grund til at mene, at emneindholdet indeholder væsentlig fejlinformation.” (FSR - danske revisorer, 2013a)

Der er altså stadig tale om en erklæringsopgave, der skal mindske risikoen for væsentlig fejlinformation omkring årsregnskabernes regnskabsgrundlag. Handlingerne der skal udføres ved et review, skal være af sådan en art at placeringen og omfanget, er begrænset i forhold til en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed, men skal være planlagt, med henblik på opnåelse af en sådan grad af sikkerhed, der efter revisors faglige vurdering er meningsfuld. (FSR - danske revisorer, 2013a) ISRE 3000, definerer meningsfuldhed som følgende:

”For at være meningsfuld må den grad af sikkerhed, revisor opnår, sandsynligvis forøge de tiltænkte brugeres tillid til emneindholdet i en grad, der er klart mere end betydningsløs” (FSR - danske revisorer, 2013a)

Der skal altså udføres handlinger og sikkerheden skal have sådan en grad, at regnskabsbrugernes forventninger bliver mødt. Det er altså et krav, at et review på et årsregnskab, skal give mening for regnskabsbrugere og være med til at sikre at årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomheden. Dermed stemmer ISRE 3000 overens med ÅRL i forhold til, at informationen skal give mening for regnskabsbrugerne. Revisorens mål ved udførelsen af et review er beskrevet i ISRE 2400, som værende følgende:

”opnå begrænset sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlige fejlinformation, ved primært brug af forespørgsler og analytiske handlinger, der gør revisor i stand til at udtrykke en konklusion om, hvorvidt revisor er blevet opmærksom på forhold, der har givet revisor grund til at mene,

at regnskabet ikke i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med en relevant regnskabsmæssig begrebsramme... ” (FSR - danske revisorer, 2012a)

Revisor skal derved kun forholde sig til regnskabet som helhed og ikke andre forhold vedrørende virksomheden. Det gøres, som skrevet ovenfor primær ved at lave forespørgsler og analytiske handlinger, som består af, at alle væsentlige poster i regnskabet skal behandles, og der skal fokuseres på områder hvor der sandsynligvis kan opstå fejlinformationer. (FSR - danske revisorer, 2012a)

Revisor skal stille forespørgsler til den daglige ledelse og andre i virksomheden, hvis det er relevant, om hvordan den daglige ledelse udøver de betydelige regnskabsmæssige skøn, der er krævet i forhold til den relevante regnskabsmæssige begrebsramme. Der skal også ske en identifikation af transaktioner med nærtstående parter og hvad formålet med transaktioner er eller har været. Foruden det ovenstående, skal revisor også lave en forespørgsel om virksomheden har haft betydelige, usædvanlige eller komplekse transaktioner, begivenheder eller forhold, der har eller kan have påvirket regnskabet. (FSR - danske revisorer, 2012a) Revisor skal også lave en forespørgsel om der eventuelt har været konstaterede, formodede eller påståede besvigelser eller ulovlige handlinger, som har påvirket virksomheden. Foruden dette skal revisor også undersøge om der har været en manglende overholdelse af bestemmelser i love eller øvrig regulering, der overordnet har haft en direkte indvirkning på fastsættelsen af væsentlige beløb og oplysninger i regnskabet, der kan blandt andet være tale om skattelovgivning og regulering vedrørende pension. (FSR - danske revisorer, 2012a)

Et vigtigt element for regnskabsbrugerne, er virksomhedens evne til at fortsætte driften, altså going concern. Når en virksomhed, vælger et review, skal revisor stadig forholde sig til virksomhedens evne til den fortsatte drift, (FSR - danske revisorer, 2012a). Revisor skal ved vurderingen af den fortsatte drift, dække den samme periode, som ledelsen har anvendt i deres vurdering vedrørende den fortsatte drift, (FSR - danske revisorer, 2012a). Bliver revisor opmærksom på begivenheder eller forhold, under udførelsen af reviewet, som kan skabe betydelig tvivl vedrørende virksomhedens mulighed for at fortsætte driften, skal revisor udfører følgende handlinger, (FSR - danske revisorer, 2012a): Revisor skal spørge ledelsen om planer for fremtiden, som vil påvirke virksomhedens evne til at fortsætte driften, om de er gennemførlige og om ledelsen mener at resultatet af disse fremtidige planer vil forbedre virksomhedens evne til at fortsætte driften, (FSR - danske revisorer, 2012a). Herefter skal revisor vurdere om ledelsens svar på disse forespørgsler, giver et tilstrækkeligt grundlag for at regnskabet kan aflægges under forudsætningen om fortsat drift eller konkludere om regnskabet indeholder væsentlig fejlinformation eller på anden måde er vildledende i forhold til virksomhedens evne til at fortsætte driften. (FSR - danske revisorer, 2012a) Revisor skal også overveje ledelsens svar i forhold til alle de relevante oplysninger, som revisor er blevet gjort opmærksom på ved udførelsen af reviewet, (FSR - danske revisorer, 2012a).

Et andet element der er relevant for regnskabsbrugerne, er revisors uafhængighed. Ved et review, skal revisor overholde de samme etiske krav, der er ved revision, herunder de krav der er til uafhængighed. (FSR - danske revisorer, 2012a)

Den informationsværdi regnskabsbrugerne får ud af et review, er begrænset i forhold til revision, da det er en erklæring med begrænset sikkerhed. Revisor udfører primært analytiske handlinger og forespørgsler til ledelsen og andre relevante personer. Der er altså ikke, som ved revision, en bekræftelse fra 3. mand, fysisk kontrol, efterprøvning osv. Dermed ikke sagt at den information, som regnskabsbrugerne får fra et review er forkert eller mangelfuld, men der er en større risiko ved informationen, da der ikke bliver udført dybdegående kontrollerende handlinger. Der ligger dog en indirekte kontrol i forhold til et review, da der er nogle omstændigheder i forhold til om revisor skal påtage sig opgaven, (FSR - danske revisorer, 2012a).

”Medmindre lov eller øvrig regulering stiller krav derom, skal revisor ikke acceptere en reviewopgave, hvis: Revisor ikke er overbevist om: at opgaven har et fornuftigt formål, eller at det efter omstændighederne vil være hensigtsmæssigt at udfører en reviewopgave. Revisor har grund til at mene, at relevante etiske krav, herunder kravende til uafhængighed, ikke vil blive opfyldt. Revisors indledende forståelse af opgavens omstændigheder tyder på, at de oplysninger, der er nødvendige for at udføre reviewopgaven, sandsynligvis ikke vil være tilgængelige eller pålidelige. Revisor har grund til at betvivle den daglige ledelses integritet på en måde, der sandsynligvis vil påvirke en behørig udførelse af reviewopgaven, eller den daglige ledelse eller den øverste ledelse begrænser omfanget af revisors arbejde i vilkårene for en foreslået reviewopgave på en måde, så begrænsningen efter revisors opfattelse vil resultere i, at revisor ikke kan udtrykke en konklusion om regnskabet.” (FSR - danske revisorer, 2012a)

Derved sikres regnskabsbrugerne i, at revisor ikke har udført et review, hvor opgaven ikke giver mening og at den information, som skal til for at lave reviewopgaven har været tilgængelig. Foruden dette så sikres regnskabsbrugerne også, at der er visse etiske forhold, som skal være overholdt, herunder uafhængighed, hvilket er med til at øge troværdigheden og tilliden til reviewopgaven. (FSR - danske revisorer, 2012a)

4.2.3 ASSISTANCE MED OPSTILLING

Hvis en virksomhed i regnskabsklasse B, vælger at få assistance med opstillingen af regnskabet, frem for revision, udvidet gennemgang eller review, så skal det aflægges efter ISRS 4410, (FSR - danske revisorer, 2012b).

Det er vigtigt her at understrege, at revisor her bistår virksomheden, altså sin klient, som regnskabskyndig så virksomheden kan aflægge sit regnskab, der skal give et retvisende billede af virksomheden, (Langsted, et al., 2013). Hvilket fremgår ud fra følgende mål i ISRS 4410 (2012).

”Revisors mål ved en opgave om opstilling af finansielle oplysninger er efter denne ISRS at: anvende ekspertise i regnskab og regnskabsaflæggelse til at assistere den daglige ledelse med at udarbejde og præsentere finansielle oplysninger i overensstemmelse med en relevant regnskabsmæssig begrebsramme på grundlag af oplysninger, den daglige ledelse har tilvejebragt, og afgive erklæring i overensstemmelse med kravene i denne ISRS.” (FSR - danske revisorer, 2012b)

Revisor kontrollere derved ikke det materiale, som ligger til grund for årsregnskabet og afgiver derfor ikke en konklusion i en eventuel erklæring, som afgives efter ISRS 4410. (Langsted, et al., 2013) Det gælder for assistance med opstilling af regnskaber, at hvis revisor får mistanke om, at grundlaget for regnskabet er fejlbehæftet og klienten ikke vil rette op på det, så skal revisor afstå fra opgaven. (Langsted, et al., 2013) Når en virksomhed, vælger at få assistance med opstilling af regnskabet, efter ISRS 4410, så har revisor ikke mulighed for på samme måde, som ved revision eller udvidet gennemgang, at udtrykke uenighed eller begrænset undersøgelsesmulighed i erklæringen. (Langsted, et al., 2013) Det er også gjort udtrykkeligt klart i ISRS 4410 (2012) ud fra følgende.

”Eftersom en opgave om opstilling af finansielle oplysninger ikke er en erklæringsopgave med sikkerhed, skal revisor ved en sådan opgave ikke verificere nøjagtigheden eller fuldstændigheden af de oplysninger, som den daglige ledelse har tilvejebragt til brug for opstillingen, eller på anden måde opnå bevis for at udtrykke en revisions- eller reviewkonklusion på udarbejdelsen af de finansielle oplysninger.” (FSR - danske revisorer, 2012b)

Det er altså stadig ledelsen der aflægger årsregnskabet og skal sikre at det giver et retvisende billede af virksomheden, men revisor udfører ingen kontrollerende handlinger, men hjælper kun i forbindelse med opstilling, så det opfylder de formelle krav, så som regnskabsbegrebsrammen og gældende lovgivning. (FSR - danske revisorer, 2012b) For at vurdere hvilken informationsværdi regnskabsbrugere får ud af en erklæring om assistance med opstilling af årsregnskabet, skal revisors erklæring granskes. Ifølge ISRS 4410, så skal revisor klart og tydeligt i erklæringen, kommunikere hvilken art opgaven er og hvad revisors rolle og ansvar er i forbindelse med assistance med opstilling af årsregnskabet, herunder at der ikke på nogen måde bliver udtrykt en konklusion omkring de finansielle oplysninger. (FSR - danske revisorer, 2012b) Der er dog ikke noget krav

til at revisor skal være uafhængig af virksomheden, når der udføres assistance med opstilling af finansielle oplysninger, (FSR - danske revisorer, 2012b). Revisors rapporter, må dog efter IESBA's etiske regler ikke forbindes med oplysninger, der er revisor opfattes som følgende:

” indeholder en væsentlig falsk eller vildledende udtagelse, indeholder udtagelser eller oplysninger, der er uforsvarligt tilvejebragt, eller udelader eller tilslører oplysninger, som skal medtages, hvis en sådan udeladelse eller tilsløring ville være vildledende.” (FSR - danske revisorer, 2012b)

Hvis revisor finder ud af at denne kan blive forbundet med oplysninger af ovenstående karakter, så skal revisor tage skridt for ikke at blive forbundet med dem, så integriteten ikke bliver truet, (FSR - danske revisorer, 2012b). Det er som beskrevet tidligere ledelsen, der står for ansvaret i forhold til, at årsregnskabet giver et retvisende billede. Der er dog forskel på den daglige ledelse og den øverste ledelses ansvar. Hvordan ansvaret fordeles er afhængig af faktorer, så som virksomhedens struktur, ressourcer og relevant lovgivning/aftale. (FSR - danske revisorer, 2012b) Det skal her siges, at der ofte i små virksomheder ikke er forskel mellem den daglige ledelse og øverste ledelse, så her er ansvaret det samme. Hvis der er forskel på den daglige ledelse og øverste ledelse, så driver den daglige ledelse virksomhedens forretning og den øverste ledelse fører tilsyn med den daglige ledelse. (FSR - danske revisorer, 2012b) Det er ofte sådan i større virksomheder, at den øverste ledelse har ansvaret for at godkende virksomhedens finansielle oplysninger, specielt hvis de er lavet med henblik på eksterne partnere. (FSR - danske revisorer, 2012b)

4.2.4 AFTALTE ARBEJDSHANDLINGER

Alle virksomheder kan få en erklæring om aftalte arbejdshandlinger på konkrete afgrænsede opgaver, altså denne mulighed kan ikke vælges til at gennemgå et årsregnskab generelt, men udvidet gennemgang suppleres ofte med aftalte arbejdshandlinger om bestemte områder, så som værdien af varelageret eller debitorerne. (Langsted, et al., 2013)

Når revisor udfører aftalte arbejdshandlinger for en virksomhed, så skal det gøres efter ISRS 4400 (2012). De aftalte arbejdshandlinger oplistes og resultaterne linje-for-linje, og der bliver ikke lavet en generel konklusion i forhold til årsregnskabet, (Langsted, et al., 2013).

I ISRS 4400 defineres en opgave om aftalte arbejdshandlinger som følgende:

”En opgave om aftalte arbejdshandlinger kan indebære, at revisor udfører bestemte arbejdshandlinger vedrørende udvalgte dele af regnskabsmæssige oplysninger (for eksempel kreditorer, tilgodehaver, køb fra nærtstående parter og omsætning og resultat for et segment af en virksomhed), en regnskabskomponent (for eksempel en balance) eller endog et fuldstændigt regnskab.” (FSR - danske revisorer, 2012c)

Der er altså tale om en erklæring, som kan bruges i mange forhold. Derved er målet med en opgave om aftalte arbejdshandlinger, at revisor skal udføre revisionslignende arbejdshandlinger, der er aftalt mellem revisor, virksomheden og enhver relevant tredjepart, (FSR - danske revisorer, 2012c). Der bliver ikke udtrykt nogen grad af sikkerhed, da revisor kun afgiver en erklæring om de faktiske resultater omkring de aftalte arbejdshandlinger, (FSR - danske revisorer, 2012c). Det er i stedet brugerne af erklæringen, som skal drage deres egne konklusioner af revisors arbejde. Det er her vigtigt at understrege, at erklæringen kun er begrænset til de parter, som er blevet enige om, hvilke arbejdshandlinger der skal foretages. Baggrunden for det, er at andre, som ikke kender begrundelserne for arbejdshandlingerne, kunne misfortolke resultaterne. (FSR - danske revisorer, 2012c)

Revisor skal ved udførelsen af aftalte arbejdshandlinger overholde de samme etiske principper, som ved de ovenstående erklæringer. Revisor skal altså udvise integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed, professionel adfærd anvende tekniske standarder. (FSR - danske revisorer, 2012c) Der er dog ikke et krav om at revisor skal være uafhængig af virksomheden, for at udfører aftalte arbejdshandlinger, men hvis revisor ikke er uafhængig, skal det fremgå af erklæringen. (FSR - danske revisorer, 2012c) Den måde revisor kan udføre en opgave om aftalte arbejdshandlinger er ved forespørgsler og analyser, efterregning, sammenligning og andre kontroller af talmæssige sammenhænge, observationer, undersøgelser og indhentelse af bekræftelser. (FSR - danske revisorer, 2012c) Det understreger hermed, at revisor ikke udføre kontrollerende handlinger vedrørende det materiale der udgøre opgaven, (FSR - danske revisorer, 2012c).

”Blandt de virksomheder, der kan fravælge revision, er der fortsat mange, der får revideret, deres regnskab. Og det gør de, fordi det er et signal til omverdenen om, at man arbejder professionelt og har styr på tingene, og ureviderede regnskaber tiltrækker ikke ligefrem investorer.” – Charlotte Jepsen, adm. direktør i FSR – danske revisorer.

(Thielst, 2014)

5. STORBRITANNIEN VERSUS DANMARK

Det følgende afsnit vil omhandle hvilke forskelle og ligheder, der er i forhold til revisionspligten, mellem Danmark og Storbritannien. Det gøres for, at vise hvordan muligheden for fravalg af revision, er blevet implementeret forskelligt og hvordan erhvervslivet har gjort brug af muligheden. Det skal her tilføjes, at der er tale om, hvordan situationen ser ud lige nu og historisk, da England er på vej ud af EU, er det svært at vurdere hvilke konsekvenser det har fremadrettet. Det kan være England vælger at beholde det reglement, som er kommet gennem EU i form af direktiver, men der er også en mulighed for, at de laver nye regler. Derfor er følgende afsnit skrevet ud fra den forudsætning, at England ikke laver de store ændringer i forhold til fravalg af revision.

5.1 REVISIONSPLIGTEN I STORBRITANNIEN

Storbritannien indførte allerede i 1981 muligheden for at fravælge en fuld revision, for små og mellemstore virksomheder, og i stedet lave forkortede finansielle rapporter. En virksomhed betegnes, som små eller mellemstore virksomheder, hvis de i to på hinanden følgende år, ikke overstiger bestemte grænseværdier, for omsætning, balance og antal ansatte. (Collis, 2010) Muligheden for et helt fravalg af revision, blev gjort muligt i 1994 og på det tidspunkt var grænsen for omsætning 90,000£ hvilket var lavere end EU-maksimummet på det tidspunkt (Collis, 2010). Det var også muligt for virksomheder, med en omsætning mellem 90,000-350,000£ at udfylde en ”simpler audit exemption report” (Collis, 2010). Det blev dog afskaffet i 1997 og derefter var grænsen for fravalg af revision 350,000£. Storbritannien blev i de følgende år, ved med at hæve grænserne, frem til 2008, hvor de valgte at bruge de grænseværdier, som EU havde bestemt. (Collis, 2010) Dermed blev omsætningen sat til 6.5 mio. £ og 3.26 mio. £ i balance, (Collis, 2010). I dag er grænserne for at fravælge revision i Storbritannien følgende: omsætning 10, 2 mio. £, balance 5,1 mio. £ og et maksimum på 50 ansatte (GOV.UK, 2017). Storbritannien var altså en af de første der indførte muligheden for at fravælge revision, men de ventede stadig 16 år, før de gjorde det muligt, da EU allerede i 1978 fremlagde muligheden for et fravalg af revision (Collis, 2010). Dermed er de hvad der vil kaldes en ”first mover”, da de blandt andet allerede i 1947 havde indført, at et regnskab skulle give et retvisende billede, hvorimod Danmark, først indførte det ved i lov i 1981 (Collis, 2010).

5.2 LIGHEDER MELLEM STORBRITANNIEN OG DANMARK

For Storbritannien og Danmark udgør små virksomheder største delen af erhvervslivet, henholdsvis 99 % i Storbritannien og 95 % i Danmark, (Collis, 2010). Selvom der er mange forskelle mellem Storbritannien og Danmark, så findes der undersøgelser, der også viser, at der er en del kulturelle ligheder, (Collis, 2010).

“Accordingly, accounting values in both countries are likely to favour ‘professionalism’ rather than ‘statutory control’ and ‘flexibility’ rather than ‘uniformity’. In addition, they are likely to favour ‘optimism’ rather than ‘conservatism’ and ‘transparency’ rather than ‘secrecy’.” (Collis, 2010)

Der er altså tale om en række kulturelle værdier, som er ens for Storbritannien og Danmark. En stor vægt på professionel adfærd, fleksibilitet og gennemsigtighed i det arbejde, der bliver udført af revisor (Collis, 2010). Endnu en lighed i forhold til revision og revisorens arbejde, er at det skal bidrage til et retvisende billede i forhold til regnskabsbrugere og aktionærerne, fremfor kontrol fra statens side, især i forhold til om virksomheden betaler den skat den skal (Collis, 2010). Dermed er der en lighed mellem Storbritannien og Danmark i forhold til, at årsregnskabet skal give et retvisende billede af virksomheden, så regnskabsbrugere kan få den rette viden i forhold til deres beslutninger. Foruden den kulturelle tankegang omkring meningen med revision – det retvisende billede, så var tanken med at indføre et fravalg af revision, at lette den økonomiske byrde for de små virksomheder (Collis, 2010). Der er dermed tale om en lighed i forhold til revision mellem Storbritannien og Danmark, men der er også forskelle, som vil blive præsenteret i følgende afsnit.

5.3 FORSKELLE MELLEM STORBRITANNIEN OG DANMARK

En af de forskelle der er mellem Storbritannien og Danmark, er de grænseværdier, der er for fravalg af revision. Der er i Danmark to forskellige grænseværdier, som der skal vurderes ud fra. Den ene er i forhold til muligheden for et totalt fravalg af revision og den anden er i forhold til om revision kan fravælges og i stedet kan virksomheden vælge at få udvidet gennemgang (FEE, 2016). Hvis en virksomhed skal have muligheden for at fravælge revision og udvidet gennemgang, må omsætningen ikke overstige 1 mio. €, balancen må ikke være over 0,5 mio. € og der må ikke være mere end 12 ansatte. Hvis en virksomhed vil have muligheden for at fravælge revision og i stedet have udvidet gennemgang, så må omsætningen ikke være mere end 9 mio. €, balancen 4 mio. € og der må ikke være mere end 50 ansatte (FEE, 2016). Der er altså tale om en to deling i forhold til hvilken erklæringstype, virksomheder har mulighed for at gøre brug af. Storbritannien har ikke opdelt muligheden for fravalg af revision i to. Her er grænseværdierne følgende: Omsætning 13 mio. €, balance 6,5 mio. € og ikke mere end 50 ansatte (FEE, 2016).

Der er dermed en stor forskel i forhold til grænseværdiernes beløbsstørrelse mellem Storbritannien og Danmark. Det er ikke den eneste forskel der er i forhold til revision mellem Storbritannien og Danmark. For Storbritannien er der kun en mulighed i forhold til den professionelle kvalifikation, som revisor, hvorimod

Danmark har to – nemlig statsautoriseret revisor og registreret revisor (Collis, 2010). Det skal her nævnes, at der fra 1. januar ikke længere er muligt, at blive registreret revisor i Danmark (FSR - danske revisorer, 2013b). Der har altså været to former for registrering af revisorer i Danmark, men det er blevet rette til, så det nu er det samme som i Storbritannien. En anden forskel der er på Storbritannien og Danmark, er at alle praktiserende revisorer i Storbritannien skal være med i en brancheorganisation, hvilket ikke er et krav i Danmark (Collis, 2010).

Kapitel 3

Kapitlet vil behandle revisors rolle, når der er fravalgt revision eller udvidet gennemgang.

6. REVISORENS ROLLE NÅR DER ER FRAVALGT REVISION OG UDVIDET GENNEMGANG

Følgende afsnit vil behandle revisorens rolle, når der er fravalgt revision og udvidet gennemgang. Det gøres ud fra den betragtning, at fravalg af revision og udvidet gennemgang, ikke er det samme som at virksomheden fravælger revisor. Afsnittet vil behandle revisorens rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant og det skifte der sker i forholdet mellem revisor og virksomheden, når der ikke udføres revision og udvidet gennemgang.

6.1 OFFENTLIGHEDENS TILLIDSREPRÆSENTANT

Når en virksomhed har valgt, at få revision, udvidet gennemgang eller review på deres årsregnskab, så er der et krav til revisor om at være uafhængig af virksomheden. Det er lovfæstet i RL § 24 stk. 1:

”§ 24. En revisor, der udfører opgaver af § 1, stk. 2, skal være uafhængig af den virksomhed, som opgaven vedrører, og må ikke være involveret i virksomhedens beslutningstagning.” (RL, 2016)

Det betyder dermed, at revisor ikke må have særinteresser i de virksomheder, som de udfører revision, udvidet gennemgang eller review for, hvilket er en grundlæggende forudsætning for at opretholde rollen, som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Ved udarbejdelsen af revision og andre erklæringer med sikkerhed er det væsentligt, at revisor agerer som offentlighedens tillidsrepræsentant. Det betyder med andre ord, at revisor i videst muligt omfang, skal fremstå neutral i forhold til den reviderede virksomhed. Revisorens rolle, som offentlighedens tillidsrepræsentant, er reguleret i § 16 stk. 1 i RL, som følgende:

”Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant under udførelse af opgaver efter § 1, stk. 2. Revisor skal udføre opgaverne i overensstemmelse med god revisorskik, herunder udvise den nøjagtighed og hurtighed, som opgavens beskaffenhed tillader. God revisorskik indebærer desuden, at revisor skal udvise integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd, professionel kompetence og fornøden omhu ved udførelsen af opgaverne.” (RL, 2016)

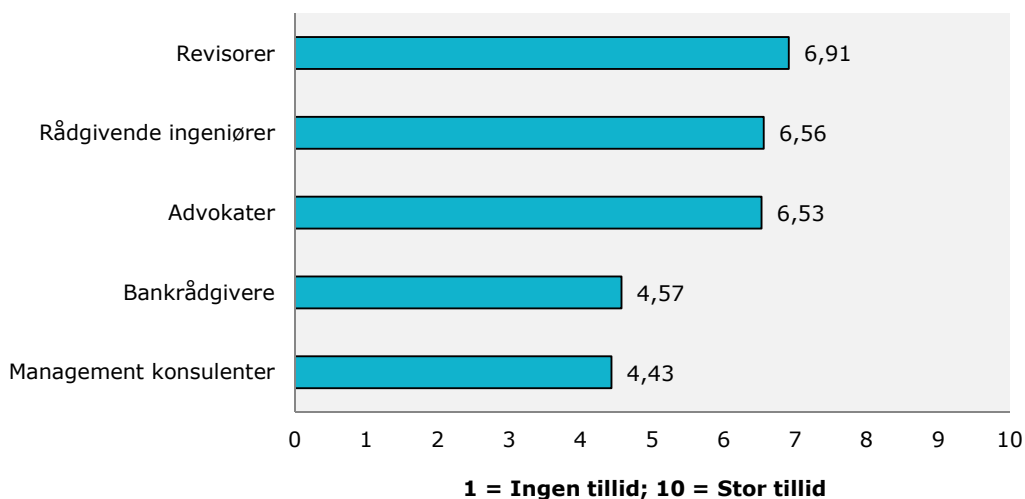
Revisors rolle, når der er tale om revision, udvidet gennemgang og review, er dermed en uafhængig part, som skal agere som offentlighedens tillidsrepræsentant. Der er dermed tale om grundsætningen for, hvordan revisorer skal fremstå og håndtere deres opgaver. Det er også understreget tidligere under afsnittet ”Erklæringsopgaver”, hvor standarderne for review, assistance og aftalte arbejdshandlinger, også nævner uafhængighed og god revisorskik. Dermed er revisors rolle, når der er tale om revision og andre erklæringer med sikkerhed, defineret i diverse lovgivninger og standarder. Når der er tale om opgaver ud over revision, udvidet gennemgang og review, så bliver revisors rolle en anden. Der er stadig krav til revisor om professionel kompetence

og fornøden omhu, hvilket bunder i god revisorskik. God revisorskik beskrives ud fra en ”bonus-pater”-betragtning, hvor revisorer i forbindelse med sit arbejde skal efterleve, hvad en god revisor ville gøre i sammenlignelige situationer. (RL, 2016)

6.2 VIRKSOMHEDERS ØKONOMISKE SPARRINGSPARTNER

Vælger en virksomhed, at få en erklæring uden sikkerhed, så bliver revisors rolle en anden. Der sker et skifte fra rollen som offentlighedens tillidsrepræsentant, til økonomisk sparringspartner. I en undersøgelse lavet af FSR – danske revisorer (2014), siger de adspurgte virksomheder, at revisor er deres fortrukne økonomiske sparringspartner (FSR - danske revisorer, 2014a). Undersøgelsen er baseret på 488 interviews blandt selvstændige/virksomhedsejere, CFO’s og CEO’s i danske virksomheder (FSR - danske revisorer, 2014a). De blev blandt andet bedt om at vurdere revisorbranchens samlede omdømme ud fra en skala fra 1 til 10 – hvor 1 er meget dårligt og 10 er meget godt (FSR - danske revisorer, 2014a). Her har 59 % af virksomhederne vurderet, at revisorbranchens omdømme ligger mellem 7 og 10. Kun 14 % vurderer at branchens omdømme ligger mellem 1 og 4 (FSR - danske revisorer, 2014a). Virksomhederne blev også spurgt, hvor stor tillid de har til revisorbranchen, sammenholdt med andre i rådgiverbranchen. Figur 5: Virksomhedernes tillid til revisorer og rådgivere viser at revisorer ligger højest i forhold til tillid blandt rådgivningsbranchen.

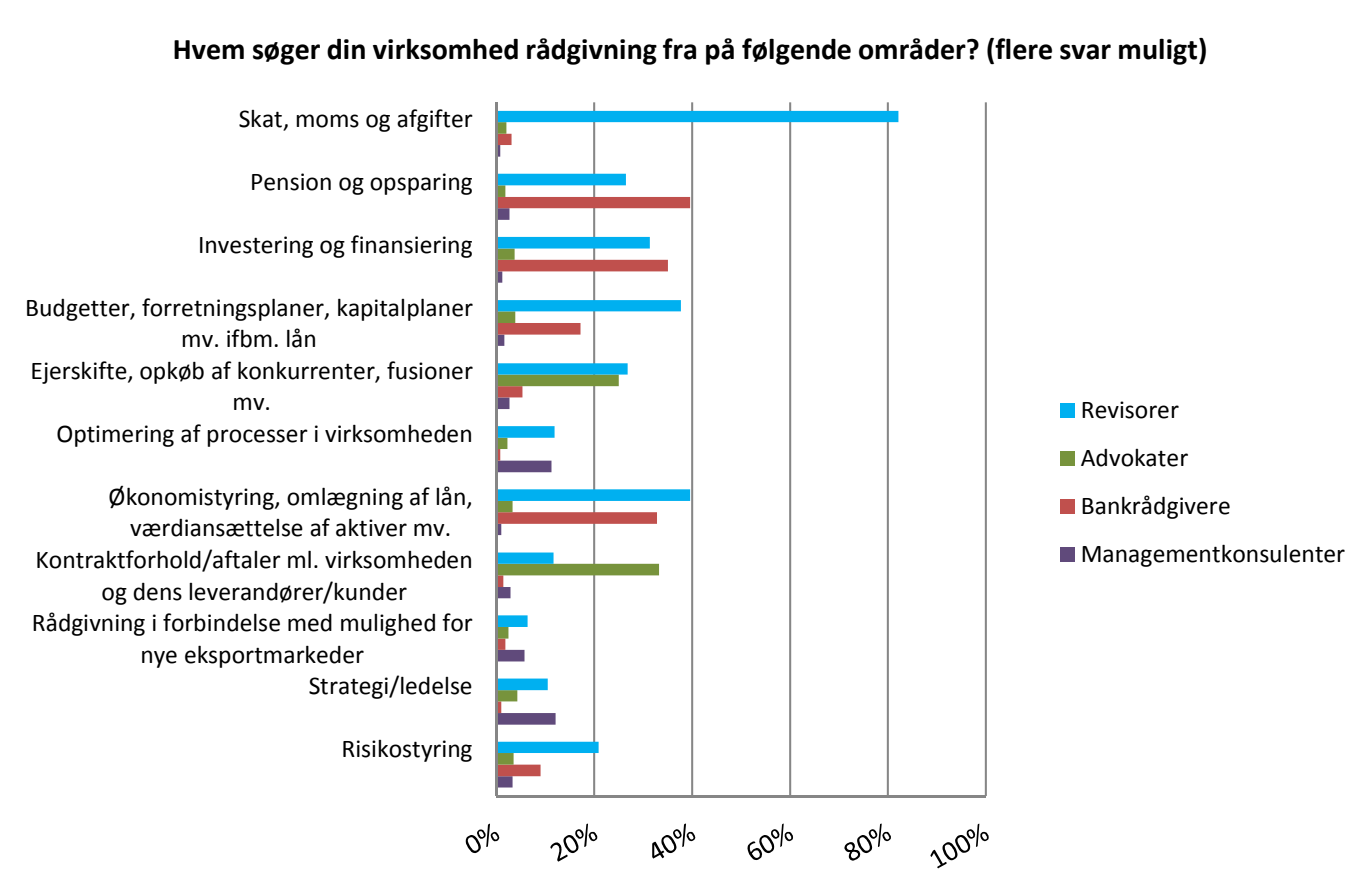
FIGUR 5: VIRKSOMHEDERNES TILLID TIL REVISORER OG RÅDGIVERE

KILDE: SURVEY GENNEMFØRT AF YOUNGOV FOR FSR – DANSKE REVISORER

Der er altså en høj tillid blandt virksomhederne, til revisors arbejde som rådgiver. Følgende Figur 6: Hvem søger virksomhederne rådgivning fra, viser hvilken rådgiver virksomhederne henvender sig til, afhængig af hvilket område inden for virksomhedsdrift der er tale om.

FIGUR 6: HVEM SØGER VIRKSOMHEDERNE RÅDGIVNING FRA

KILDE: (FSR - DANSKE REVISORER, 2014B)

82 % af virksomhederne ville søge rådgivning hos revisor, når der er spørgsmål vedrørende skat, moms og afgifter. Revisor er også virksomhedernes foretrukne rådgiver, når der er tale om spørgsmål vedrørende budgetter, forretningsplaner mv. i forbindelse med lån, ejerskifte, opkøb og fusioner, optimering af processer i virksomhederne, økonomistyring, omlægning af lån og værdiansættelser samt risikostyring (FSR - danske revisorer, 2014b). Foruden det ovenstående, så er revisor også virksomhedernes fortrukne økonomiske sparringspartner, når der skal rådgives i forhold til investering og finansiering samt pension og opsparing (FSR - danske revisorer, 2014b).

Revisorbranchen tilbyder i dag, mere skræddersyet løsninger til virksomhederne, end kun revision. Der er med muligheden for fravalg af revision, blevet åbnet op for en række ydelser, som virksomhederne kan købe ved revisorerne, men det er også med til at give en mindre sikkerhed for, et retvisende billede af virksomheden. (FSR - danske revisorer, 2016b)

””Revisorerne viser, at de med deres forskellige løsninger kan fastholde deres position som erhvervs- livets fortrukne sparringspartner om virksomhedsøkonomi. Det er positivt, at ni ud af 10 danske A/S og ApS’er bruger en revisor, når de økonomiske nøgletal og sundhedstilstanden skal præsenteres i årsregnskaberne. Erhvervslivet tager altså godt imod branchens forskellige ydelser”, siger Tom Vile Jensen, erhvervspolitisk direktør i FSR – danske revisorer” (FSR - danske revisorer, 2016b).

Der er dermed kommet mere fokus på rådgivning af virksomheder, frem for kun at udfører erklæringsopgaver. (FSR - danske revisorer, 2014b) Revisors kerneydelse, er dermed under pres og derfor skal forretningsmodellen for revisorer ændres (FSR - danske revisorer, 2014b). Der sker altså et skifte i revisors rolle, fra offentlighedens tillidsrepræsentant når der er valgt en erklæring med sikkerhed, til en økonomisk sparringspartner for virksomheden, når der er valgt en erklæring uden sikkerhed.

FSR – danske revisorer lavede i 2016 en gennemgang af 224.000 selskaber, som viste at ni ud af 10 danske ApS'er og A/S'er bruger en revisor, når de skal præsentere deres årsregnskab. Største delen af selskaberne de undersøgte havde ikke pligt til at bruge en revisor eller få revision, men købte andre ydelser af branchen (FSR - danske revisorer, 2016b). Undersøgelsen viste, at revision stadig er den mest anvendte ydelse fra revisor. Knap seks ud af 10 danske selskaber fik revideret deres regnskab (FSR - danske revisorer, 2016b).

”Vi skal hele tiden kunne levere endnu mere værdi for virksomhedernes bundlinje. Ikke kun i form af et troværdigt årsregnskab med de fordele, fx lavere låneomkostninger, det indebærer, men også hjælpe og bistå virksomhederne med ny viden, så de kan udvikle deres forretning og effektivisere driften. Det er den kombination, der gør revisorerne relevante for hele det danske erhvervsliv. Det er vores unikke position, og det adskiller os fra alle andre rådgivere”, siger Tom Vile Jensen.” (FSR - danske revisorer, 2016b)

En af de konsekvenser, der har været ved liberaliseringen af revisionspligten er, at regnskabsbrugerne må tage til takke med færre troværdige regnskaber, da virksomhederne vælger en lavere sikkerhed i årsregnskaberne og bruger revisor til at udføre andre opgaver (FSR - danske revisorer, 2016b).

”De forskellige erklæringstyper, som mindre virksomheder nu kan vælge imellem betyder til gengæld, at banker og leverandører til virksomhederne skal se sig grundigt for. Det er alene revisionen, der giver høj grad af sikkerhed for, at de informationer, der står i regnskaberne, er retvisende. Sikkerheden for, at regnskaber er retvisende er mindre ved de andre erklæringsydelser. Og små virksomheder uden nogen revisorerklæring på regnskabet overhovedet kan jo skrive det, der passer dem uden nogen advarsler om lovovertrædelser, overlevelsessevne osv.”, siger Tom Vile Jensen.” (FSR - danske revisorer, 2016b)

Regnskabsbrugerne skal altså være opmærksom på den ændring der er kommet i forhold til revisors rolle, fra at agere som offentlighedens tillidsrepræsentant, til en økonomisk rådgiver for virksomheden. Dermed er revisor hyret af virksomheden, til at udføre arbejde internt i virksomheden og sikkerheden er derfor også lav i forhold til det materiale regnskabsbrugerne får tilsendt fra virksomheden af (FSR - danske revisorer, 2016b).

4

Kapitel 4

I kapitlet vil resultatet af spørgeskemaundersøgelsen blive præsenteret. Foruden dette vil der ses på om hypotesen kan be- eller afkræftes.

7. METODISKE OVERVEJELSER OMK. SPØRGESKEMA

For at besvare problemformuleringen, er der valgt at lave en spørgeskemaundersøgelse. I de følgende afsnit, vil de metodiske overvejelser, der er blevet gjort i forbindelse med udarbejdelsen af spørgeskemaet blive fremlagt. De metodiske overvejelser omhandler de besvarelser, som der stikprøvevist har været muligt at indsamle. Baggrunden for at der er tale om stikprøvevis, er at indhentning af primære data for en totalundersøgelse af hele populationen, vil være bekostelig og for tidskrævende (Blunch, 1994). Det er dog ikke det samme, som at resultat af spørgeskemaerne er mindre nøjagtigt, set i forhold til en totalundersøgelse, da den sparede tid i forhold til at nå alle respondenterne, kan anvendes til grundig forberedelse, i forhold til spørgsmål og test af spørgeskemaerne (Blunch, 1994).

7.1 STIKPRØVEUDVÆLGELSE OG DESIGN

De følgende to afsnit omhandler hvad der skal undersøges og hvem undersøgelsen skal ud til. Udgangspunktet for udarbejdelsen af spørgsmålene og hvilke respondenter der skulle svare på det, er specialets problemformulering.

7.1.1 STIKPRØVEUDVÆLGELSE OG OPERATIONEL GENNEMGANG

Specialets problemformulering omtaler en virksomheders regnskabsbrugere, hvilket i udgangspunktet er alle der har en form for interesse i virksomheden, hvilket også er beskrevet i agent-principal teorien og koalitionsmodellen. Da det er umuligt at spørge alle dem der er, eller kan være potentielle regnskabsbrugere for en virksomhed i regnskabsklasse B, er der opstillet en hypotese der definerer undersøgelsens population. Blunch (1994) definerer en population, som følgende;

”Ved undersøgelsens population forstås den mængde af analyseenheder, som analytikeren er interesseret i at kortlægge. Population består altså af en mængde analyseenheder med bestemte kendetegn.”

Ud fra den definition er der to populationer til undersøgelsen; erhvervsrådgivere/erhvervschefer og ansatte i intern kredit i bankerne. Erhvervsrådgivere/erhvervschefer inddrages, da det er dem der sidder med virksomhederne i det daglige og ansatte i intern kredit, da det er dem som tage stilling til hvorvidt virksomhederne får lov til at låne penge i banken.

Næste skridt i processen var at udforme spørgeskemaundersøgelsen, så spørgsmålene havde relevans og var forståelige, og gav den viden der kunne operationaliseres på en overskuelig og praktisk måde. Derfor omhandler det første spørgsmål hvilken jobfunktion respondenterne har. Spørgsmålet blev stillet for at få defineret hvilken population respondenterne tilhører, da der arbejdes med to forskellige jf. ovenstående. Herefter bliver respondenterne sendt til et spørgsmål om hvor mange virksomheder de har ansvar for og der næst hvor mange af

virksomhederne i deres portefølje, som er i regnskabsklasse B og dermed har mulighed for at fravælge revision. Det gøres for at fastlægge at de arbejder med virksomheder, som rent faktisk kan benytte sig af fravalget af revision eller udvidet gennemgang og få et syn på hvor mange de så sidder med.

Da første udkast til spørgsmålene var udarbejdet, blev de opstillet i e-survey programmet SurveyXact. Heri gennem var det muligt at få testet om spørgeskemaet rent teknisk virkede og få spørgsmålene afprøvet på nogle testpiloter. Der er valgt at afprøve spørgeskemaet på testpersoner med indblik i revision, erhvervsrådgivning og personer der står uden denne viden. Baggrunden for at afprøve skemaet på både fagpersoner og ikke fagpersoner var, at sikre at spørgsmålene var forståelige. De personer med kendskab til revision og erhvervsrådgivning, som har teste spørgeskemaet og givet en evaluering af spørgsmålene er vejleder Hans Henrik Berthing og en erhvervskundechef i Sparkassen Kronjylland. Foruden de før nævnte testpersoner, har spørgeskemaet også være igennem 2 andre personer uden kendskab til revision og erhvervsrådgivning. Fra testpersonerne kom der god og konstruktiv feedback, og efter de rettelser der blev givet var spørgeskemaet klar til at blive udsendt.

7.1.2 DESIGN AF SPØRGESKEMA

Gennem udarbejdelsen af spørgeskemaet, har det været et fokus, at reducere spørgsmålene, da der er klare tegn på, at korte spørgeskemaer giver en lavere grad af frafald (Fuglsang, et al., 2007). Derfor har det over flere omgange været nødvendigt at reducere mængden af spørgsmål, til et passende niveau, uden at gå på kompromis, med formålet af undersøgelsen. For at begrænse upræcise eller ugyldige svar, er der valgt at bruge en del lukkede spørgsmål, ofte med muligheden for at give en kommentar. Det er også med til at sikre bortfaldt fra det enkelte spørgsmål (Fuglsang, et al., 2007). Der er også valgt et simpelt design af spørgeskemaet, da grafik og andre elementer, kan gøre spørgeskemaet langsomt at hente, og derfor vil der være et større frafald i respondenter (Fuglsang, et al., 2007). I tråd med valget af et simpelt design, er der heller ikke valgt, at anvende, det som hedder ”rullemenuer”. Her er der tale om en måde at designe svarmulighederne på, så de er skjult for respondenterne, når de læser spørgsmålet, og først når de klikker på ”næste”, får svarmulighederne at se. Undersøgelser viser nemlig, at ordenseffekter er stærkere, når svarmulighederne ikke er synlige for respondenterne. Ordenseffekter er den tendens en respondent har til at vælge den første svarmulighed, uanset indholdet af svaret (Fuglsang, et al., 2007).

7.2 INDHENTNING AF DATA

Da spørgsmålene var udarbejdet, var det næste skridt at finde frem til respondenterne. Det var ikke muligt at få en totaltælling, der ville omfatte alle personer i populationen, og derfor blev der valgt at arbejde ud fra stikprøver. For at få den bedst mulige stikprøve udvælgelse, er der udarbejdet en stikprøveramme, som er en liste over populationen (Blunch, 1994). Der blev her arbejdet med en stikprøveramme, for at omfatte de to populationer. Stikprøverammen består af erhvervsrådgiver/erhvervschefer og dem der sidder i intern kredit i

danske pengeinstitutter. Her blev der taget en person ad gangen og deres e-mailadresse blev tastet ind i SurveyXact. Derved var det muligt at sende spørgeskemaet ud til 576 personer. Der var her ikke muligt at finde e-mailadresser på de enkelte erhvervsrådgivere og medarbejdere der sidder i intern kredit i henholdsvis Danske Bank, Nordea og Arbejdernes Landsbank.

7.2.1 RAMMEFEJL OG FRAFALD

Det er vigtigt at der tages højde for rammefejl – altså den uoverensstemmelse der er mellem stikprøverammen og populationen (Blunch, 1994). Det er ikke alle i intern kredit, som spørgeskemaet har relevans for og det samme er gældende for erhvervsrådgiver der ikke sidder med virksomheder i regnskabsklasse B, eller sidder med landbrug, da der her er andre regler. Det har dog været den eneste måde at finde frem til de personer, som sidder med virksomheder, som kan fravælge revision eller udvidet gennemgang. For at imødekomme denne rammefejl, har der under hvert spørgsmål været muligt at vælge et svar der hedder ”Ved ikke” og det har også været muligt at tilføje kommentarer. Det skal her forklares, at jeg under udarbejdelsen af spørgeskemaet ikke var klar over, at man kunne indstille spørgeskemaet sådan, at der ved et svar var mulighed for at springe spørgsmål over. Havde jeg været klar over dette, da spørgeskemaet blev udarbejdet, ville de personer der havde svaret at de arbejdede i intern kredit ikke skulle svare på spørgsmål vedrørende deres portefølje, da de ikke har nogen, men for at afhjælpe dette var der muligheden for at svare ved ikke og tilføje kommentarer vedrørende deres svar.

Foruden rammefejl, har der også været frafald under besvarelsen af spørgeskemaet. Der er altså tale om personer, som er påbegyndt spørgeskemaet og ikke har færdiggjort det. For at reducere antallet af ”ikke-besvarede” spørgsmål, er der indsat en automatisk validering af respondenternes svar. Derved bliver respondenterne gjort opmærksom på ubesvarede spørgsmål, hvis respondenterne forsøger at klikke videre. For de delvist udførte besvarelser der har været, 12 styks (2%), er der valgt at fjerne disse besvarelser fra undersøgelsen, for at undgå invalide resultater i undersøgelsen.

Foruden det ovenstående, er der valgt at tilføje to incitamentter til at besvare spørgeskemaet, da der vil være et asymmetrisk forhold mellem afsender af spørgeskemaet og de adspurgte i forhold til udbyttet af undersøgelsen (Fuglsang, et al., 2007). Der er et fagligt incitament i form af muligheden for at få tilsendt de endelige resultater af undersøgelsen og et økonomisk incitament i form af muligheden for deltagelse i lodtrækningen om en æske chokolade fra Aalborg Chokoladen. Det skal her understreges at hverken det faglige eller økonomiske incitament er ensbetydende med en højere svarprocent, men tidligere forskning tyder på, at belønninger har en positiv indvirkning på svarprocenten (Fuglsang, et al., 2007).

7.3 SVARPROCENT OG BORTFALD

Der var 103 gennemførte besvarelser på spørgeskemaet, hvilket svare til en svarprocent på 18 %. Ud fra de vilkår der har været, findes denne svarprocent acceptabel. Et af de problemer, der er med en e-survey, er at alle som modtagere invitationsmailen, ikke nødvendigvis svarer. Der er her tale om et bortfald (Fuglsang, et al., 2007). Årsagen til høje bortfald, kan være svære at finde. I dette tilfælde kan et bortfald forklares ud fra at der er sommerferie og derfor har personerne ikke været tilstedet. Foruden dette, har en respondent skrevet tilbage, at personen ikke åbner links fra personer, denne ikke kender. Da der er meget fokus på IT-sikkerhed, kan det også have været en af grundene til et større bortfald. I forbindelse med IT-sikkerhed, kan det også være bankerne har indført nogle sikkerhedsforanstaltninger, som gør at mails, med links fra folk de ikke kender, bliver frasorteret og derved når invitationsmailen ikke frem til respondenterne. Problemet er, at hvis en bestemt gruppe er over- eller underrepræsenteret, så vil der være en skævvridning, og den indsamlede data vil med andre ord være biased (Fuglsang, et al., 2007). Derfor er den eneste måde hvorpå, det sikres at alle grupper er repræsenteret, at bortfaldet ligge så tæt på nul, som det er muligt. Det er dog sjældent en mulighed, og derfor skal der være fokus på denne problematik (Fuglsang, et al., 2007).

7.4 VURDERING AF SPØRGESKEMAETS RELIABILITET OG VALIDITET

Hvis der ses bort fra de ramme fejl der opstår, så ville svarprocenten i princippet være højere. I forhold til at vurdere spørgeskemaets reliabilitet, så er det et udtryk for den variation i den fremkomne data, det kan opstå ved en gentagelse af undersøgelsen (Blunch, 1994). Stabile måleresultater er dog ikke nok, det skal også sikres at der rent faktisk bliver målt på det, der ønskes at måle validiteten af (Blunch, 1994). En måde hvorpå det er muligt at kontrollere reliabiliteten og validiteten på, er at foretage en ny måling hos de samme respondenter (Blunch, 1994). Da det er en meget tidskrævende opgave, har det ikke været mulighed. Det kan også være svært at vurdere validiteten, men i princippet handler det om, at måle på en enkelt analyseenhed og udelukke al anden vekselvirkning med andre variable (Blunch, 1994). Det er antaget at erhvervsrådgiverne har en forståelse for de forskellige erklæringstyper, da de arbejder med det til daglig. Foruden dette er der også antaget at de er indforstået med det retvisende billede, som er defineret i ÅRL. Derfor har det ud fra en vurdering ikke været nødvendig med en uddybende beskrivelse i spørgeskemaet eller introduktionsmailen af de begreber. Det skal understreges at det er en svaghed i undersøgelsen, men ud fra den respons der har været fra testpiloterne, har det ikke givet anledning til en større beskrivelse af erklæringstyperne eller hvad der menes med det retvisende billede. Det vurderes at der er formuleret relevante spørgsmål i forhold til respondenternes svar, kunne besvare specialets problemformulering og afspejler derved situationen pålideligt. På baggrund af ovenstående vurderes det, at reliabiliteten og validiteten af resultaterne kan anses som acceptable.

7.4.1 PROBLEMATIKKERNE VED ANVENDELSEN AF ET SPØRGESKEMA

Det er ikke helt uproblematisk at lave e-surveys. Det kan være svært at fremskaffe de korrekte e-mailadresser, hvilket også har været et af problemerne. Som det er nævnt tidligere, så har det ikke været muligt at fremskaffe e-mailadresser for nogle af de store banker i Danmark. Det kan også være svært at opnå en tilfredsstillende svarprocent og her skriver Fuglsang et al. (2007) følgende:

”Der er en klar tendens til, at traditionelle surveyteknikker, som for eksempel er baseret på telefoninterviews, opnår højere svarprocenter end e-surveys.”

Hertil skal det nævnes, at der ikke findes præcise retningslinjer for hvad der kan karakteriseres, som tilfredsstillende i forhold til svarprocent. Det skal ses i forhold til de krav, som stilles til resultaternes gyldighed, der igen skal holdes op imod, hvilken sammenhæng resultaterne skal anvendes i (Fuglsang, et al., 2007).

8. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE RESULTATER

I følgende afsnit vil spørgeskemaets resultater blive præsenteret. Det vil kun være besvarelser fra dem, der har gennemført hele spørgeskemaet, som vil blive belyst. Der vil til slut i afsnittet blive opstillet et eksempel, tilsendt fra en af respondenterne i forhold til den mulige forskel bankerne gør i forhold til virksomheder med revision og virksomheder uden.

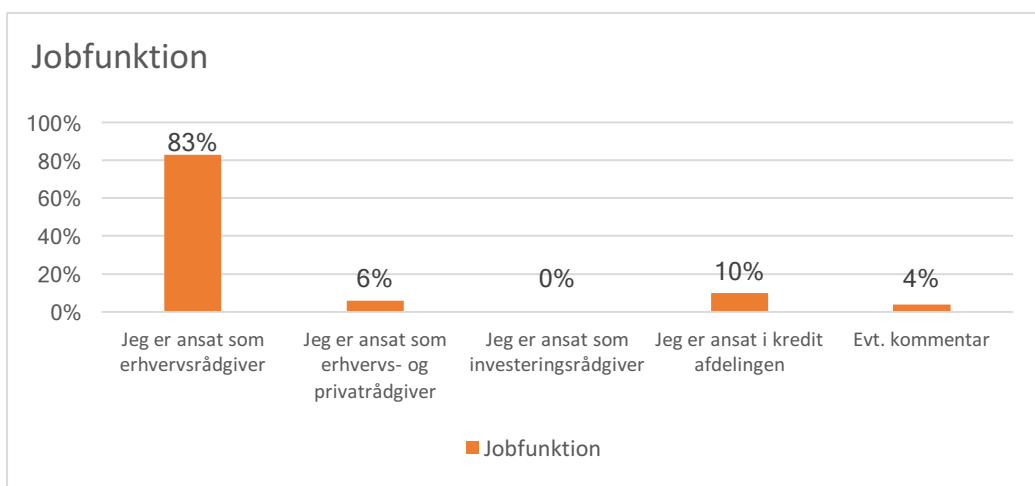
8.1 BESVARELSER – ERHVERVSRÅDGIVERE OG INTERN KREDIT

Besvarelserne vil være inddelt i forskellige kategorier i forhold til spørgeskemaets opbygning. Til at starte med vil de indledende spørgsmåls svar blive præsenteret, herefter vil svarende på hvad respondenterne gør når der er fravalgt revision og til sidst vil svarende på forskellige udsagn bliver præsenteret.

8.1.1 INDLEDENDE SPØRGSMÅL

Det første spørgsmål er hvilken jobfunktion respondenterne varetager i pengeinstituttet. Det er gjort for at sikre sig, at det kun er personer, som spørgeskemaet er relevant for, svare på det.

FIGUR 7

Som det kan ses i Figur 7, er størstedelen af respondenterne erhvervsrådgivere (83%). Næststørst jobfunktion er dem, som er ansat i kreditafdelingen, som udgøre 10% og 6%, som er ansat, som både erhvervs- og privatrådgiver. De 4% i kategorien ”Evt. kommentar”, har de beskrevet deres jobfunktion, som placeret decentralt, erhvervschef, ledelse og risikostyring og modelbygning.

Derved er spørgeskemaet nået ud til dem hvor det er relevant. Der er 0 %, som har svaret at de er investeringsrådgivere, hvilket var forventet, men da det er en jobfunktion i pengeinstitutter, blev det vurderet at den mulighed skulle være der. Baggrunden for det, var at minimere udfald i forhold til jobfunktion.

Det retvisende billede

Det næste der blev spurgt om, var hvor mange virksomheder respondent havde i sin portefølje. Her skal det forklares, at de personer som sidder i intern kredit ikke har nogen kundeportefølje, hvilket fremkommer af de kommentarer der har været til spørgsmålet.

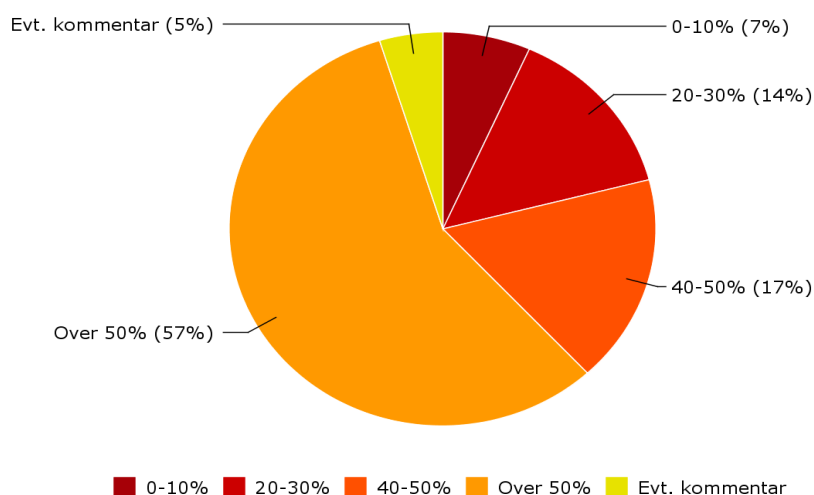
TABEL 2: ANTAL VIRKSOMHEDER

	0-50	50-100	100-150	150 eller derover	Evt. kommentar
Svar i %	30 %	44 %	9 %	16 %	6 %
Svar i antal	31	45	9	16	6

I ovenstående Tabel 2: Antal virksomheder, svare 44 % at de har 50-100 virksomheder i deres kundeportefølje, så de fleste af respondenterne har altså et sted mellem 50-100 virksomheder. Næsthøjest er 0-50, hvor 30% af respondenterne svare, at deres kundeportefølje ikke består af mere end 50 virksomheder. Den tredje største svarprocent, 16 %, er erhvervsrådgivere, der har 150 eller derover i deres kundeportefølje. 9 % svarer at de har 100-150 virksomheder i deres kundeportefølje. En af kommentarerne, skriver en respondent, at grunden til at personen ikke har så mange virksomheder i sin portefølje, er at personen primært beskæftiger sig med mellemstore kunder. Derved kan det vurderes, at dem der har mange virksomheder i deres kundeportefølje, er rådgiver for flere små virksomheder end dem, der ikke har så mange.

Respondenterne blev spurgt om, hvor mange procent af virksomhederne i deres portefølje der er i regnskabsklasse B. Det blev gjort for at vurdere hvor mange virksomheder, i deres portefølje har muligheden for at fravælge revision eller udvidet gennemgang. Ud fra Figur 8: Antal virksomheder i regnskabsklasse B, har 57% svaret at over 50% af virksomhederne i deres portefølje er i regnskabsklasse B.

FIGUR 8: ANTAL VIRKSOMHEDER I REGNSKABSKLASSE B

17 % har svaret at 40-50 % af virksomhederne i deres portefølje ligger i regnskabsklasse B, her har en af respondenterne tilføjet en kommentar, om at en stor del af kunderne i dens portefølje er private CVR nr. 14 %

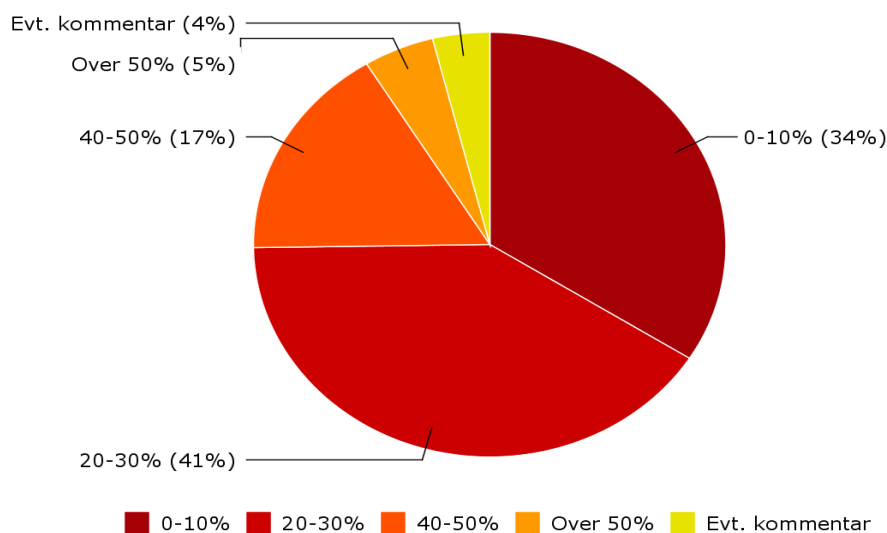
Det retvisende billede

har svaret at 20-30 % af deres portefølje er virksomheder i regnskabsklasse B og 7 % har svaret at 0-10 % af kunderne i deres portefølje er i regnskabsklasse B. Under de 5 % i kommentarer ligger der 4 respondenter, der ikke har nogen portefølje og det antages her, at de arbejder i intern kredit.

Respondenterne blev herefter spurgt om hvor mange af virksomhederne i deres portefølje havde fravalgt revision. Her svarede 30 % at 0-10 % af deres kunder have fravalgt revision, hvilket er den største andel af respondenter. 28 % af respondenterne svarede at 20-30 % af virksomhederne i deres portefølje havde fravalgt revision. Der var 21 % der svarede at over 50 % af virksomhederne i deres portefølje havde fravalgt revision, hvilket er en stor andel. 16 % svarede at 40-50 % af kunderne i deres portefølje havde fravalgt revision. Der er en, som i kommentarerne har skrevet at personen ikke har noget overblik over hvor mange af dens kunder der har fravalgt revision. Derudover har tre skrevet de ikke har kundekontakt (interne kredit).

Som det fremgår af Figur 9, så har 34 % svaret at 0-10 % af virksomhederne i deres portefølje har valgt at få et review på deres regnskab. 41 % af respondenterne har svaret, at 20-30 % af deres kundeportefølje har valgt at få et review på deres regnskab. Det er altså her den højeste fremkomst af review er. Den næst laveste svarrate er i kategorien 40-50 %, hvor 17 % af respondenterne har vurderet at andelen af deres kundeportefølje har valgt at få et review på deres regnskab. Der er kun 5 %, som har angivet at over 50 % af deres kundeportefølje har valgt at få et review på deres regnskab.

FIGUR 9

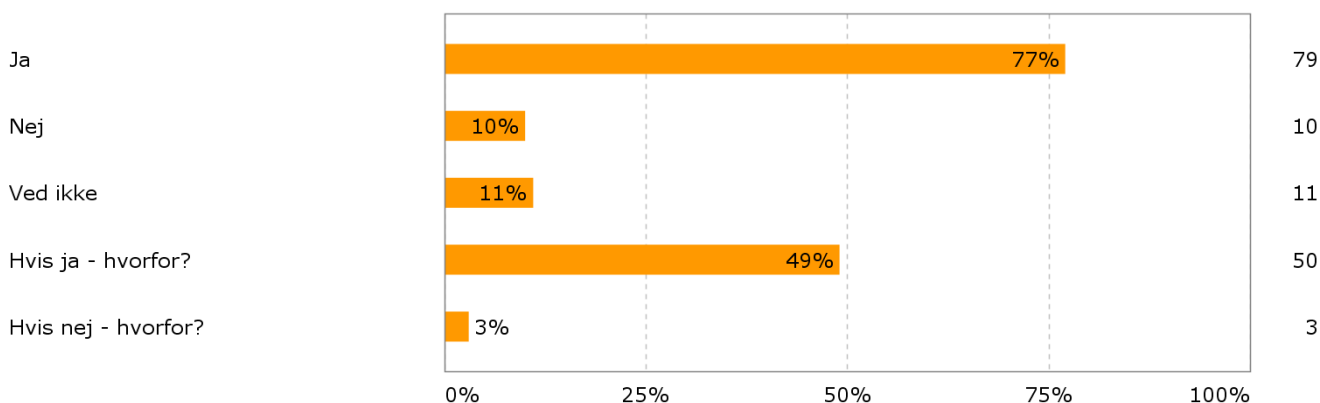

Det stemmer meget godt overens med, at 30 % af respondenterne har svaret at 0-10 % af deres kunder har fravalgt revision og kan indikere at de kunder så har valgt at få et review i stedet for.

8.1.2 UDVIKLINGEN

Respondenter blev herefter spurgt om de havde oplevet en stigning i virksomheder, som har fravalgt revision i løbet af de sidste 5 år. I Figur 10, kan det ses, at 77 % har svaret ja, 10 % har svaret nej og 11 % ved det ikke.

FIGUR 10

Der er 49 % af respondenterne, som har tilføjet kommentarer til hvorfor de har oplevet en stigning i fravalg af revision. Her har 44 af kommentarerne været henvendt til en økonomisk besparelse for virksomhederne. To nævner muligheden for udvidet gennemgang og en henvender sig også til at det lovmæssigt er blevet muligt at fravælge revision. En af respondenternes kommentar er, at virksomhederne ikke tror revision giver merværdi for deres interessenter og dem selv. 10 % har svaret nej til at de oplever stigning af virksomheder, som har fravalgt revision. I kommentarfeltet til nej, har en af respondenterne svare at det bunder i kreditmæssige årsager og en anden har skrevet at det er et krav fra banken. Det er altså største delen af respondenterne, der har bemærket en stigning i fravalg af revision.

Herefter blev respondenterne spurgt om, i hvor høj grad de anså det som et problem at en virksomhed fravælger revision. Ud fra Tabel 3, kan det ses at største delen af respondenterne anser fravalg af revision som et problem.

TABEL 3

	Respondenter	Procent
I meget høj grad	12	11,7%
I høj grad	39	37,9%
I nogen grad	48	46,6%
I lav grad	5	4,9%
Ikke relevant	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
Hvis ja - hvorfor?	52	50,5%
Hvis nej - hvorfor?	2	1,9%
I alt	103	100,0%

Det retvisende billede

Største delen af respondenterne har svaret at de i høj eller nogen grad anser det som et problem, at en virksomhed fravælger revision. Kun 4,9 % af respondenterne har svaret at det i lav grad er et problem og 11,7 % har svaret at de i meget høj grad anser fravalg af revision, som et problem. Af dem der anser fravalget, som et problem, har 50,5 % valgt at give en uddybende kommentar. Her har 37 af kommentarerne været omkring validitet af regnskaberne og den kontrol revisor udfører i forbindelse med revision. Respondenterne der har tilføjet kommentarer, mener altså at når revision er fravalgt, så mindsker det troen på at regnskabet giver et retvisende billede af virksomheden og validiteten af regnskabet falder betydeligt. En del af kommentarerne har også været omkring revisors kontrol og blåstempling af regnskaberne. Det skaber altså en mistillid mellem banken og de virksomheder, som har fravalgt revision, da der ikke har været en uafhængig tredjepart ind over regnskabet. Respondenterne påpeger også at virksomhederne ikke selv har en god nok kontrol i forhold til deres regnskaber og derfor er der et behov for revision. En af respondenterne, som arbejder med små virksomheder, har respondenterne skrevet, at udvidet gennemgang ofte er nok, men at de ikke acceptere assistance-regnskaber. Ud fra kommentarerne kan det også konstateres, at jo mere kompleks virksomheden er, jo større krav er der til evt. supplerende handlinger eller et krav om revision fra bankens side.

Der er to af respondenterne, som har kommenteret at det ikke er et problem, at flere virksomheder fravælger revision og deres kommentar er manglende dybde i revisors arbejde, mange standardbeskrivelser og den anden kommentar er, at respondenterne tidligere har haft fornemmelsen af, at revisorer alligevel ikke er så grundige når de reviderer mindre virksomheder. Det har måske i forvejen været let at ”snyde revisoren”. Dermed er det ikke alle respondenterne, som ser det udelukkende negativt, at flere virksomheder har mulighed for at fravælge revision – at der kommer et mere nuanceret billede i forhold til størrelsen af virksomheden.

Respondenterne blev også spurgt i hvor høj grad de så det som et problem at virksomheder FØRER fravælger revision. I Tabel 4 kan det ses, at 52,4 % af respondenterne ser det som et problem i nogen grad, 37,9 % anser det i høj grad som et problem og 6,8 % anser i meget høj grad at det er et problem. 4,9 % af respondenterne anser i lav grad at et fremtidigt fravalg af revision er et problem.

TABEL 4

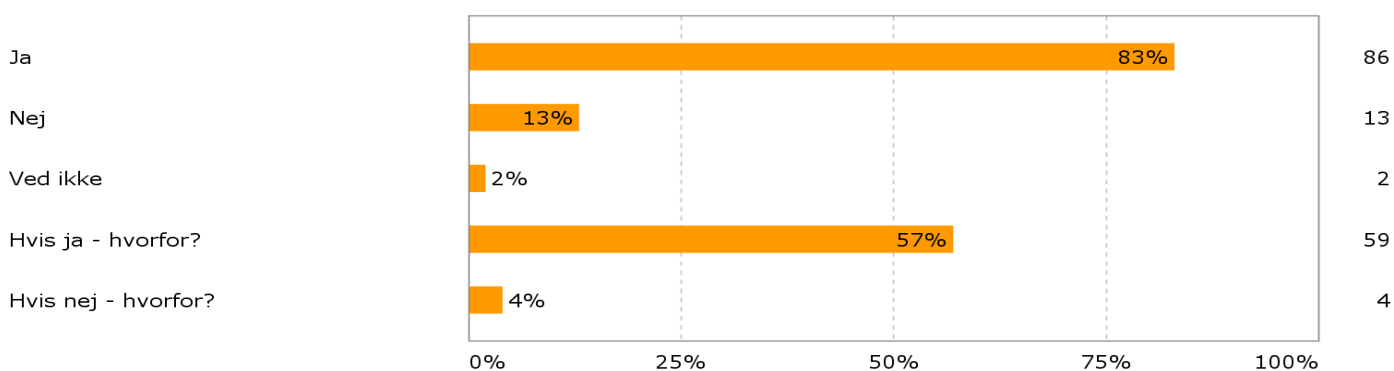
	Respondenter	Procent
I meget høj grad	7	6,8%
I høj grad	39	37,9%
I nogen grad	54	52,4%
I lav grad	5	4,9%
Ikke relevant	0	0,0%
Ved ikke	0	0,0%
Hvis ja - hvorfor?	44	42,7%
Hvis nej - hvorfor?	2	1,9%
I alt	103	100,0%

Af dem, som anser det som et problem, har 42,7 % valgt at give en uddybende kommentar til hvorfor. Mange af kommentarerne er de samme, som der har været til foregående spørgsmål, dog har nogle også angivet det, som værende et faresignal i forhold til den økonomiske situation i virksomheden. En del af kommentarerne henviser til at det kommer helt an på den konkrete situation, men at der måske er uenighed mellem virksomheden og revisor. Der er igen to kommentarer vedrørende, at der ikke er tale om et problem, når en virksomhed fremover fravælger revision. Her har respondenterne skrevet at så længe der er tale om stabile resultater, er det ikke et problem og at for små virksomheder er det meget omkostningstungt at få lavet revision og derfor fravælger de det og vælger en anden erklæring, der passer til deres størrelse.

8.1.3 HVAD GØR BANKERNE?

Respondenterne blev herefter spurgt om, de havde krav om at visse virksomheder skal have revision, før de vil samarbejde med dem. Her svarede 83 % af respondenterne ja, jf. Figur 11. 57 % af respondenterne valgte at give kommentarer på hvorfor de har et krav om revision for visse virksomheder.

FIGUR 11

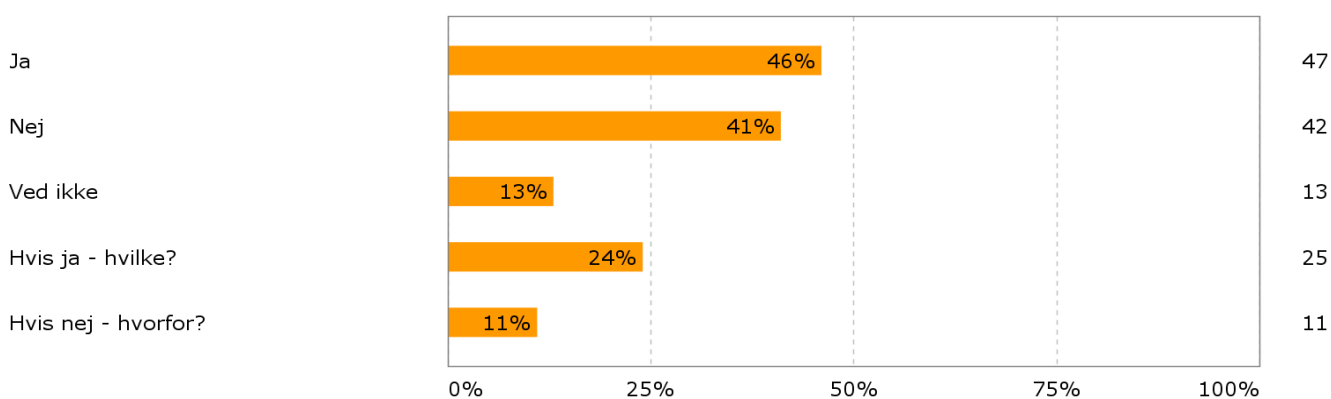
Her går mange af kommentarerne på kompleksiteten af virksomhederne. Der er større krav fra bankens side af, hvis virksomheden er mere kompleks. En anden del af kommentarerne omhandler også større krav til virksomheder der skal have kredit i banken og i forhold til validiteten af specifikke regnskabstal. Der er her tale om sikkerhed for at egenkapitalen er til stede, hvis virksomheden har et stort varelager eller igangværende arbejde, sikkerhed for værdierne og hvis der er en stor balance. Hvis der skal stilles virksomhedspant, er der også en del kommentarer på, at så er det krav om revision og generelt hvis der ønskes en større validitet og troværdighed for virksomhedens regnskaber.

Der er 4 % der har svaret nej og tilføjet kommentarer hertil. Der har kommentarerne været, at det kun er et krav om revision ved kreditbehandling, at de afdækker risikoen med sikkerheder fra enten virksomheden eller ejer, at det besluttes på et højere niveau og derfor har personen ikke mulighed for at uddybe og at det afhænger af branche, størrelse og finansieringsbehov.

Det retvisende billede

Udledt af ovenstående spørgsmål, blev respondenterne spurgt om der var interne retningslinjer vedr. virksomheder uden revision. Ud fra Figur 12, har 46 % svaret ja, 41 % har svaret nej og 13 % svaret at det ved de ikke.

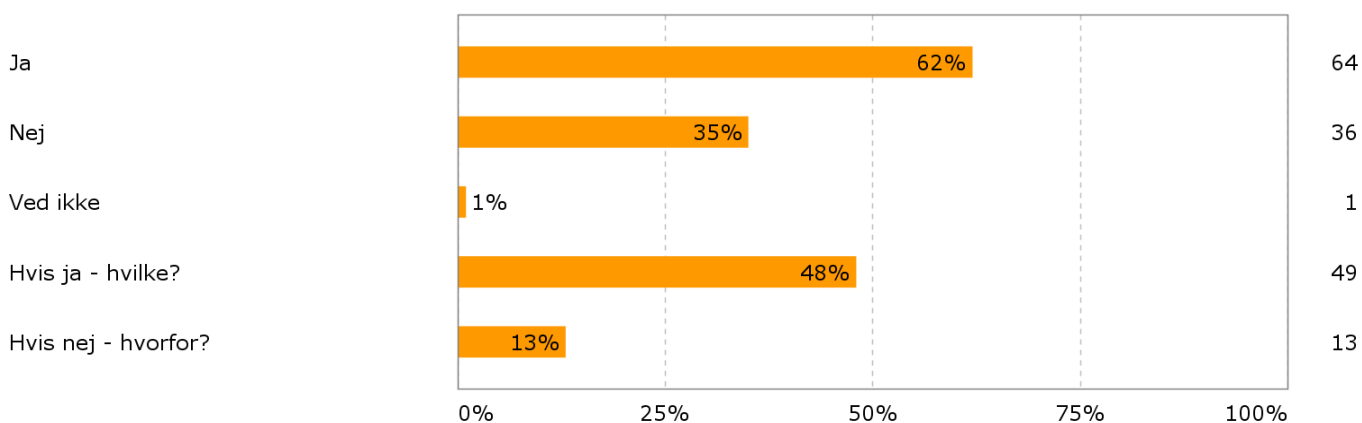
FIGUR 12

Her har respondenterne, der har svaret ja, b.la. kommenteret at der kan kræves særskilte erklæringer for f.eks. varelager, men mange skriver også at revision i udgangspunktet er et krav og efter en vurdering kan udvidet gennemgang godtages. Der er også en del af respondenterne, som skriver at der ikke er nedskrevet krav, men er der fravalgt revision er de ekstra opmærksomme på virksomheden og det skal godkendes hvis virksomheden fremover vil fravælge revision. For de respondenter der har svaret nej og givet en kommentar på hvorfor, har kommentarerne b.la. været almindeligt købmændskab, at det besluttes på et højere niveau og derfor kan personen ikke svare på det, og at det vurderes fra virksomhed til virksomhed og at der i forvejen er en omfattende kreditpolitik, så derfor er der ikke behov for særskilt politik vedr. virksomheder uden revision. En anden kommentar var, at der i udgangspunktet ikke godtages erhvervskunder uden revision, så derfor har de ikke specifikke regler vedrørende virksomheder uden revision.

Nedenstående Figur 13 viser hvor mange af respondenterne der har svaret henholdsvis ja, nej og ved ikke til spørgsmålet om de stiller større krav til de virksomheder, som har fravalgt revision.

FIGUR 13

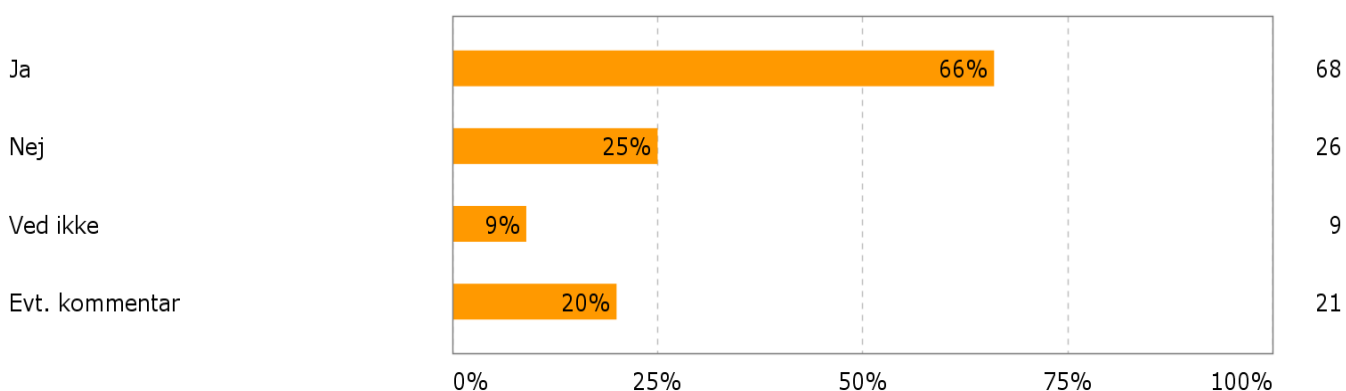
Det retvisende billede

62 % af respondenterne har svaret ja og her har 49 af respondenterne valgt at tilføje en kommentar vedrørende hvilke krav de har til virksomheder uden revision. Her har 9 af respondenterne svaret, at der stilles et højere krav til sikkerhedsstillelse. Flere skriver også, at de i visse tilfælde vil kræve supplerende oplysninger fra enten kunden eller revisor på diverse områder, så som vurdering af varelager og igangværende arbejde. Der er også nogle af respondenterne, som skriver, at de kræver hyppigere balancer fra virksomhederne uden revision og at de gerne kommer ud og ser lageret for at vurdere om lagerlisterne passer. En enkelt af respondenterne skriver at det typisk giver en højere pris hvis virksomheden ikke har revision på årsregnskabet. Igen, som til en del af de ovenstående spørgsmål, har en del af respondenterne skrevet, at det kommer an på virksomheden og der er tale om en individuel vurdering.

Der er 13 af respondenterne, som har valgt at give en kommentar på hvorfor de ikke stiller større krav til virksomheder uden revision. Her skriver de, at der er tale om en individuel vurdering fra virksomhed til virksomhed og det igen kommer an på størrelse og kompleksitet af virksomheden. Respondenterne skriver også at de er mere opmærksomme på virksomheder uden revision, men at der ikke er tale om specifikke krav, dog afhænger det af virksomhedens kreditbehov. En enkelt respondent har skrevet, at de har ikke specifikke krav til virksomheder uden revision, men at det burde de måske.

På baggrund af en tidligere rapport udarbejdet af FSR-danske revisorer, blev respondenterne spurgt om virksomheder uden revision får samme kreditrating, som virksomheder med revision. Her svarede 66 % ja, 25 % nej og 9 % svarede at det ved de ikke, jf. Figur 14.

FIGUR 14

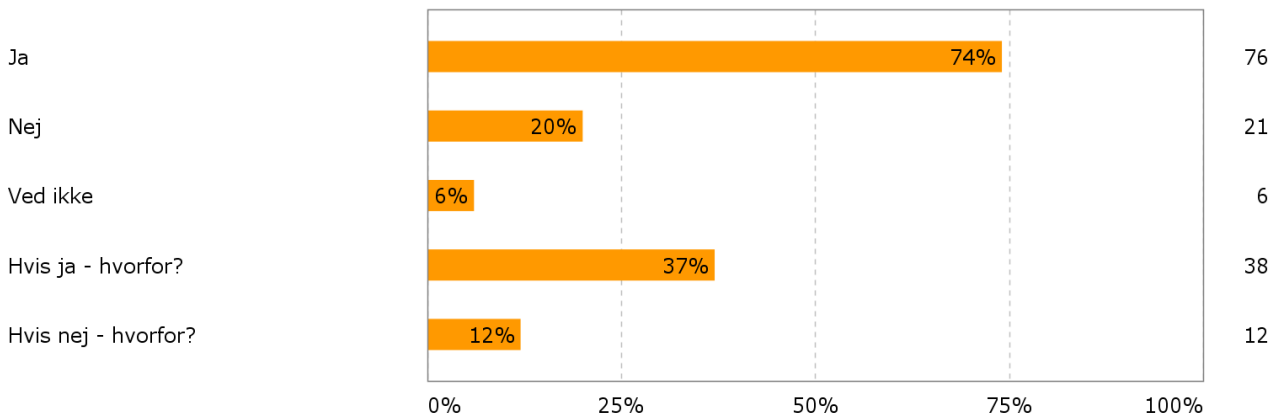

Størstedelen af kommentarerne fra respondenterne, siger at som udgangspunkt så har det ingen betydning, men hvis en rating er på vippen, kan manglen på revision, være det der afgøre om ratingen skal være mindre. Der er også en del, som skriver at det kan være svært at give en kreditrating, når der ikke er revision, så derfor vil der indirekte være en forskel, men der er ikke tale om et bevidst valg.

Det retvisende billede

Som et led i at vurdere, om bankerne forskelsbehandler virksomheder uden revision, blev respondenterne spurgt om følgende; ”Får virksomheder uden revision, samme renter på kassekreditter og andre lån, som virksomheder med revision?”. Her har 74 % af respondenterne svaret ja, 20 % nej og 6 % ved ikke, jf. Figur 15.

FIGUR 15

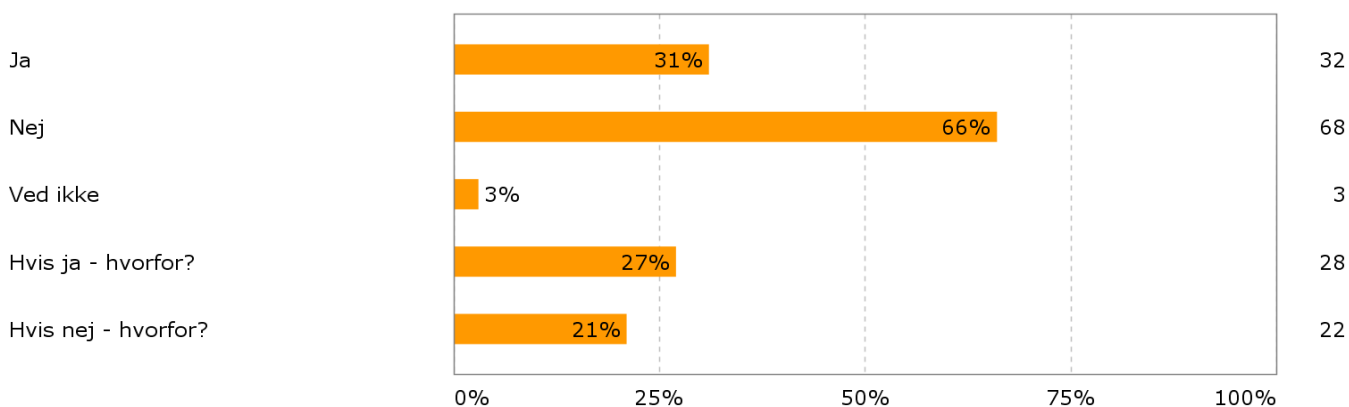

Størstedelen af dem der har svaret ja og givet en kommentar på hvorfor, er svaret at det er en individuel vurdering og hvis der bliver stillet ekstra sikkerheder har det ingen betydning. Der er også nogle respondenter der har svaret, at i udgangspunktet vil det være de samme renter osv., men på sigt vil det nok ændre sig til et nej. Der er også en del af respondenterne, som skriver at når først der er accepteret et fravalg af revision og kreditratingen er givet, så er der vurderet at virksomheden kan håndtere det. Der er altså ikke tale om en konkret forskel i forhold til om en virksomhed har revision på årsregnskabet, men en vurdering ud fra virksomhedens økonomiske situation og om der er stillet andet sikkerhed.

Som ved dem der har svaret ja, så er det i kommentarerne fra respondenterne, der har svaret nej igen tale om en individuel vurdering. Der er dog en enkelt der har skrevet at virksomheder uden revision ikke kan få kreditter i banken. En del af kommentarerne går også på, at hvis ratingen er lavere på baggrund af fravalg af revision, så vil det også påvirke prisen i forhold til kreditter og lån. Det handler altså om en vurdering af risiko. En af respondenterne skriver, at det afhænger af type af virksomhed, men at generelt burde prisen være højere for de virksomheder der har fravalgt revision og at det også er et spørgsmål om ledelsens professionalisme i virksomheden. En af respondenterne skriver også at der nok er en forskel i prisen, men at den forskel er marginal og ofte handler om en individuel vurdering af virksomheden.

Respondenterne blev herefter spurgt om virksomheder uden revision, skal stille ekstra sikkerhed for, at låne penge. Her svarede 31 % ja, 66 % nej og 3 % ved ikke, jf. nedenstående Figur 16.

FIGUR 16

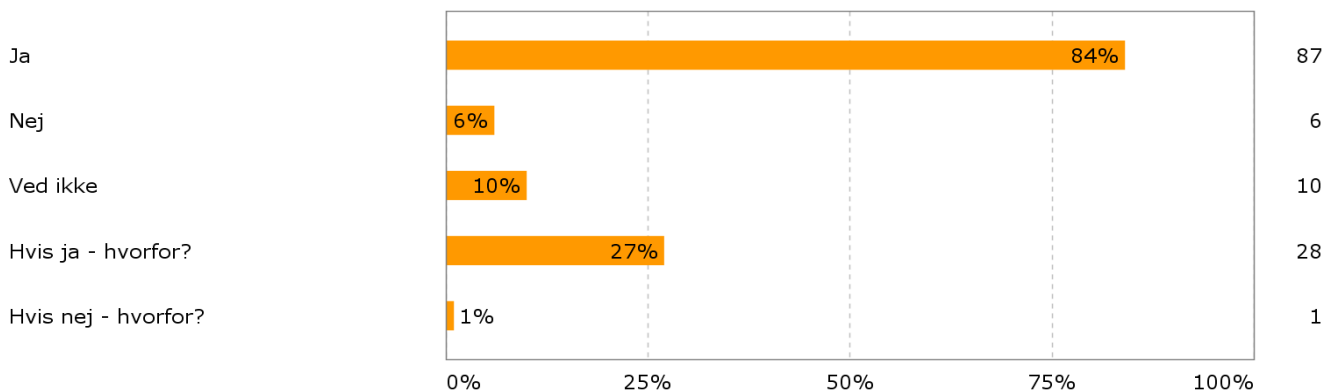

For dem der har svaret ja, er kommentarerne igen, at det er en individuel vurdering af den konkrete virksomhed. En af respondenterne har skrevet, at indehaverkaution er et must. For stort set alle kommentarerne er det gældende, at der skal stilles ekstra sikkerhed, da der er større usikkerhed vedrørende regnskabsgrundlaget. Dertil er der også en del af respondenterne der skriver, at der skal stilles større sikkerhed, for at minimere risikoen for banken.

Størstedelen af respondenterne har svaret nej, virksomheder uden revision skal ikke stille ekstra sikkerhed, for at låne penge. Her har en del af respondenterne skrevet, at det er, fordi der ikke i udgangspunktet kan lånes penge til virksomheder uden revision. Der er også en respondent der har skrevet, at det ikke endnu er aktuelt, men at det nok kommer på et tidspunkt. Hertil er der en anden respondent der har svaret, at det ville være ønskeligt, men konkurrencesituationen lige nu ikke gør det muligt. Nogle af respondenterne har også svaret, hvis kvaliteten af regnskabet er i orden vil der ikke være krav om ekstra sikkerhed, evt. supplerende handlinger hvis der ønskes større tryghed.

For at afdække om bankerne forskelsbehandler virksomheder ud fra om de har revision eller ej, blev respondenterne spurgt om de virksomheder der er uden revision, får samme tilbud, så som rabatter, fordelskort osv., som virksomheder med revision. Det er gjort ud fra den betragtning, at der også kan være en forskel i service-niveauet foruden forskel i forhold til pris. Figur 17 viser, at 84 % af respondenterne svarede ja, 6 % svarede nej og 10 % svarede ved ikke.

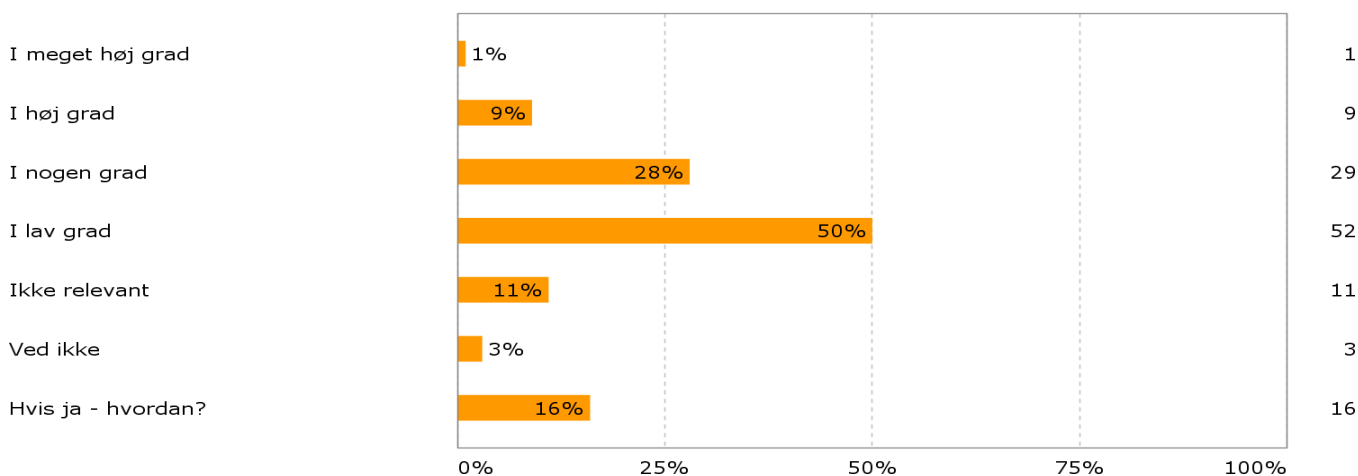
FIGUR 17

Her har 11 af de respondenter, som har svaret ja også givet en kommentar, skrevet at der ikke er nogen sammenhæng i forhold til om virksomheden har revision. En af respondenterne skriver ydermere, at udgangspunktet er ja, men der vil været en øget opmærksomhed omkring virksomheden, hvis der er fravalgt revision og derfor vil der måske være et lavere serviceniveau. Der er også nogle af respondenterne der skriver, at hvis virksomheden har en solid drift, så vil der ikke blive forskelsbehandlet ud fra om der er revision på årsregnskabet. Der er en kommentar til dem der har svaret nej, og her har respondenterne skrevet, at der ikke er nogen direkte sammenhæng. Der er altså tale om andre elementer end revision, når bankerne tilbyder virksomheder div. tilbud.

Til spørgsmålet vedrørende i hvor høj grad respondenterne vurderer, at de forskelsbehandler virksomheder, som har fravalgt revision, har respondenterne svaret følgende, som kan ses i Figur 18.

FIGUR 18

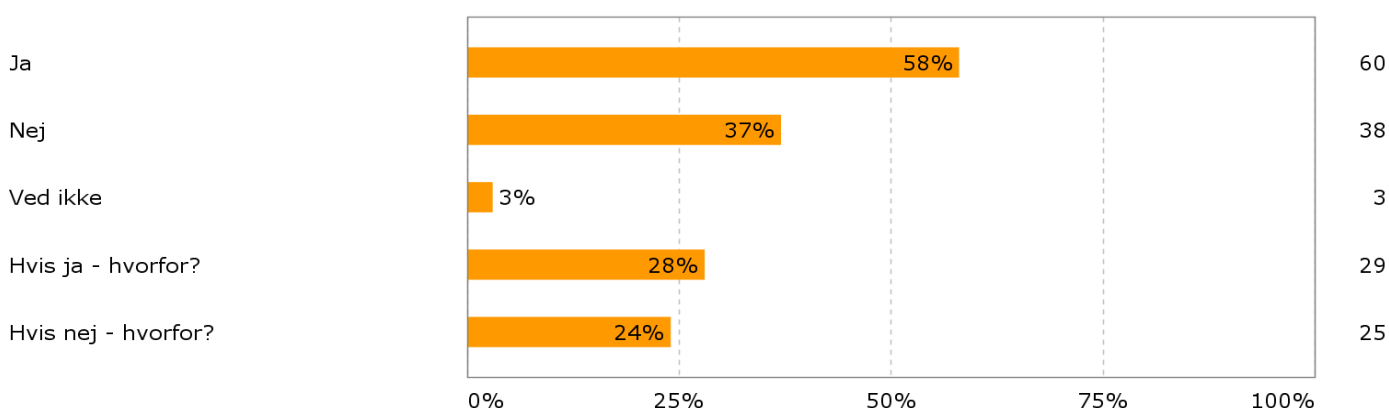
50 % af respondenterne har svaret at de i lav grad vurderer, at de forskelsbehandler virksomheder, der har fravalgt revision. 28 % har svaret, at de i nogen grad forskelsbehandler virksomheder der har fravalgt revision og 9 % vurderer at de i høj grad forskelsbehandler virksomheder der har fravalgt revision. 11 % vurderer, at det ikke er en relevant vurdering og 3 % har svaret at det ved de ikke. Kun 1 % har svaret at de i høj grad forskelsbehandler virksomheder der har fravalgt revision. 16 % af respondenterne har valgt at give en uddybende

Det retvisende billede

kommentar i forhold til hvordan de forskelsbehandler virksomheder, der har fravalgt revision. Her har 8 af respondenterne skrevet at der kun er i forhold til kreditprocessen og om der skal stilles ekstra sikkerhed. En af respondenterne påpeger, at tilliden til virksomheden kan ligge hos rådgiveren, men der kan være tvivl hos kreditmedarbejderen. Der er også et par af respondenterne der skriver, at der vil være et større fokus på virksomheden og en større opfølgning. En af respondenterne skriver, at de ikke har et A og B hold af kunder i forhold til om de har fravalgt revision. De giver kunderne en individuel behandling i forhold omkring engagementsstørrelse, pris og sikkerhedsstillelse og det er der forskellen vil kunne registreres.

Respondenterne blev herefter spurgt om de altid anbefaler deres erhvervskunder at få revideret deres årsregnskab. Her svarede 58 % ja, 37 % nej og 3 % ved ikke, jf. nedenstående Figur 19.

FIGUR 19

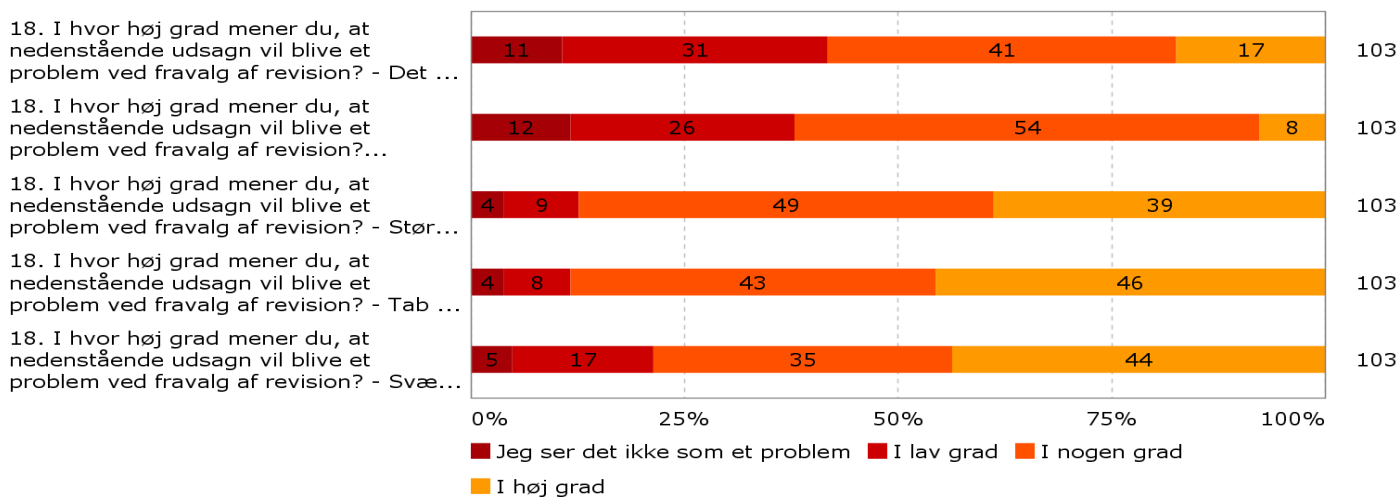
Ud af dem der har svaret ja og givet en kommentar på hvorfor, har 15 svaret at de gør det på baggrund af sikkerhed, validitet og troværdighed – altså for at sikre det retvisende billede. En anden del af kommentarerne omhandler også den værdi det skaber for virksomheden ud ad til, at have revision på årsregnskabet. Her har en af respondenterne også nævnt, at det udstråler professionalisme fra virksomhedens side, at der er revision på årsregnskabet. Der er også en del af respondenterne der skriver, at der i udgangspunktet altid anbefaler revision, men hvis virksomheden er lille og ukompliceret, så anbefaler de det ikke. Et par af respondenterne nævner også at det er med til at gøre arbejdet lettere og mere korrekt for bankerne. En af respondenterne skriver, at der altid skal være revision, eller i det mindste udvidet gennemgang, for at validiteten af regnskabet kan accepteres.

24 % af de respondenter, som har svaret nej har også kommet med en kommentar til hvorfor. Her skriver en stor del af respondenterne, at er der tale om små virksomheder, så anbefaler de det ikke altid. Der er også en del der skriver, at det afhænger af den konkrete virksomhed og hvilken situation virksomheden befinder sig i. Der er nogle af respondenterne der skriver, at hvis de stiller et krav om revision, som de måske gerne vil, så er der tale om et konkurrenceparameter, så derfor er det ikke noget krav og ikke altid noget der bliver anbefalet.

8.1.4 HVAD MENER I?

Respondenterne skulle i de efterfølgende spørgsmål tage stilling til følgende udsagn, når der er fravalgt revision; Det er svære at låne penge, Virksomheden mister troværdighed, Større mulighed for besvigelser, Tab af information til regnskabsbrugerne, Svært at finde investorer og dermed svært at udvikle virksomheden, jf. Figur 20.

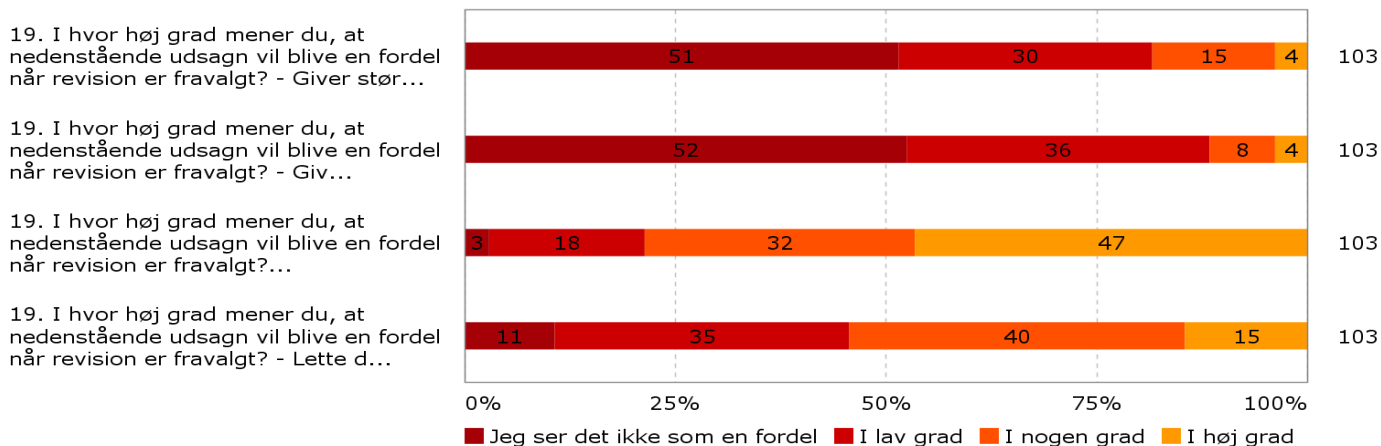
FIGUR 20

For det første udsagn (Det er svære at låne penge), har 11 % svaret at de ikke ser det som et problem, 31 % anser det i lav grad som et problem, 41 % at det i nogen grad er et problem og 17 % at det i høj grad er et problem. I forhold til om virksomheden mister troværdig (udsagn nr. 2), så har 12 % svaret at de ikke anser det som et problem, 26 % anser det i lav grad, som et problem, 54 % at det i nogen grad er et problem og 8 % svare at det i høj grad er et problem. Udsagn nr. 3 om der opstår et større problem i forhold til besvigelser, når der er fravalgt revision, så har 4 % svaret at de ikke ser det som et problem, 9 % at det i lav grad er et problem, 49 % at det i nogen grad er et problem og 39 % at det i høj grad er et problem. Om der er tale om et problem, når der er fravalgt revision, i forhold til tab af information for regnskabsbrugerne (udsagn nr. 4), så har 4 % svaret, at det ikke er et problem, 8 % at det i lav grad er et problem, 43 % at det i nogen grad er et problem og 46 % i høj grad er et problem. Til det sidste udsagn, om det er svære at finde investorer og dermed udvikle virksomheden, så har 5 % svaret at det ikke er et problem, 17 % at det i lav grad er et problem, 35 % at det i nogen grad er et problem og 44 % at det i høj grad er et problem.

Respondenterne blev herefter spurgt i hvilken grad de anså følgende udsagn, som værende en fordel for virksomheden, når der var fravalgt revision; Giver større frihed for virksomhederne, Giver virksomhederne større mulighed for at bruge revisor som en økonomisk sparringspartner, Omkostningsbesparelse og Letter den administrative byrde, jf. Figur 21.

FIGUR 21

Til det første udsagn, har 51 % svaret at de ikke anser det som en fordel at det giver en større frihed for virksomhederne, 30 % anser det i lav grad som en fordel, 15 % i nogen grad og 4 % anser det i høj grad, som en fordel. For udsagn nr. 2, har 52 % svaret, at de ikke ser det som en fordel, 36 % ser det i lav grad, som en fordel, 8 % i nogen grad og 4 % anser det i høj grad som en fordel. I forhold til om det er en fordel, at det er omkostningsbesparende (udsagn nr. 3), så har 3 % svaret at det ikke er en fordel, 18 % at det i lav grad er en fordel, 32 % at det i nogen grad er en fordel og 47 % at det i høj grad er en fordel. For det sidste udsagn, altså lette den administrative byrde, har 11 % svaret at de ikke ser det som en fordel, 35 % i lav grad, 40 % i nogen grad og 15 % at det i høj grad er en fordel.

Til sidst kunne respondenterne komme med uddybende kommentarer, hvis der var noget, som der ikke var plads til i de andre tekstboks, eller hvis de havde andre kommentarer.

Her har en af respondenterne skrevet følgende: *”Det er en stor udfordring ift. Konkurrence banker imellem. Da vi kan miste kunderne ved et krav om revision. Revisorerne er ikke for gode til selv at fortælle ”hvad” de får for mer-prisen.”* En anden respondent har også skrevet noget i samme stil: *”Revisor skal være bedre til at ”sælge” værdien af merprisen/gøre opmærksom på, at merprisen er lav.”* Der er også et par af respondenterne, som igen skriver at det hele handler om kompleksiteten af virksomheden og når der er tale om små virksomheder er det ofte ikke et problem, at der ikke er revision på årsregnskabet. En af respondenterne har givet følgende kommentar i forhold til nogle problemer der kan opstå ved de små virksomheder: *”Min opfattelse er, at mindre virksomheder nogen gange vælger assistance-regnskaber, og dem er vi ikke glade for. Hvis de har valgt review/udvidet gennemgang, plejer det at være nok med mindre vi har virksomhedspant eller det er et risikomarkeret engagement. Men de skal huske at spørge banken, inden de ændre regnskabspåtegningen, så vi ikke står bagefter og er svært utilfredse med valgte. Det glemmer kunderne desværre at overveje.”*

En anden respondent har givet følgende generel kommentar: *”Da jeg primært arbejder med lokalt erhverv og som oftest er små virksomheder er det ikke relevant at de får udarbejdet det helt store forkromede regnskab. Det ville være ønskeligt, men også dyrt for kunden i revisionsomk. Der er typisk kun indehaveren og få ansatte*

og min information får jeg ved at udspørge kunden på møder. Der hvor det er relevant kan jeg bede om at revisor deltager.” Hvilket understreger mange af de kommentarer der er kommet gennem spørgeskemaet, at når der er tale om små virksomheder, så er revision ikke altid relevant og det er en individuel vurdering fra kunde til kunde.

8.2 EKSEMPEL PÅ EN MULIG FORSKELSBEHANDLING

En af respondenterne sendte en mail, med et eksempel på hvordan der kan være en mulig forskelsbehandling mellem virksomheder, som har revision, og virksomheder der har valgt det fra. Det eksempel vil blive fremlagt i følgende afsnit.

Respondenten skriver i mailen, at personen førhen har arbejdet i en større dansk bank og antager at de fleste andre store danske banker agere på samme måde. Respondenten skriver følgende: ”...at såfremt et regnskab ikke er revideret, da kan et tinglyst virksomhedspant (pant i varelager, kundetilgodehavender, inventar mv.) ikke optages til det vi bankfolk kalder belåningsværdien.” Derved vil en virksomhed, som ikke har fået revideret deres regnskab, have problemer med at låne penge, i modsætning til en virksomhed der har et revideret regnskab. Selvom lånebeløbet og ”risikoen”, set fra virksomheden side, er den samme.

Følgende er det taleksempel, som respondenten sendte i mailen:

Revideret regnskab:

Driftskredit: 10 mio. kr.

Virksomhedspant: 10 mio. kr.

Belåningsværdi virksomhedspant: 8 mio. kr. (noget mere teknisk end som så, men lad os sige at der er omsætningsaktiver omfattet af virksomhedspantet på 20 mio. kr. og en belåningsgrad på 40 %)

Blanko 2 mio. kr. = Risiko

Urevideret regnskab:

Driftskredit: 10 mio. kr.

Belåningsværdi virksomhedspant: 0 kr.

Blanko: 10 mio. kr. = Risiko.

For den første virksomhed, hvor der er revision, er risikoen altså kun 2 mio. kr. og for den virksomhed uden revision er risikoen 10 mio. kr. Det skal her siges, at en virksomhed, selvfølgelig er mere nuanceret end det ovenstående. Respondenten skriver følgende: ”... det er helt sikkert at en virksomhed som fravælger revision og dermed går fra at have et engagement som banken vurderer til stort set til at være uden risiko og til pludselig at indebære en risiko på kr. 10 mio., vil være dårligere stillet, både når priserne skal forhandles og når der

er behov for forhøjelser af engagementet.” Der sker altså en helt naturlig forskelsbehandling baseret på, hvilken risiko virksomheden har og når der er fravalgt revision, så vil den risiko automatisk være større. Det kan altså have utilsigtede konsekvenser at fravælge revision, da der spares på omkostninger til revisor, men risikoen kan vurderes højere fra bankens side, kan det bidrage til højere priser for bankens ydelser. Respondenten skriver følgende: *”Følgelig kan det så nemt ske at de ”mindre” banker er bedre til at håndtere de ”mindre” virksomheder som fravælger revision.*” Hvilket er i tråd med spørgeskemaets resultater, at når der er tale om små virksomheder, så ses det ikke som en selvfølge at det er negativt hvis revision er fravalgt.

9. HYPOTESEN BE- ELLER AFKRÆFTET?

Ud fra den netop fremstillet dataindsamling, vil det i følgende afsnit blive diskuteret om hypotesen kan be- eller afkræftes. Der vil blive set på hvilken relevans en mulig forskelsbehandling har, og hvilke konkrete krav og muligheder bankerne har og gør brug af.

9.1 RELEVANSEN AF EN MULIG FORSKELSBEHANDLING

Hvorfor er det overhovedet relevant at se på om der er tale om en forskelsbehandling? Baggrunden for at stille det spørgsmål er, som tidligere nævnt en analyse fra FSR – danske revisorer, vedrørende virksomheders risiko og kreditværdighed. En anden baggrund for at se på om der er en forskelsbehandling mellem virksomheder med eller uden revision, har været endnu en analyse fra FSR – danske revisorer, der omhandler det tab af informationer der sker, når revision er fravalgt. Det har dermed givet mulighed for at undersøge, om der sker en forskelsbehandling og hvilke tiltag der gøres for at sikre et retvisende billede af virksomheden, når der er fravalgt revision.

9.2 HYPOTESEN: BANKERNE FORSKELSBEHANDLER VIRKSOMHEDER DER HAR FRAVALGT REVISION ELLER UDVIDET GENNEMGANG.

For at vurdere om bankerne forskelsbehandler virksomheder uden revision, vil der blive set på hvilke krav de selv stiller til virksomhederne og om virksomheder uden revision har samme muligheder, som virksomheder med og derefter vil det blive holdt op imod det svar der er givet til spørgsmålet, i hvor høj grad de mener de forskelsbehandler virksomheder uden revision.

9.2.1 KONKRETE KRAV OG MULIGHEDER

Stort set alle kommentarerne til spørgsmålene, der drejede sig om, der var krav fra bankerne til virksomheder uden revision, at der er tale om en individuel vurdering. Over halvdelen af respondenterne svarede dog ja, til at de stillede større krav til virksomheder uden revision (62 %). Her gik en del af kommentarerne på, at der skulle stilles ekstra sikkerhed og indhentes ekstra dokumentation i form af f.eks. indlevering af månedsbalancer. Der kan også være krav om pant og en ekstern værdiansættelse af lager osv. Der er altså tale om en anden tilgang til kunderne, når der er fravalgt revision, da der ikke i lige så høj grad er sikkerhed for regnskabsdokumentationen.

Som nævnt tidligere, så var en baggrund for hypotesen en analyse fra FSR – danske revisorer, der viser at virksomheder uden revision ikke får samme kreditrating, som virksomheder med. Derfor var det et oplagt spørgsmål at stille respondenterne. Overraskende så svarede over halvdelen ja (66 %), til at virksomheder uden revision, har samme kreditrating, som virksomheder med. Hertil skriver en del, at det ikke har en entydig sammenhæng. Udgangspunktet er ja, de får den samme, men hvis der er tale om en rating på vippen, kan et

mangelfuldt regnskab være med til at tælle ned. Dertil skrives der, at det kommer meget an på den sikkerhedsstillelse virksomheden kan stille. Så hvis virksomheden har fravalgt revision, men har mulighed for at stille ekstra sikkerhed, så vil virksomheden, stadig have en lige så god kreditrating, som en virksomhed i samme situation, der har revision. En måde hvorpå bankerne kan forskelsbehandle, er i forhold til renterne virksomhederne får på deres kassekreditter og lån. Overraskende nok, svarede største delen af respondenterne ja (74 %), til at virksomheder uden revision får den samme rente, som virksomheder med revision. Der er her igen tale om en individuel vurdering og ikke noget det entydigt hænger sammen med revision. Det er igen et spørgsmål om, virksomheden kan stille nok sikkerheder og når det accepteres fra bankens side, at der er fravalgt revision så er det, fordi det vurderes at virksomheden kan håndtere det. Der er en respondent der skriver, at udgangspunktet nu er ja, men på sigt vil det nok ændre sig. Det tyder på at der indenfor bankvæsnet er ved at ske en ændring i forhold til hvordan det håndteres, når der er fravalgt revision.

Skal virksomhederne uden revision så stille ekstra sikkerhed for at låne penge i banken? Det er her respondenternes svar bliver lidt tvetydigt. 66 % svare nej, at det skal virksomhederne ikke, men i de foregående spørgsmål, har en del af kommentarerne været, at så længe virksomhederne der har fravalgt revision, stiller sikkerhed, så går det ikke ud over renten eller kreditratingen. Her går mange af kommentarerne på, at der ikke skal stilles EKSTRA sikkerhed, men bare nok sikkerhed. Det ligger altså implicit, at når revision er fravalgt, så skal virksomheden stille ekstra sikkerhed i forhold til en virksomhed med revision. En anden grund til at der måske ikke er krav om ekstra sikkerhed, når der er fravalgt revision, er igen konkurrencesituationen. Bliver det lige pludseligt et krav fra bankens side, så går virksomheden til en anden bank – for at bankerne kan gøre det et krav, skal alle bankerne være enige om, at der skal være ekstra krav til sikkerhed, når revision er fravalgt.

En ting er at der kan være en forskelsbehandling i forhold til det økonomiske, men noget andet er på service og de fordele, virksomheden kan få på andre områder. Derfor blev der spurgt om, de virksomheder, som har fravalgt revision, får de samme tilbud i forhold til rabatter, fordelskort osv. Ud fra respondenternes svar, bliver der ikke forskelsbehandlet på dette punkt, i hvert fald ikke ud fra om virksomheden har revision eller ej. 84 % svarede ja, til at der bliver givet de samme rabatter osv. til virksomheder uden revision, som dem med. Her skriver mange af respondenterne, at det ikke har nogen betydning og det er andre faktorer der spiller ind. Det er dog en mulighed, at der er skærpet opmærksomhed omkring kunden og derfor kan det lede til et lavere serviceniveau. Det handler også om hvilken indtjeningsevne virksomheden har – de gode kunder får flere fordele – og det har ikke nødvendigvis noget at gøre med, om der er fravalgt revision.

I hvor høj grad forskelsbehandler bankerne så de virksomheder, der har fravalgt revision? Her svarede 50 % at de i lav grad forskelsbehandler virksomhederne, som har fravalgt revision. Det skal ses i lyset af ovenstående, at de ikke åbenlyst kan forskelsbehandle, grundet konkurrencen bankerne imellem. Det afhænger også af den konkrete virksomhed og hvis banken har accepteret et fravalg, så er der ikke tale om et problem. Samtidig skriver mange af respondenterne, at det ikke er muligt at få kredit, når revision er fravalgt, derfor er der

en forskelsbehandling i, at de ikke vil samarbejde med virksomheder og låne dem penge hvis der er fravalgt revision. Her skal der tages en konkret vurdering om kvaliteten af det materiale banken får tilsendt og hvilken anden sikkerhed, virksomheden kan stille i forhold til et evt. samarbejde.

Kan hypotesen så be- eller afkræftes? Både ja og nej. Ja, da der er en helt klar forskelsbehandling i forhold til de krav der er fra bankens side, men samtidig også et nej. Det er nødvendigt at lave en nuancering i svaret på hypotesen, da hver virksomhed er forskellig og derfor får forskellige muligheder i banken. Forskelsbehandlingen ligger også i, at bankerne ikke åbenlyst kan gøre det, af hensyn til konkurrence, men samtidig skal afdække deres egen risiko. Der sker altså en automatisk forskelsbehandling, da der ikke på samme måde er sikkerhed for regnskabsmaterialet, når der er fravalgt revision og udvidet gennemgang. Ud fra en overordnet betragtning, af respondenternes svar, så er der tale om en forskelsbehandling, men den er ikke kun afhængig af om der er fravalgt revision eller udvidet gennemgang – der er tale om en individuel vurdering af den pågældende virksomhed.

5

Kapitel 5

Kapitel 5 indeholder en vurdering og analyse af hvilken samfundsmæssig betydning fravalg af revision eller udvidet gennemgang kan have.

10. FRAVALG AF REVISION OG UDVIDET GENNEMGANG I EN SAMFUNDSMÆSSIG BETYDNING

Følgende afsnit vil omhandle, hvilke konsekvenser der er i en samfundsmæssig sammenhæng, når flere og flere virksomheder fravælger revision og udvidet gennemgang. Der vil blive set på, hvorfor fravalget blev en mulighed, set ud fra EU og regeringens intentioner. Det vil også blive diskuteret om der er tale om et reelt fravalg, ud fra de svar der er kommet fra spørgeskemaundersøgelsen og hvilket tab af informationer der kan opstå når der er fravalgt revision eller udvidet gennemgang.

10.1 GODE INTENTIONER

Baggrunden for at det blev gjort muligt for små virksomheder at fravælge revision, var at harmonisere den administrative byrde af revision for små virksomheder i hele Unionen. (Europa-Parlamentet og Rådet, 2013) Direktiv 2013/34/EU skriver følgende:

”Dette direktiv bør sikre, at kravene til små virksomheder i vidt omfang harmoniseres i hele Unionen. Dette direktiv er baseret på princippet ”tænk småt først”. For at undgå at pålægge disse virksomheder uforholdsmæssige administrative byrder bør medlemsstaterne kun have mulighed for at stille krav om få oplysninger i form af noter, der supplerer de obligatoriske noter. Hvor der er tale om et fælles indsendelsessystem, kan medlemsstaterne imidlertid i visse tilfælde kræve et begrænset antal supplerede oplysninger, såfremt der i deres nationale skattelovgivning udtrykkeligt stilles krav herom, og såfremt disse oplysninger er strengt nødvendige af hensyn til skatteinddrivelsen. Det bør være muligt for medlemsstaterne at pålægge mellemstore og store virksomheder krav, der går ud over de minimumskrav, der er foreskrevet i dette direktiv.” (Europa-Parlamentet og Rådet, 2013)

Der er derved tale om at skabe en balance i forhold til virksomheden størrelse og den administrative byrde ved at aflægge et årsregnskab med revision. Det hænger sammen med, at størstedelen af de virksomheder der er i EU, betegnes som små- og mellemstore virksomheder (SMV'er) (Europa-Parlamentet og Rådet, 2013). Det ses dermed fra EU's side, som en strategi til at fremme erhvervslivet i EU og give ens retningslinjer mellem medlemsstaterne. Tanken bag fravalg af revision bliver derfor set, som værende positiv. Direktiv 2013/24/EU siger følgende vedrørende årsregnskabet:

”Årsregnskaber tjener forskellige formål og er ikke kun en kilde til oplysninger for investorer på kapitalmarkeder, men viser også tidligere transaktioner og fremmer god virksomhedsledelse. Unionens regnskabslovgivning skal ramme en passende balance mellem på den ene side interesserne hos modtagerne af regnskaberne og på den anden side virksomhedernes interesse i ikke at blive belastet af indberetningskrav i urimeligt omfang.” (Europa-Parlamentet og Rådet, 2013)

Det ovenstående understreger dermed, at der også skal tages hensyn til regnskabsbrugernes behov for information fra virksomhedens side, men at den administrative byrde skal være lettere for mindre virksomheder (Europa-Parlamentet og Rådet, 2013). Det er her problematikkerne kan opstå, for hvilke oplysninger vil regnskabsbrugerne gerne have og når der ikke har været en uafhængig tredjemand, som revisor, ind over årsregnskabet, hvor troværdige er oplysningerne så?

Det skal her også nævnes, om virksomhederne overhovedet er klar over hvilket signal de sender til deres regnskabsbrugere, når revision eller udvidet gennemgang er fravalgt. Er der tale om en kortsigtet besparelse, som vil spænde ben for virksomheden i fremtiden? EU's intention om at harmoniserer og skabe en bedre balance i forhold til den administrative byrde for små virksomheder, er god, men det kan for virksomheder i udvikling have en negativ indvirkning på længere sigt.

Følgende afsnit vil omhandle en analyse udarbejdet af FSR – danske revisorer, om det tab af information der kan være, når virksomheder fravælger revision, udvidet gennemgang og review.

10.2 ET MULIGT TAB AF INFORMATIONER

FSR – danske revisorer har i december 2016 lavet en analyse vedrørende det sandsynlige tab af informationer vedrørende fravalg af revision, udvidet gennemgang og review, (FSR Analyse, 2016).

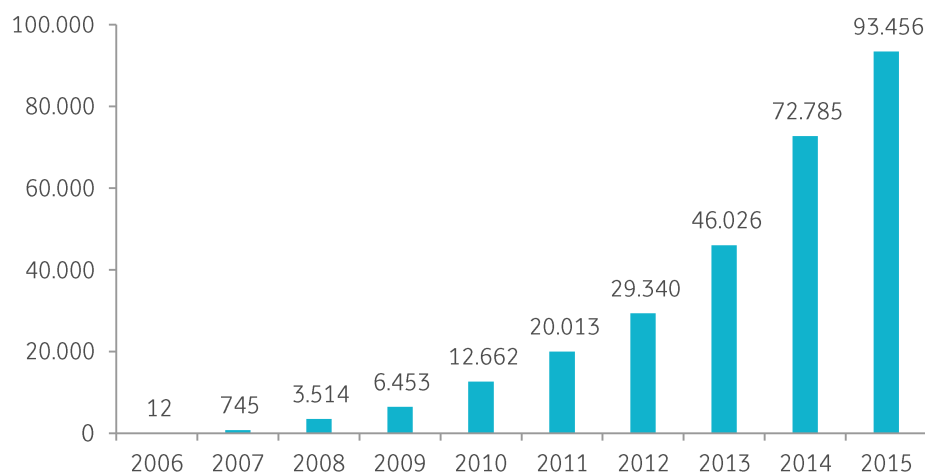
Baggrunden for denne analyse er at oplysninger omkring risici, fejl og lovovertrædelser ikke kommer regnskabsbrugerne til kendskab, i form af anmærkninger fra revisor, (FSR Analyse, 2016). I analysen er fokus på den information der kommer fra revisors anmærkning vedrørende going concern, tabt selskabskapital, ulovlige aktionærlån, problemer med værdiansættelse osv. (FSR Analyse, 2016).

For at sandsynliggøre tabet af information, antager analysen følgende:

”Tabet af information sandsynliggøres på baggrund af en konservativ antagelse om, at anmærkninger ville forekomme med samme hyppighed i selskaber med og uden revision, udvidet gennemgang og review.” (FSR Analyse, 2016).

Følgende Figur 22: Udvikling i antal af selskaber, der har fravalgt revision, eller udvidet gennemgang viser udviklingen af selskaber der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang:

FIGUR 22: UDVIKLING I ANTAL AF SELSKABER, DER HAR FRAVALGT REVISION, ELLER UDVIDET GENNEMGANG

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Der er altså sket en eksplosiv udvikling i hvor mange selskaber der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, (FSR Analyse, 2016).

Muligheden for at fravælge revision startede i 2006 og i 2013 fik selskaber i regnskabsklasse B, med en nettoomsætning på op til 72 mio. kr. muligheden for at vælge udvidet gennemgang frem for revision, hvilket også har bidraget til stigningen som ses i figuren, (FSR Analyse, 2016).

I 2015 havde 93.456 selskaber altså fravalgt revision eller udvidet gennemgang og ud af disse valgte 87.691 selskaber at fravælge revision, udvidet gennemgang og review, (FSR Analyse, 2016).

Følgende Figur 23: Fordeling af erklæringer om regnskaberne viser fordelingen af de erklæringer der er givet på regnskaberne.

FIGUR 23: FORDELING AF ERKLÆRINGER OM REGNSKABERNE

	2014	2015
Revision	128.201	113.377
Udvidet gennemgang	23.165	25.986
Review	6.052	5.765
Assistance	42.695	57.446
Ingen erklæring	24.038	30.245
I alt	224.151	232.819

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Der er sket et fald på 14.825 virksomheder i forhold til at få revision og en stigning på 2.821 virksomheder vedrørende udvidet gennemgang. (FSR Analyse, 2016)

I forhold til review er der sket et fald på 287 virksomheder og en markant stigning vedrørende assistance på 14.751. Der er også sket en stigning i virksomheder der har valgt ikke at få en erklæring på 6.207. Der er altså næsten lige så mange virksomheder, som har valgt assistance i 2015, som faldet i de virksomheder der har valgt revision (FSR Analyse, 2016).

Udviklingen er altså at flere fravælger revision og review og i stedet vælger udvidet gennemgang, assistance eller ingen erklæring. Ved at så mange har fravalgt revision og udvidet gennemgang, er der en risiko for at nogle oplysninger vedrørende ulovlige aktionærlån, fejl ved indberetning af skat og moms og andre overtrædelser af selskabsloven ikke kommer til offentlighedens kendskab (FSR Analyse, 2016).

Dette er blandt andet fordi revisor ved review ikke har mulighed for at gøre regnskabsbrugerne opmærksom på disse, da det kun er muligt at tage forbehold og give supplerende oplysninger om selve regnskabet (FSR Analyse, 2016).

Når et selskab ikke har revision, udvidet gennemgang eller review, er der en del oplysninger, som muligvis ikke kommer til regnskabsbrugernes kendskab. Undersøgelsen tager udgangspunkt i at hvis revisor havde udført revision, udvidet gennemgang eller review på virksomhederne, så ville revisor give samme antal anmærkninger i påtegningen på regnskaberne (FSR Analyse, 2016). Der tages dog ikke højde for de rettelser, som revisor laver i regnskabsgrundlaget inden regnskabet bliver udarbejdet og revideret, derfor kan det ikke afvises at der reelt er flere problematiske forhold vedrørende de regnskaber der ikke har fået foretaget revision, udvidet gennemgang eller review.

Andelen af regnskaber med en anmærkning og anmærkninger om ulovlige lån, er over de sidste 4 år faldet, hvilket kan ses i Figur 24: Ulovlige lån og andre anmærkninger i regnskaberne (FSR Analyse, 2016).

FIGUR 24: ULOVLIGE LÅN OG ANDRE ANMÆRKNINGER I REGNSKABERNE

	2012	2013	2014	2015
Andel med mindst én anmærkning blandt regnskaber med revision, udvidet gennemgang eller review	17,7%	17,3%	15,0%	13,9%
Andel anmærkninger om ulovlige lån blandt regnskaber med revision eller udvidet gennemgang	7,7%	5,9%	4,3%	3,2%

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Der er et fald på godt en femtedel af regnskaber med en anmærkning og anmærkninger vedrørende ulovlige lån er over halveret over de sidste fire år. Baggrunden for dette er mange, men i forhold til anmærkninger omkring ulovlige lån, så er der sket en del ændringer i forhold til beskatningen af dem (FSR Analyse, 2016). En anden grund til at anmærkningerne omkring ulovlige lån er faldet er at virksomhederne er gået konkurs eller at lånene ofte udloddes, som udbytte eller løn (FSR Analyse, 2016).

I forhold til faldet af virksomheder med en anmærkning, så skal det ses i sammenhæng med, at det økonomiske klima er forbedret siden finanskrisen og derved er der færre anmærkninger omkring going concern (FSR Analyse, 2016).

Faldet af anmærkninger skal også ses i forhold til fravalget af revisors ydelser, hvor der er mulighed for at revisor kan give anmærkninger. Det er altså en mulighed, at virksomheder har fravalgt revision, udvidet gennemgang eller review, hvis året før havde fået en anmærkning (FSR Analyse, 2016).

10.2.1 GOING CONCERN

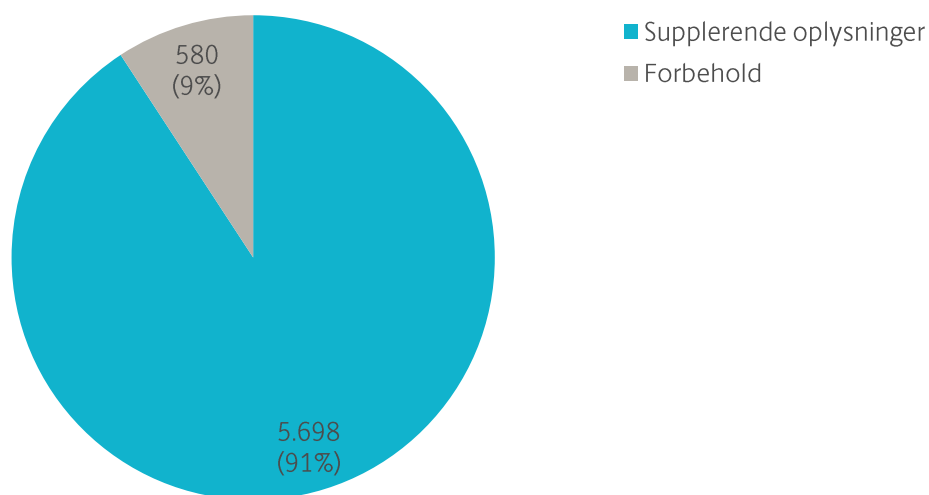
En af de vigtigste informationer regnskabsbrugerne skal bruge er hvor vidt en virksomhed kan fortsætte sin drift. I FSR – danske revisors analyse, estimeres det at 6.278 virksomheder, der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, ville få anmærkninger vedrørende going concern, som så ikke kommer til offentlighedens kendskab (FSR Analyse, 2016).

Hvis usikkerheder vedrørende den fortsatte drift ikke fremgår af regnskabet, så er der en risiko for at andre virksomheder, forbrugere eller banker indgår aftaler med virksomheden, som må standse sine betalinger (FSR Analyse, 2016).

Revisor kan enten give supplerende oplysninger eller forbehold vedrørende going concern. Hvis der er tale om supplerende oplysninger, så er der redegjort for usikkerheden i regnskabet og revisor er enig (FSR Analyse, 2016). Er der ikke oplyst og redegjort tilstrækkeligt for going concern eller er revisor uenig i, at regnskabet skal aflægges med going concern for øje, vil der blive taget et forbehold. Dermed er der reel risiko for at regnskabsbrugerne ikke kan vurdere virksomhedernes mulighed for at fortsætte deres drift, hvis de har fravalgt revision (FSR Analyse, 2016).

Følgende Figur 25: Antal supplerende oplysninger og forbehold om usikkerhed ved den fortsatte drift, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, vedrørende antallet af supplerende oplysninger og forbehold omkring going concern, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, er udarbejdet af Experian og bygger på en stikprøve på 500 tilfældige regnskaber fra 2014 (FSR Analyse, 2016). Regnskaberne havde enten forbehold, supplerende oplysninger eller begge dele i påtegningen. Derved var det muligt at undersøge hvor mange anmærkninger der var i gennemsnit og baggrunden for dem (FSR Analyse, 2016). Anmærkningerne i påtegningerne i 2015 regnskaberne bygger på den antagelse, at fordelingen af anmærkningstyperne er den samme i 2015-regnskaberne som i 2014-regnskaberne (FSR Analyse, 2016).

FIGUR 25: ANTAL SUPPLERENDE OPLYSNINGER OG FORBEHOLD OM USIKKERHED VED DEN FORTSATTE DRIFT, SOM IKKE KOMMER TIL OFFENTLIGHEDENS KENDSKAB

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Der er altså ud af de i alt 6.278 vurderet anmærkninger vedrørende going concern i 2015 regnskaberne, 5.698 som ville være i form af supplerende oplysninger og 580 som ville være forbehold, som ikke kommer til offentlighedens kendskab (FSR Analyse, 2016).

10.2.2 ANMÆRKNINGER OM ULOVLIGE LÅN

Der er sket et markant fald i anslåede anmærkninger vedrørende ulovlige lån fra 2011 til 2015 og modsvarende er andelen af anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab steget i samme periode (FSR Analyse, 2016).

Fra 2008 og frem til 2011 steg antallet af anmærkninger vedrørende ulovlige lån fra 8.705 til 16.427, men siden 2011 er anmærkningerne dog faldet til 4.416. Faldet skal ses i sammenhæng med at flere virksomheder har fravalgt revision og udvidet gennemgang og derfor kan revisor ikke give disse anmærkninger. Ses der på det estimeret antal anmærkninger om ulovlige lån er faldet af ulovlige lån fra 2011 til 2015 ikke så stort, da der ved fravalget af revision og udvidet gennemgang er en del ulovlige lån, som ikke kommer til offentlighedens kendskab (FSR Analyse, 2016).

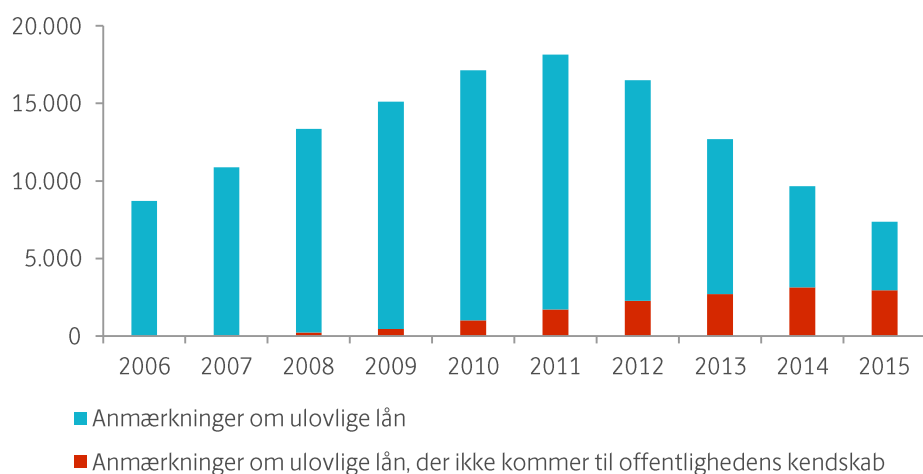
I forhold til det estimeret antal anmærkninger om ulovlige lån, så følger det samme mønster, som det reelle antal anmærkninger, som er i regnskaber med revision eller udvidet gennemgang. Da der er flere og flere virksomheder, som fravælger revision og udvidet gennemgang, så er der flere anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab ud af det samlede antal anmærkninger (FSR Analyse, 2016).

Det retvisende billede

For 2008 regnskaberne var der 8.706 anmærkninger vedrørende ulovlige lån, hvor det anslås at kun en anmærkning ikke kom til offentlighedens kendskab. Ses der på 2015 regnskaberne, så anslås der at være anmærkninger om ulovlige lån i 7.377 virksomheder og her anslås det at 2.961 ikke kom til offentlighedens kendskab, som er svarende til 40%, (FSR Analyse, 2016).

I Figur 26: Estimeret samlet omfang af anmærkninger om ulovlige lån, ses udviklingen af det estimeret antal anmærkninger om ulovlige lån. Udviklingen af anmærkninger om ulovlige lån er altså faldet fra 2011 og frem til 2015, men antallet af anmærkninger, som ikke er kommet til offentlighedens kendskab er i samme periode steget, (FSR Analyse, 2016).

FIGUR 26: ESTIMERET SAMLET OMFANG AF ANMÆRKNINGER OM ULOVLIGE LÅN

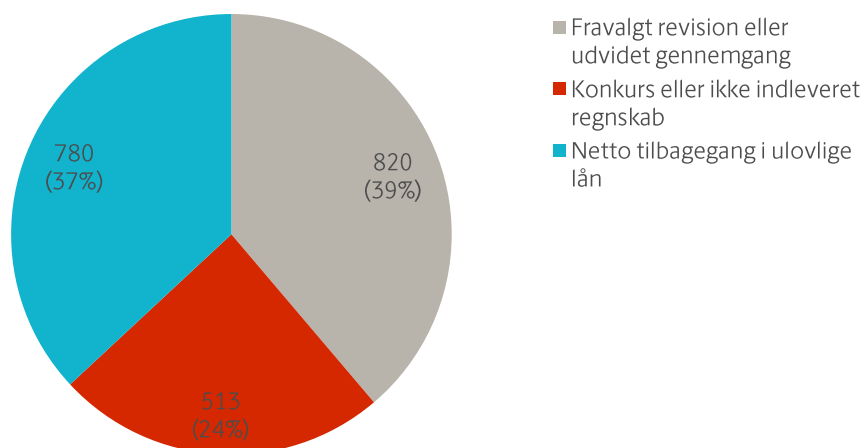

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Der er sket et fald på 2.113 fra 2014- til 2015-regnskaberne. En af forklaringerne for dette er at virksomheder med anmærkninger om ulovlige lån i deres 2014-regnskab i 2015 har fravalgt revision eller udvidet gennemgang af deres 2015-regnskab og derved kan der ikke gives anmærkninger om ulovlige lån (FSR Analyse, 2016).

Som det ses i Figur 27: Baggrund for fald i antal anmærkninger om ulovlige lån fra 2014- til 2015-regnskaberne, så fravalgte 820 virksomheder, der havde anmærkninger om ulovlige lån i 2014, revision eller udvidet gennemgang i 2015. Der var 513 virksomheder, som enten var gået konkurs eller af en anden årsag ikke havde indleveret et regnskab, og 780 blev netto berigtiget eller tilbagebetalt flere ulovlige lån, end der blev optaget i 2015-regnskaberne, (FSR Analyse, 2016).

FIGUR 27: BAGGRUND FOR FALD I ANTAL ANMÆRKNINGER OM ULOVLIGE LÅN FRA 2014- TIL 2015-REGNSKABERNE

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

10.3 ADGANG TIL FINANSIERING

Størstedelen af det danske erhvervsliv består af små- og mellemstore virksomheder (SMV), som også er dem der ligger i kategorien til at fravælge revision og udvidet gennemgang. Derfor har udviklingen af SMV'erne stor betydning for væksten i det danske samfund.

En undersøgelse udarbejdet af FSR – danske revisorer i 2016, undersøgte hvordan den aktuelle finansieringssituation er for SMV'erne og hvordan deres mulighed for vækst er (FSR - danske revisorer, 2016d). Undersøgelsen har adspurgt 170 godkendte revisorer i Danmark og de har givet deres syn på hvorfor SMV'erne kan have svært ved at finde finansiering og skabe vækst (FSR - danske revisorer, 2016d).

10.3.1 FINANSIERINGSSITUATIONEN FOR SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER

Undersøgelsen fra FSR – danske revisorer viser, at den adgang SMV'erne har til finansiering er med til at hæmme væksten (FSR - danske revisorer, 2016d). Det er blandt andet kravet til sikkerhed, der er med til at udfordre SMV'erne, når de skal søge om finansiering (FSR - danske revisorer, 2016c). Erhvervspolitiske direktør hos FSR – danske revisorer siger følgende om undersøgelsens resultater:

”Det er ikke overraskende, at manglende sikkerhed fremhæves som en af årsagerne til SMV’ernes finansieringsudfordringer, da netop SMV’ernes størrelse af naturlige grunde betyder, at de har mindre at stille som sikkerhed. Og det er heller ikke overraskende at strammere kreditvilkår ligger som hovedårsagen til, at virksomhederne ikke kan få finansiering.” (FSR - danske revisorer, 2016c)

Det er dermed ikke en overraskelse, at SMV'erne er dårligere stillet i forhold til deres finansieringssituation, end de større virksomheder, da de ikke har samme mulighed for at stille sikkerhed (FSR - danske revisorer, 2016c). Der er strammere kreditvilkår for SMV'erne og Tom Vile Jensen uddyber følgende om undersøgelsen:

”Der er – af gode grunde – strammet på kreditvilkårene i tiden efter finanskrisen, og den stramning rammer hårdest nederst i markedet. Næsten otte ud af 10 revisorer vurderer, at der er sket en stigning i ønsket til sikkerhed hos SMV'erne de seneste tre år. Omvendt er det kun fire ud af 10, som vurderer, at det samme er tilfældet hos de lidt større virksomheder.” (FSR - danske revisorer, 2016c)

Undersøgelsen konkluderer dermed, at den største årsag til at SMV'erne har svært ved at få finansiering er de stramninger der har været af kreditvilkårene og den manglende sikkerhed i virksomheden og fra ejerne, er med til at hindre væksten for virksomhederne (FSR - danske revisorer, 2016d). Det er især unge og nystartede virksomheder, som har svært ved at finde finansiering og dermed kan de risikere lukning, langsom eller slet ingen vækst (FSR - danske revisorer, 2016d). Tom Vile Jensen udtaler følgende:

”Det er svært at være ny, og det kræver en indsats at få en virksomhed op at køre. Lykkes det ikke at få finansieringen på plads, går det i stå. Den udfordring står mange unge virksomheder overfor, og mange vender blikket mod banken. Men bankerne kan – og må – ikke sætte indlån i spil som den risikovillige kapital til opstartsvirksomheder. Den finansiering skal folkene bag en start-up selv finde” (FSR - danske revisorer, 2016c).

Det er dermed svært for nystartede virksomheder, at få kapital gennem banken og som spørgeskemaundersøgelsen viser, så vil de ikke låne penge til virksomheder, som ikke har revision på årsrapporten. Det kan være en tanke for nystartede virksomheder, at fravælge revision eller udvidet gennemgang, da der spares en del omkostninger i forhold til de administrative omkostninger, men hvis der skal lånes penge i banken, vil der opstå nogle problemer.

Undersøgelsen fra FSR – danske revisorer fra 2016 understreger også, at der skal en positiv driftsindtjening til og der skal liggens en solid forretningsplan, for at bankerne vil overveje at låne pengene ud (FSR - danske revisorer, 2016d). Tom Vile Jensen udtaler følgende:

”Dette understreges også af, at revisorerne vurderer, at det banken ønsker, hvis de skal låne ud, er positiv driftsindtjening. Situationen betyder, at de unge virksomheder står i et finansieringslimbo. Løsningen er dog ikke, at bankerne bare skal åbne indlåns-sluserne. Det er et fornuftigt princip, at folk selv skal lægge kapital og hænder på kogepladen. Kan man ikke samle den nødvendige kapital, kan løsningen være at søge mod business angels eller måske crowdfunding, hvor private stiller den risikovillige kapital til rådighed”, (FSR - danske revisorer, 2016c)

Det retvisende billede

Det er dermed ikke kun en dårlig ting at bankerne stiller højere krav til SMV'erne, da der skal være sikkerhed for forretningen. Det er også muligt at fremskaffe kapital på anden måde, hvis det bliver et behov, som Tom Vile Jensen skriver i ovenstående (FSR - danske revisorer, 2016c).

6

Kapitel 6

Kapitel 6 vil indeholde speci-
alets konklusion og perspek-
tivering.

11. KONKLUSION

Årsrapporten er i dag stadig den vigtigste informationskilde vedrørende virksomheder, for regnskabsbrugerne. Derfor er det vigtigt, at den information der står i årsrapporten er korrekt og giver et retvisende billede af virksomheden. Det er vigtigt at årsrapporten giver et retvisende billede og indeholder information, som har relevans for regnskabsbrugerne. Der er dog sket en stor udvikling i det antal af virksomheder, som har fravalgt revision, udvidet gennemgang og til dels review, over de sidste 10 år. Følgende vil give et svar på specialets problemformulering: ***”Hvordan kan regnskabsbrugerne få et retvisende billede af en virksomhed der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, og hvad er revisors rolle?”***

For at svare på problemformuleringen, blev der opstillet en hypotese, der antager at bankerne forskelsbehandler virksomheder uden revision eller udvidet gennemgang. Til at be- eller afkræfte hypotesen, blev der indsamlet empiri, i form af en spørgeskemaundersøgelse. Antagelsen af, at bankerne forskelsbehandler virksomheder der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, udspringer af en undersøgelse udført af FSR – danske revisorer viser, at virksomheder, som ikke har revision på deres årsregnskab får en dårligere kreditrating i bankerne.

Spørgeskemaundersøgelsen viste, at bankerne ikke selv mener de forskelsbehandler virksomheder, som har fravalgt revision eller udvidet gennemgang. Dog viser spørgeskemaundersøgelsen, at hvis virksomheder skal låne penge, så skal der være revision på årsregnskabet. Dermed ligger der en forskelsbehandling. Hvis en virksomhed har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, så kræver bankerne supplerende oplysninger om blandt andet varelager og igangværende arbejde. Derudover, så skal der ofte stilles pant fra virksomhedens ejere. Spørgeskemaundersøgelsen viste også, at bankerne ofte vil have tilsendt hyppigere balancer og hvis der er tvivl om, regnskabsgrundlaget, så vil de bede en revisor om at se på det.

Dermed er svaret på første del af problemformuleringen, hvordan regnskabsbrugerne får et retvisende billede af en virksomhed, som har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, at de selv indhenter yderligere information, da der ikke er blåstempling fra revisor, i forhold til regnskabsgrundlaget.

Koalitionsmodellen og agent-principal teorien definerer revisors rolle, som værende en uafhængig part, der skal verificere, at den information, som ledelsen giver i årsrapporten stemmer overens med virkeligheden. Det er dog kun gældende, hvis der er tale om en erklæring med sikkerhed. Fravælger en virksomhed revision og udvidet gennemgang, bliver revisors rolle en anden. Hvis der er valgt et review, så er der stadig tale om en erklæring med sikkerhed, og derved skal revisor stadig overholde reglerne for uafhængighed, god revisorskik og beholde sin rolle, som offentlighedens tillidsrepræsentant. Vælger virksomheden at få erklæringer om assistance og/eller aftalte arbejdshandlinger, så er det opgaver uden sikkerhed og derfor skal revisor ikke overholde reglerne for uafhængighed. Revisors rolle skifter dermed fra at være offentlighedens tillidsrepræsentant

til at være en økonomisk sparringspartner for virksomheden. Der er dog stadig et krav til revisor, om at opretholde en professionel adfærd og omhu, med sit arbejde. Revisor får dermed en rolle, som en økonomisk sparringspartner til virksomheden.

Selvom en virksomhed har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, så er det ikke det samme, som at årsregnskabet ikke giver et retvisende billede af virksomheden. Der er dog en større risiko forbundet med regnskabsgrundlaget, når der ikke har været en uafhængig part inde over, til at verificere. I princippet, kunne virksomheden skrive hvad de ville i årsregnskabet, når der ikke er nogen, som kontrollerer det.

At flere virksomheder har fravalgt revision og udvidet gennemgang, kan også have en samfundsmæssig betydning. Meningen med, at det blev muligt for virksomheder at fravælge revision eller udvidet gennemgang, har været at give et mere nuanceret forhold mellem virksomheder og de administrative omkostninger. Der er en risiko forbundet, med at mange virksomheder har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, da der kan være information, som ikke kommer til regnskabsbrugerne kendskab. Derudover, så består største delen af det danske erhvervsliv af SMV'er og når det ikke er muligt at låne penge, hvis der ikke er revision på årsregnskabet, så kan der ikke findes finansiering til udviklingen af sin virksomhed, og så vil væksten gå i stå.

12. PERSPEKTIVERING

Indtil videre, så er der kun set på en gruppe af regnskabsbrugere – nemlig bankerne. Det kunne være interessant at se hvad andre regnskabsbrugere, mener om den udvikling, der er i forhold til hvor mange virksomheder, som har fravalgt revision og udvidet gennemgang over de sidste 10 år.

Derudover, kunne det også være interessant at se på det kriminelle aspekt af, at fravælge revision. En svensk undersøgelse udarbejdet af den svenske Ekobrottsmyndighet, som er en pendant til SØIK, konkludere blandt andet, at afskaffelsen af revisionspligten er en risikofaktor for, at selskaber bliver brugt til at begå kriminalitet (Langsted, 2016).

Et tredje aspekt der kunne være interessant at undersøge, er det skattemæssige aspekt. En rapport udarbejdet af FSR – danske revisorer tyder på, at der er flere fejl i de regnskaber, som ikke har revision, men at virksomhederne er ligeglade, da Skat alligevel ikke opdager fejlene (Christensen, 2016). Skatteadvokat Eduardo Vistisen anslår overfor Politiken, at staten går glip af op mod 2,5 milliarder kroner, på baggrund af at virksomhederne ikke bliver revideret (Christensen, 2016).

13. LITTERATURLISTE

- Archives, N., 2017. *Founders Online - Advice to a young tradesman, (21 July 1748)*. [Online]
Available at: <https://founders.archives.gov/documents/Franklin/01-03-02-0130#BNFN-01-03-02-0130-fn-0007>
[Accessed 6 Oktober 2017].
- ÅRL, 2016. *Bekendtgørelse af årsregnskabsloven*. [Online]
Available at: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=175792#idd406d5c6-5cad-4155-ac54-34f3f7ba2a0f>
[Accessed 1 Maj 2017].
- Blunch, N., 1994. *Indsamling af markedsdata*. 2. Udgave ed. Herning: systeme.
- Christensen, E., 2016. *Ekspert siger, dette koster staten milliarder - men Skat siger nej*. [Online]
Available at: <http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-05-25-ekspert-siger-dette-koster-staten-milliarder-men-skat-siger-nej>
[Accessed 20 Marts 2017].
- Collis, J., 2010. *Audit Exemption and the Demand for Voluntary Audit: A Comparative Study of the UK and Denmark*, Brunel: International Journal of Auditing.
- Damvad, 2014. *Brugen af årsrapporten for mindre virksomheder*, København: Damvad - for Erhvervsstyrelsen.
- dts - Danmarks Statistik, 2016. *Hvornår er små virksomheder små?*. [Online]
Available at: <http://www.dst.dk/da/Statistik/Analyser/visanalyse?cid=27867>
[Accessed 1 Oktober 2017].
- Eilifsen, A., Messier JR., W. F., Glover, S. M. & Prawitt, D. F., 2014. *Auditing & Assurance services*. 3. International Edition ed. Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Elling, J. O., 2014. *Finansiell rapportering - teori og regulering*. 3. Udgave, 2. Oplag ed. København: Gjellerup.
- Elm-Larsen, R., 2007. *Forvaltningsrevision - Begreb, teori og proces*. 2. Udgave ed. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Erhvervsstyrelsen, 2017. *Fravalg af revision*. [Online]
Available at: <https://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg-af-revision>
[Accessed 20 Marts 2017].

Europa-Parlamentet og Rådet, 2006. *Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændringen af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF*. [Online]

Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:157:0087:0107:da:PDF>
[Accessed 10 Oktober 2017].

Europa-Parlamentet og Rådet, 2013. *Direktiv 2013/34/EU - om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer, om ændringer af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF*. [Online]

Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=DA>
[Accessed 10 Oktober 2017].

FEE, 2016. *Audit exception thresholds in Europe - Update after the transposition og the Accounting Directive*, Bruxelles: Federation of European Accountants.

FSR - danske revisorer; Experian, 2015. *Selskabers risiko og kreditværdighed - Analyse af A/S'ers og ApS'ers reviderede og ikke-reviderede årsregnskaber*. [Online]

Available at: <http://www.experian.dk/blogs/experian-insight/2015/12/analyse-fra-fsr-revideret-regnskab-giver-hoejere-kreditrating/>
[Accessed 20 Marts 2017].

FSR - danske revisorer, 2011. *Årsrapport er vigtigste informationskilde om danske virksomheder*. [Online]

Available at:
http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Aarsrapportpris%20og%20konference%202010/Aarsrapporten%20er%20vigtigste%20informationskilde
[Accessed 9 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2012a. *ISRE 2400 (ajourført), Opgaver om review af historiske regnskaber*, København: IAASB.

FSR - danske revisorer, 2012b. *ISRS 4410 (ajourført), Opgaver om opstilling af finansielle oplysninger*, København: IAASB.

FSR - danske revisorer, 2012c. *ISRS 4400 DK Aftalte arbejdshandlinger vedrørende regnskabsmæssige oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning*, København: IFAC.

FSR - danske revisorer, 2013a. *ISAE 3000 (ajourført), Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger*, København: IAASB.

FSR - danske revisorer, 2013b. *Ny revisoruddannelse fra 1. januar 2014 en realitet*. [Online]

Available at:

<http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Nyheder/Nyheder%202013/Ny%20revisoruddannelse%20fra%201%20januar%202014%20en%20realitet>

[Accessed 7 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2014a. *Revisor er virksomhedernes foretrukne økonomirådgiver*. [Online]

Available at: <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Pressemeddelelser/Pressemeddelelser-2014/Revisor-er-virksomhedernes-fortrukne-oekonomiraadgiver>

[Accessed 11 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2014b. *Revisorsbranchen 2013 Nøgletal*, København: FSR.

FSR - danske revisorer, 2014c. *Ny analyse dokumentere: Årsrapporten vigtigste kilde til information om virksomhederne*. [Online]

Available at:

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Love%20og%20bekendtgørelser/Aarsregnskabsloven/Aarsrapporten%20er%20den%20vigtigste%20kilde%20til%20information%20om%20virksomhederne

[Accessed 15 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2016a. *Mistede oplysninger i forbindelse med fravalget af revision - En undersøgelse af selskabernes årsregnskaber*. [Online]

Available at: <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Nyheder/2016-nyheder/Faerre-revisioner-betyder-flere-virksomheder-med-gemte-anmaerkninger>

[Accessed 20 Marts 2017].

FSR - danske revisorer, 2016b. *Virksomheder tager godt imod revisors nye ydelser*. [Online]

Available at: <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Nyheder/2016-nyheder/Virksomheder%20tager%20godt%20imod%20revisorers%20ydelser>

[Accessed 11 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2016c. *Svær adgang til finansiering hæmmer væksten*. [Online]

Available at: <http://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Nyheder/2016-nyheder/Finansieringssurvey>

[Accessed 10 Oktober 2017].

FSR - danske revisorer, 2016d. *Fokus på finansiering hos SMV'er - Adgang til finansiering og betydningen af finansieringssituationen*, København: FSR - danske revisorer.

FSR - danske revisorer, 2017. *SMV portalen*. [Online]

Available at: <http://www.smvportalen.dk/Om-smvportalen/definition-af-smv>

[Accessed 1 Oktober 2017].

Fuglsang, L., Hagedron-Rasmussen, P. & Bitsch Olsen, P., 2007. *Teknikker i samfundsvidenskaberne*. 1.

Udgave ed. Frederiskberg: Roskilde Universitetsforlag.

GOV.UK, 2017. *Audit exemption for private limited companies*. [Online]

Available at: <https://www.gov.uk/audit-exemptions-for-private-limited-companies>

[Accessed 6 Oktober 2017].

Johansen, T. R. et al., 2011. *Værdien af årsrapporten*, København: CBS & PwC.

Langsted, L. B., Andersen, P. K. & Kiertzner, L., 2013. *Revisoransvar*. 8. Udgave ed. København: Karnov

Group.

Langsted, L. B., 2016. *Erhvervsjura: Afskaffelse af revisionspligten øger risikoen for kriminalitet*,

København: Morgenavisen Jyllands-Posten.

PwC, 2017. *Udvidet gennemgang eller revision - PwC*. [Online]

Available at: <https://www.pwc.dk/da/services/revision/udvidet-gennemgang.html>

[Accessed 20 Marts 2017].

RL, 2016. *Bekendtgørelse af lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder*. [Online]

Available at: <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=183855>

[Accessed 20 Juni 2017].

Thielst, G. H., 2014. *30.000 virksomheder sniger sig udenom revision*. [Online]

Available at:

http://borsen.dk/nyheder/virksomheder/artikel/1/280721/30000_virksomheder_sniger_sig_udenom_revision.html

[Accessed 10 Maj 2017].

BILLAG 1 - SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Hej!

Tak fordi du har indvilget i, at deltage i denne spørgeskemaundersøgelse, der er en del af mit speciale/hovedopgave på Cand.merc.aud på Aalborg Universitet.

Undersøgelsen har til formål at indsamle information vedr. om banker forskelsbehandler deres erhvervskunder, som har fravalgt revision eller udvidet gennemgang. Baggrunden for at lave denne spørgeskemaundersøgelse er, at flere og flere virksomheder fravælger revision eller udvidet gennemgang, og derfor undre jeg mig over hvordan regnskabsbrugerne sikre sig det retvisende billede af en virksomhed, når årsregnskabet ikke er revideret.

Skulle der opstå spørgsmål under besvarelsen, er du velkommen til at kontakte mig på mail: enbj12@student.aau.dk

Spørgeskemaet vil have en varighed af 10-15 min og din besvarelse vil naturligvis være anonym.

Venlig hilsen

Eva Nygaard Bang Jensen

Cand.merc.aud. studerende på Aalborg Universitet

1. Hvilken jobfunktion varetager du i dag?

- Jeg er ansat som erhvervsrådgiver
- Jeg er ansat som erhvervs- og privatrådgiver
- Jeg er ansat som investeringsrådgiver
- Jeg er ansat i kredit afdelingen
- Evt. kommentar _____

2. Hvor mange virksomheder er i din portefølje?

- 0-50
- 50-100
- 100-150
- 150 eller derover
- Evt. kommentar _____

3. Hvor mange procent af virksomhederne i din portefølje vil du anslå er i regnskabsklasse B? (dem der har mulighed for at fravælge revision)

- 0-10%
- 20-30%
- 40-50%
- Over 50%
- Evt. kommentar _____

4. Hvor mange procent vil du anslå af virksomhederne i din portefølje har fravalgt revision?

- 0-10%
- 20-30%
- 40-50%
- Over 50%
- Evt. kommentar _____

5. Hvor mange procent vil du anslå af virksomhederne i din portefølje har valgt at få et review?

- 0-10%
- 20-30%
- 40-50%
- Over 50%
- Evt. kommentar _____

6. Oplever du, at flere virksomheder i dag end for 5 år siden fravælger revision?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

7. I hvor høj grad ser du det som et problem at en virksomhed fravælger revision?

- I meget høj grad
- I høj grad
- I nogen grad
- I lav grad
- Ikke relevant
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

8. I hvor høj grad ser du det som bekymrende at en virksomhed, som har haft revision, FREMOVE fravælger det?

- I meget høj grad
- I høj grad
- I nogen grad
- I lav grad
- Ikke relevant
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

9. Har i krav om at visse virksomheder skal have revision, før i vil samarbejde med dem?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

10. Har i interne retningslinjer vedr. virksomheder uden revision?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvilke? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

11. Stiller du/i større krav til de virksomheder, som har fravalgt revision?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvilke? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

12. Har virksomheder uden revision samme kreditrating som virksomheder med?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Evt. kommentar _____

13. Får virksomheder uden revision, samme renter på kassekreditter og andre lån, som virksomheder med revision?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

14. Skal virksomheder uden revision, stille ekstra sikkerhed, for at låne penge?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

15. Får virksomheder uden revision, de samme tilbud, så som rabatter, fordelskort osv., som virksomhederne med?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

16. I hvor høj grad vil du vurdere at i forskelsbehandler virksomheder, som har fravalgt revision?

- I meget høj grad
- I høj grad
- I nogen grad
- I lav grad
- Ikke relevant
- Ved ikke
- Hvis ja - hvordan? _____

17. anbefaler du/i altid jeres erhvervskunder til at få revideret årsregnskabet?

- Ja
- Nej
- Ved ikke
- Hvis ja - hvorfor? _____
- Hvis nej - hvorfor? _____

18. I hvor høj grad mener du, at nedenstående udsagn vil blive et problem ved fravalg af revision?

	Jeg ser det			
	ikke som et problem	I lav grad	I nogen grad	I høj grad
Det er svære at låne penge	☐	☐	☐	☐
Virksomheden mister troværdighed	☐	☐	☐	☐
Større mulighed for besvigelser	☐	☐	☐	☐
Tab af information til regnskabsbrugerne	☐	☐	☐	☐
Svært at finde investorer og dermed svært at udvikle virksomheden	☐	☐	☐	☐

19. I hvor høj grad mener du, at nedenstående udsagn vil blive en fordel når revision er fravalgt?

	Jeg ser det			
	ikke som en fordel	I lav grad	I nogen grad	I høj grad
Giver større frihed for virksomhederne	☐	☐	☐	☐
Giver virksomhederne større mulighed for at bruge revisor som en økonomisk sparringspartner	☐	☐	☐	☐
Omkostningsbesparelse	☐	☐	☐	☐
Lette den administrative byrde	☐	☐	☐	☐

(Valgfrit) Hvis du har noget uddybende, som ikke kan placeres i tekstboksene er du velkommen til at skrive det i nedenstående felt

Tak for din tid og deltagelse - Ønsker du at...

- deltage i konkurrencen om lodtrækning af kvalitets chokolade fra Aalborg Chokoladen til en værdi af 300kr. (skriv din e-mailadresse) _____
- få tilsendt undersøgelsens resultater (skriv din e-mailadresse) _____
- deltage i konkurrencen og at få tilsendt undersøgelsen resultater (skriv din e-mailadresse) _____

Tak for din tid og deltagelse!

AALBORG UNIVERSITET